

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ
ANABİLİM DALI

DEVLET GÜVENLİĞİNİ TEHDİT EDEN TERÖR
OLAYLARININ TELEVİZYON HABERLERİNDEKİ
SUNUMU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Mustafa YAĞBASAN

HAZIRLAYAN
Necati TÜRKAY

ELAZIĞ-2010

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

DEVLET GÜVENLİĞİNİ TEHDİT EDEN TERÖR OLAYLARININ
TELEVİZYON HABERLERİNDEKİ SUNUMU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Mustafa YAĞBASAN

HAZIRLAYAN
Necati TÜRKAY

Jürimiz .../.../.... tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda bu yüksek lisans/doktora tezini oy birliği/oy çokluğu ile başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri

1. Prof. Dr. Asaf VAROL
2. Doç. Dr. Mustafa YAĞBASAN
3. Yrd. Doç. Dr. Işıl HORZUM

F.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../... tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Erdal AÇIKSES
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****Devlet Güvenliğini Tehdit Eden Terör Olaylarının Televizyon Haberlerindeki
Sunumu****Necati TÜRKAY****Fırat Üniversitesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****İletişim Bilimleri Anabilim Dalı****Elazığ 2010; Sayfa: VIII+90**

Devlet, insanların yeryüzünde hayat mücadelesinin bir parçası olan toplu halde yaşımanın ortaya koyduğu bir büyük organizasyonun adıdır. Devlet, toplum hayatındaki karmaşıyı düzenleyen, bu düzeni kanun ve kurallarla güvence altına alan bir sistemler bütünü olarak ortaya çıkmaktadır. Devlet, kendi yapılanmasına ve onu meydana getiren g unsurlarına kasteden düşman unsurlarla ülke ve millet varlığı adına mücadele etmek durumundadır. Bu mücadele, devlet güvenliği ve kamu düzeni kavramlarını ortaya çıkarmaktadır. Bu kavramlar devlete ve devletin var oluş sebebi olan vatandaşlarına yönelik tehdidin şekline göre farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar içerisinde bir tehdit çeşidi olan terörizm geniş yer tutmaktadır.

Terör; devlete, devletin ortaya koyduğu kamu düzenine ve onun vatandaşlarına yönelik eylemler meydana getiren, toplumda korku, dehşet ortamı yaratarak hedeflediği amacı gerçekleştirmeye çalışan bir yapılanmadır. Bu yapı, söz konusu bu tez çalışmasında terörün propaganda aracı olarak ulusal televizyon kanallarındaki yeri temel alınarak ortaya konulmuştur. Araştırmada ulusal televizyon kanallarının terör haberlerinin sunumunda yapılan haber söylemlerinin analizi gerçekleştirmek suretiyle terörün propaganda alanı belirlenmeye alışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Devlet Gvenliği, Terörizm, Televizyon Haberleri, Propaganda

ABSTRACT

Master Thesis

**REFLECTION OF TERROR INCIDENTS THAT THREATEN THE STATE
SECURITY IN TELEVISION NEWS**

Necati TÜRKAY

The University of Firat

The Institute of Social Science

Department of Communication Sciences

Elazığ 2010; Sayfa: VIII+90

State is a kind of organization that comes into being as a result of the resistance which people, living together, show against the difficulties of life. Moreover, state is a unity of systems that eliminates the disorder in the social life and secures the order of society through laws and rules. Thus, it is necessary for the state to fight against the imminences which threaten its own organization and the power components that constitute its very being in the name of the presence of the country and the nation. The concepts of state security and public order come into the picture out of this fight. The meaning of these concepts changes depending on the form of the threats against the state and the citizens, who are the source of existence for the state. Terrorism has an important place among the varying forms of threat against the state.

Terror is a kind of organization that produces actions against the state, the public order that the state introduces and the civil citizens thus causing fear and violence in the society for achieving its goal. Terror, as a structure, is presented in this thesis with a special emphasis on its propagandist characteristics represented in the national visual media. In this study, terrorist field of propaganda is discussed through analysis of the discourses used in announcement of news related to the terrorist attacks in the national visual media.

Keywords: State Security, Terrorism, Television News, Propaganda

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	III
İÇİNDEKİLER	IV
ÖNSÖZ	VIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Devletin Tanımı ve Devleti Meydana Getiren Unsurlar	6
1.1. Devlet Kavramı	6
1.2. Devleti Meydana Getiren Unsurlar	8
1.2.1. İnsan Unsuru	8
1.2.2. Egemenlik Unsuru	9
1.2.3. Toprak Unsuru	10
1.3. Milletin Tanımı ve Kapsamı	11
2. Devlet Güvenliği Kavramı.....	12
2.1. Devlet Güvenliğini Sağlayan Güç Unsurları	14
2.1.1. Milli Güç.....	14
2.1.2. Kültürel Güç	16
2.1.3. Ekonomik Güç	17
2.1.4. Siyasal Güç	18
2.1.5. Askeri Güç	20
2.1.6. Demografik Güç	21
2.1.7. Coğrafi Güç.....	22
2.1.8. Bilimsel ve Teknolojik Güç.....	24
3. Devlet Güvenliğini Tehdit Eden Unsurlar	25
3.1. Doğrudan (Aktif) Tehdit	26
3.2. Dolaylı (Pasif) Tehdit	26
3.2.1. İstihbarat ve Casusluk Faaliyetleri.....	27
3.2.2. Psikolojik Harekât.....	28
3.2.3. Anarşizm.....	29
3.2.4. Terörizm.....	29
3.2.4.1. Terörizmin Hedefleri	31

3.2.4.2 Terörizmin Unsurları	33
3.2.4.2.1. Eleman	33
3.2.4.2.2. Örgütsel Yapı.....	34
3.2.4.2.3. İdeoloji	34

İKİNCİ BÖLÜM

4. Devlet Güvenliği Açısından Medyanın Gücü	35
4.1. Medyanın Propaganda Gücü.....	37
4.2. Medyanın Ekonomik Gücü	39
4.3. Medyanın Gündem Belirleme Gücü	40
4.4. Medya ve Bağımlılık	41
4.5. Medya ve Terör.....	42
4.6. Terör Örgütlerinin Medyayı Kullanması	45
4.7. Terörle Mücadelede Medyanın Rolü	47
4.8. Terör Faaliyetlerinin Medyaya Taşınması ve Medyanın Sorumluluğu	48
4.9. Bir Medya Aracı Olarak Televizyon	50
4.9.1. Televizyon Haberciliği	51

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

5. Araştırmanın Genel Çerçevesi.....	53
5.1. Problem Durumu.....	53
5.2. Araştırmanın Amacı.....	55
5.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	55
5.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	55
5.5. Araştırmanın Varsayımı.....	56
5.6. Araştırmanın Yöntemi	56
5.6.1. Söylem Analizi	57
5.7. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	60
6. Terör Konulu Haberlerin Analizi	61
6.1. Terör Eylemlerinin Gerçekleşme Anını Yansıtan Görüntülerin Sunumu	61
6.1.1. 27 Nisan 2009 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Terör Haberi.....	61
6.1.2. 27 Nisan 2009 Tarihinde NTV’de Yayınlanan Terör Haberi	61
6.1.3. 6 Temmuz 2009 Tarihinde Kanal D’de Yayınlanan Terör Haberi.....	61
6.1.4. 16 Ağustos 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Terör Haberi.....	61

6.2. Sonuçlanmış Terör Eylemlerinin Sunumu.....	62
6.2.1. 25 Mayıs 2009 Tarihinde Kanal D’de Yayınlanan Terör Haberi	62
6.2.2. 6 Temmuz 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Terör Haberi.....	62
6.2.3. 6 Mayıs 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Terör Haberi	63
6.2.4. 15 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Terör Haberi	63
6.2.5. 19 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1 ‘de Yayınlanan Terör Haberi	63
6.2.6. 21 Haziran 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Terör Haberi.....	63
6.2.7. 21 Haziran 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Terör Haberi.....	64
6.2.8. 22 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Terör Haberi	64
6.2.9. 25 Haziran 2010 Tarihinde ATV’ de Yayınlanan Terör Haberi.....	64
6.2.10. 26 Haziran 2010 Tarihinde Kanal D’ de Yayınlanan Terör Haberi	64
6.2.11. 26 Haziran 2010 tarihinde ATV’ de Yayınlanan Terör Haberi	64
6.2.12. 26 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Terör Haberi	64
6.3. Terörden Zarar Gören İnsanların Haber Bültenlerindeki Sunumu	65
6.3.1. 9 Mayıs 2010 Tarihinde Kanal D’de Yayınlanan Haber	65
6.3.2. 10 Mayıs 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Haber	65
6.3.3. 14 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Haber	65
6.3.4. 16 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Haber	66
6.3.5. 19 Haziran 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Haber.....	66
6.3.6. 21 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Haber	66
6.3.7. 27 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Haberi	66
6.4. Terör Örgütü Lehide Verilen Demeçlerin Sunumu	67
6.4.1. 17 Kasım 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Haber	67
6.4.2. 7 Aralık 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Haber.....	67
6.4.3. 14 Şubat 2010 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Haber.....	67
6.4.4. 9 Mart 2010 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Haber	68
6.5. Terör Örgütü Lehide Gerçekleştirilen Toplumsal Olayların Sunumu	68
6.5.1. 2 Aralık 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Haber.....	68
6.5.2. 18 Aralık 2009 Tarihinde NTV’de Yayınlan Haber	69
6.5.3. 14 Şubat 2009 Tarihinde Kanal D’de Yayınlanan Haber	69
6.5.4. 9 Mayıs 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Haber	69

7.BULGULAR VE YORUM.....	70
SONUÇ	84
KAYNAKLAR	88
ÖZGEÇMİŞ	90

ÖNSÖZ

“Devlet Güvenliğini Tehdit Eden Terör Olaylarının Televizyon Haberlerindeki Sunumu” adlı bu yüksek lisans çalışması, devlet güvenliği kavramının medyayla ilişkilendirilmesi, yaşadığımız yüzyılın güvenlik problemleri konuları içerisinde özellikle üzerinde durulması gereken konulardan biridir. Güvenlik kavramı nedir, Devletin tehdit algılaması nedir? Bu çalışma içerisinde ifade edilen başlıca konulardır. Bu tehditlere devlet organizasyonu olarak nasıl karşı durulmuştur, milli güç unsurları nasıl kullanılmaktadır veya nasıl kullanılmalıdır, sorularına cevaplar aranmaya çalışılmıştır.

Çağımızda her şeyde olduğu gibi güvenlik alanında da gelişen teknolojik yenilikler kendini hissettirmektedir. Devlet güvenliği olarak tehdit günümüzde direkt yani aktif olmaktan çıkmış birer teknolojik savaşım olarak dünyada yerini almıştır. Medya bu ortamda bir zemin teşkil etmektedir. Televizyon haberciliğinden terör haberlerinin sunumunda gerçekleştirilen hatalar, terör ve medya ilişkisi açısından önemli bir yer tutmaktadır. Her zaman söylendiği gibi terörün milliyetinin, inancının, adresinin ve eylem sahasının belli olmaması, terörle mücadelede karşılaşılan en büyük sorun olmaktadır.

Her akademik çalışma bilgi birikimi ve özgüven gerektirmektedir. Öğrenim hayatım boyunca hep yanımda olan, engin bilgi birikimi ve tecrübeleriyle bana yol gösteren Fırat Üniversitesi Teknik-Eğitim Fakültesi Bilgisayar Sistemleri Anabilim Dalı Başkanı Saygıdeğer Hocam, Prof. Dr. Asaf VAROL’a şükranlarımı sunuyorum. Tez çalışması boyunca bana danışmanlık göreviyle destek olan ve bu amaca kıymetli mesaisini harcamaktan çekinmeyen Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi Genel Gazetecilik Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Mustafa YAĞBASAN’a teşekkürlerimi sunarım.

Ülke savunması, sonsuz vatan ve millet sevgisiyle dolu büyük fedakârlık isteyen kutsal bir görevdir. Bu görevin bedeli, sizin veya sevdiklerinizin canı olabilmektedir. Vatan ve millet sevgisiyle bu uğurda şehit olan güvenlik güçlerimizin ve terör saldırılarında hayatını kaybeden masum vatandaşlarımızın aziz hatıraları karşısında, minnet ve şükran duygularıyla eğilerek bu çalışmayı onlara ithaf ediyorum. . Herkesin kardeşçe yaşadığı ve terörün olmadığı bir Türkiye temennisiyle...

GİRİŞ

Devlet, insanların birlikte yaşama zorunluluğuna karşılık ortaya çıkardığı bir toplumsal organizasyonun adıdır. İnsanlığın en geniş kapsamlı yapılanması olan bu organizasyon, tarihin çeşitli dönemlerinde devlet felsefesi olarak filozoflar tarafından incelenmiş devlet çeşitleri ve yapılanmaları olarak ifade edilmiştir. Devlet yapılanması toplumsal bir ihtiyaçtır. Devletlerin yeryüzünde çeşitli ve farklı dünya görüşüyle var olması değişik yönetim esasları doğrultusunda varlığını sürdürmesi, halkının ihtiyaçlarına ve milli kültür ve geleneğe göre açıklanabilmektedir.

Devletler; içeride ve dışarıda dost ve düşman unsurlara doğal olarak sahiptir. Dost unsurlar söz konusu yapılanmanın sahibi olduğu konuma ve rejime saygılı olduğundan dostluk pozisyonunu; düşman unsurlar da devletin sahip olduğu konumuna karşı olduğundan, ülkeye düşmanlığını sürdürmektedirler. Devletlerin hayatları esas alınarak incelenecek olursa, dost ve düşman unsurların varlığı doğal bir süreçtir. Tarihte hiçbir devlet yoktur ki düşmansız olsun. Yani bir devletin dostlarının varlığı ne kadar doğal ise düşmanlarının var olması bir o kadar doğaldır. Bu durumda devlet güvenliğini kavramı ortaya çıkarmaktadır. Devlet güvenliği sadece düşman unsurlarla mücadeleyi değil; dost ve müttefik devletlerle olan dostane ilişkileri de kapsamaktadır. Devlet güvenliği aynı zamanda dost devletler ile dostluğu sürdürebilme anlayışıdır; çünkü yeni düşmanlar ortaya çıkarmama da bir güvenlik stratejisidir.

Devlet bir yapılanmalar bütünüdür. Bu bütünlük onu meydana getiren unsurlarla sağlanmaktadır. Devleti meydana getiren unsurların en temelindeki millet unsuru, devletin şeklini ve niteliğini belirler ve bir toplumsal sözleşme olarak kamu otoritesi kanunlar bağlamındaki yöneticilere yönetmek üzere devredilir. Mevcut olan yapılanma halk adına idare edilerek bütünlüğü ömür müddetince yaşar. Devlet soyut bir kavram olarak düşünülse de etkinliği ve varlığının toplum hayatında, çağın gereksinimlerine uygun olarak değişerek ve gelişerek devam etmesi bakımından canlı bir varlık olarak ortaya çıkmaktadır.

Devlet, sahip olduğu değerleriyle dış güçlerin etkisi altındadır. Dolayısıyla devlet içten ve dıştan kamu düzenine kasteden hasım güçlerin tehdidi altında bulunmaktadır. Devlet bu tehdidi aktif tehdit ve pasif tehdit olarak algılamaktadır. Bul algılama devlet güvenliğini sağlayan kurumların mücadele tarzını belirlemektedir. Doğrudan tehdit, bir devletin başka bir devlete olan saldırısı demektir ve savaş hali

olarak değerlendirilir. Dolaylı tehdit de devletin güvenliğe düşman, içte ve dışta faaliyet gösteren, devletin milletiyle olan bölünmez bütünlüğüne kasteden her türlü yıkıcı bölücü faaliyetlerin tamamıdır. Bu faaliyetlerde cephe kavramı yoktur. Tehlikenin nerede ve nasıl geleceği tam olarak bilinmemektedir. Tehdidin boyutu yalnızca doğrudan devletin kendisi olmamakta, masum sivil vatandaşları da hedef almaktadır. Bu yönüyle terörizm kavramı ortaya çıkmaktadır. Halkı ve geniş halk kitlelerini korku, panik gibi duygulara sevk eden terör, devlet güvenliğini sağlamada en çok mücadele edilen unsur olarak ortaya çıkmaktadır.

Devletlerin çeşitli tehditlere maruz kalması, devletlerin sahip olduğu değerlerin diğer devletler ve devletlerin desteklediği güçler tarafından algılanarak bu varlıklara ulaşma gayesine hizmetle ortaya çıkmaktadır. Geçmişte bu amaçlar devletlere direkt tehdit olarak yansımakta ve devletlerarası savaflara konu teşkil etmekteydi. Yaşadığımız yüzyılda direkt tehdide maruz kalan ve tehdidi ifade eden durum sayısı oldukça azdır. Bunun günümüzde az olması, savaşı önleme ve barışı sağlama amacıyla kurulmuş uluslararası kurumların varlığı ve savaş teknolojisinin oldukça ilerlemesidir. Günümüzde hiçbir ülke uluslararası kurumların barışı sağlama adına ortaya koyduğu sisteme karşı durmayı göze alıp direkt tehdidi başka bir devlete yapamamaktadır. Ayrıca savaş teknolojisinin ileri derecede gelişmesi, kitle imha silahlarıyla ifade edilmekte ve bu da insanlık adına büyük yıkımları gerçekleştirmektedir. Bu da dünyada devletler arasında güç dengesi unsuru olduğundan, direk tehdit olarak ortaya çıkamamaktadır. Dolayısıyla geçmişte devletlerin en büyük yıkımına sahne olan direkt tehdit varlığı, günümüzde bu sebeplerden dolayı en aza inmiştir.

Devletler sahip oldu değerler nispetince tehdide maruz kalmaktadır. Bunu günümüzdeki şartlar genel itibariyle pasif tehditler şeklinde ortaya çıkarmaktadır. Pasif tehditler içerisinde de en çok gündeme gelen ve devletleri çokça meşgul eden terörizmdir. Terör örgütleri, baskı ve şiddet yoluyla idealindeki düşünceleri halka ve hedef aldığı devlete kabul ettirme çabasıdır. Bunu gerçekleştirirken çeşitli eylemlere başvurup halkı korku ve dehşete düşürerek, halkın devletle olan ayrılmaz bağını ortadan kaldırarak gündeme gelmeye çalışmaktadır. Terörizm, bu amaçlarını gerçekleştirme ve gündemde kalma amacını sergilerken propaganda araçlarına yönelerek gündemde kalmak istemektedir. Bunu hedefine aldığı ülkede yayın yapan basın yayın kuruluşları üzerinde gerçekleştirmek istemektedir. Terör örgütlerinin yayın kuruluşları da vardır; ama bu yayın kuruluşları, hedefteki ülkede yayın yapamamaktadır. Ülkede teröre tepkili

olan vatandaşlar bu sözde yayın kuruluşlarının propagandasına bu vesileyle maruz kalmamaktadır. Ancak terör örgütleri; ülkedeki yayın kuruluşlarıyla, özellikle terör örgütlerinin gerçekleştirdiği eylemleri halka duyurma ve bu olaylar hakkında halka bilgi verme sorumluluğu içerisinde yayın yapan ulusal televizyon kanallarından faydalanarak propagandalarını gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Terör örgütleri, ulusal televizyon kanallarının eylem görüntülerindeki şiddeti, haber söylemi ve sunum tarzı olarak benimsemesinden faydalanarak propaganda aracı olarak değerlendirmekte ve bu imkândan faydalanabilmektedir. Buna karşılık televizyon kanalları ülkede gerçekleşen olayları doğal bir süreçte halka duyurmak görev ve sorumluluğundadır. Bu sorumluluğu gerçekleştirirken haber üslubunun terör odaklarının propaganda amacına hizmet edip etmediği gerçeği sorgulanmadığı vakit, ilgili medya kuruluşu bir terör propagandasına alet olmaktan kendini kurtaramamaktadır. Bu sorun karşısında ortaya konulan veriler ve bu verilerin analiz edilmesi, bu araştırmanın en önemli çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu bağlamda söz konusu probleme veri toplamak ve bu veriler sonucunda çözümler aramak tez çalışmasının üzerinde durduğu önemli ayrıntıların başında gelmektedir. Türkiye’de yayın yapmakta olan ulusal televizyon kanallarından ATV, Kanal D, NTV, Star TV ve TRT1’de yayınlanan terör haberleri ve bu haberlerin “söylem analizi” yöntemiyle incelenecektir.

Terörle mücadele açısından terörün yaşandığı ülkede bir yandan terörle direkt güvenlik güçleri vasıtasıyla mücadele edilirken, bir yandan da terörün propaganda kanallarını kesmek gerekmektedir. Bu yönüyle terörle mücadele çok yönlüdür; çünkü terör, çağın gereksinimi olan teknolojiyi kullanarak hedef aldığı devlete, medya üzerinden meydan okumaya çalışmaktadır. Bunu gerek sözde kendi yayın kuruluşlarıyla direkt propaganda usulleriyle, gerekse yaptığı terör eylemlerini medyaya haber malzemesi olarak sunup sağlamaktadır. Medyanın terör haberlerini vermekteki sorumluluğu terörle mücadelede oldukça önemlidir. Medya kuruluşları sundukları haberlerin milyonların evine yansıdığını ve bu haberlerin halk içinde büyük yankı uyandırdığını bilmek durumundadır. Medya kuruluşları tarafından yayınlanan terör haberleri, olayın bütün dehşetiyle halka geniş tekrarlarla sunulması, terörün halkı korkutmak, yıldırma, halk nezdinde bir panik iklimi yaratmak gibi temel amaçlarına farkında olmayarak da olsa vesile olmuş olur.

Televizyonlarda yayınlanan terör haberlerinin yanlış sunumu devletin mücadele yöntemlerini sekteye uğratabilmektedir. Bu da basın yasağı veya terörle mücadelede basın özgürlüklerinin sınırlandırılması kavramını da tartışmaya açmaktadır. Terörle mücadelenin yoğun olduğu dönemlerde basın-yayın kuruluşlarının haber sunma özgürlüğüne kısıtlama getireceğinden, ne gibi tepkilere yol açacağı da kamuoyu tarafından merak konusudur. Her ne yöntem uygulanırsa uygulansın terörle mücadele karmaşık bir yapı arz ettiğinden, medyanın bu mücadelenin bir parçası olması kaçınılmazdır. Medya, terörle mücadelede önemli bir konumdadır. Bu konum medya, terörle mücadelede hangi duruşu sergiliyor ve devletin güç unsurlarının propaganda unsuru olarak terör odaklarına nasıl yansıtılıyor, soruları terörle mücadelede üzerinde durulması gereken noktalardır.

Bu araştırma, devlet kavramının ortaya çıkışından bu yana devletin tarihi serüvenini ve insan için olan öneminden hareketle devlet güvenliği kavramını ifade ederek meydana getirilmiştir. Devlet insanların ortaya koyduğu önemli bir yapılanma ve toplum hayatını düzenleyen canlı bir organizmadır. Bu benzetme tarihte kurulan ve gücü nispetinde yaşayan ve bir zaman sonra tarih sahnesinden silinen devletlerin ömürleri esas alınarak yapılmıştır.

Araştırmada; devletin toplum hayatındaki yeri ve önemi vurgulanmış; toplumu millet olma idealinde ve ortak paydasında birleştiren devlet kavramı ve yapısı, bunun güç unsurları ifade edilmiştir. Devlet milletlerin savunma mekanizmalarının teşkilatlanmış halidir. Bu noktada millet adına devlet güvenliği kavramı ortaya çıkmaktadır. Devlet güvenliği, halkın güvenliği ve bilinçaltındaki savunma refleksidir. Bu refleks milli gücün unsurları olarak bu çalışmada ifade edilmiştir. “Devlet güvenliği, kavramı milletlerin savunma refleksidir.” derken bu ifade bir milli tehdidin var oluşuyla saptanmıştır. Tehdidin olmadığı yerde güvenlik ihtiyacı da olmaz. Bu ihtiyaç, vazgeçilemez ve ertelenemez bir durum olduğu için devlet güvenliği, süreklilik arz etmektedir. Bu süreklilik çalışmanın temel noktalarını ifade eden, ülkelerin yaşadığı coğrafya ile ele alınmıştır. Üzerinde yaşanan toprak parçasının değeri nispetinde devlete ve onun varoluş sebebi olan halkına yönelik tehditler var olacaktır. Devlet güvenliğine yönelik tehditler, bunların niteliği, devlet ve millet üzerindeki tahrip etkisi, bu çalışmanın içerisinde irdelenmiştir.

Devlet, lke üzerine çirkin emelleri olan mihrakların hedef noktasıdır. Bu hedef içten ve dıştan; çeşitli yöntemler kullanılarak tahrip edilmek istenmektedir. Devlete ve millete karşı olacak tehditlerin karşılığı, devletin caydırıcı güç unsurları olan milli güç unsurlarıdır. Bu g unsurların düşman gler tarafından bilinmesi tehdidin aktif ve pasif olarak belirlenmesini tayin etmektedir. Bu hedef belirlemede düşman gler devlete kastedecek istihbarat çalışmalarını ve casusluk faaliyetlerini kendi güçleri karşılığında kullanırlar. Bu bağlamda devlet güvenliğini sağlamada istihbarat ve istihbarata karşı koyma kavramları çalışmada yer almıştır.

Araştırmanın bir başka boyutu, devlet güvenliğini doğrudan ilgilendiren terör kavramıdır. Terörün anlamı, amacı ve hedefleri terörün nereden ve nasıl geleceğinin bilinmemesi, devlet güvenliliğinin muhatap olduğu en önemli konuların başında gelmektedir. Bu noktada yaşanılan yüzyılın teknik imknlarının, terör örgütlerince kullanılması, terör örgütleriyle olan mücadeleyi daha da karmaşık hale getirmiştir.

Çağımız bilgi ve teknoloji çağıdır. Bilgi, teknolojinin temelidir. Bilgi, teknolojinin kümülatif olarak ilerlemesini sağlayan bir araçtır. Bu da bilginin paylaşımıyla ve kullanılmasıyla ilerlemektedir. Çağımızın teknikte ve bilimde baş döndüren yenilikleri, haberleşmedeki olanaklarını arttırmış, kıtalar arasında bir tuşla bilyonlarca ciltlik bilgi ve haberleşme unsurlarına ulaşmayı sağlamıştır. Bu olanaklar, medya denilen bir yapıyı ortaya çıkarmaktadır. Medya halkın zihninde yazılı ve görsel yayın kuruluşlarının genel anlamı olarak bilinmektedir. Medya dünya genelinde var olan teknolojik imknların bileşkesi niteliğindedir. Bu insanların tüm dünyayı algılamasını ve tüm dünyadan haberdar olmasını sağlamıştır. Medyanın bu görevleri ve imknları devlet güvenliğine kasteden unsurlar olan teröristler ve terör yandaşları tarafından kullanılmaktadır. Bu durum, medyanın bir araç olarak kullanıldığını ifadesi olarak bu çalışmada yer almıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Devletin Tanımı ve Devleti Meydana Getiren Unsurlar

1.1. Devlet Kavramı

Devlet kavramı, insanlık tarihi kadar eskidir. Kavramın bu kadar eski dönemlere tekabül etmesi, devlete olan ihtiyacın da bir o kadar eski olduğunu gösterir. Bu bağlamda insanlığın en eski ve önemli teşkilatlanması olan devlet, konumunu yine insanlığın yaratılışından almaktadır. İnsanlar yaratılışı gereği toplu yaşamak ve birlikte hareket etmek zorundadır; çünkü en eski dönemlerden günümüze kadar insanoğlu sürekli tabiatla mücadele etmek ve hayatın zorluklarının üstesinden gelmek mecburiyetinde kalmıştır. Bu da zaten hayatın idamesinin temel şartıdır. İnsanoğlunun hayatının karmaşık yapısını düzenleyen ve hayatı belirli standartlar etrafında şekillendiren; onu kontrol eden, gerektiğinde bu kontrolü, güç kullanarak sağlayan bir mekanizma olarak devlet, kavramsal olarak ortaya çıkmıştır.

Dünyada devlet kavramını soyut olarak ilk defa ortaya koyan Yunanlı filozof Platon (Eflatun) (M.Ö. 427–348) olmuştur. Devlet isimli kitabı ile Doğu’da ve Batı’da bütün düşünürlerin kendi felsefelerini Platon’un bu kitabının değişik yorumları üzerine kurdukları görülmektedir. Bu nedenle Platon’un “Devlet” isimli kitabı önemli bir eser olarak kabul edilmektedir (Acar, 2007: 3).

Devlet kavramını soyut anlamda ilk defa kullanan bir başka düşünür de İbn Haldun (1332–1406)’dur. Ünlü İslam düşünürü, 14. yüzyılda “Mukaddime” adlı eserinde ilk defa “Devlet ve Siyaset Felsefesi” yapmış ve ekonomik temele dayanan sosyal-siyasal nitelikli bir doktrin kurmuştur (Hassan, 1977: 5).

Başka bir İslam düşünürü Farabi de (870–950) “Medinetü’l Fadıla (Üstün Devlet) isimli eserinde “Medine”(şehir) kavramını devlet anlamında kullanmıştır. Farabi, devletleri “Medine” kavramı ile tarif etmiştir. Özelliklerini de o kavram içinde tasnif ederken devleti canlı bir varlığa benzetmiştir. Ayrıca Farabi’ye göre: “Devlet, en üstün hayır, en yüksek kemal ve en yüksek saadete kendisi ile ulaşılan, kendi kendine yeten bir birliktir (Bayraklı, 1983: 25–39).

Devlet; tarihi süreç içerisinde kavramsal olarak düşünürler tarafından ifade edilmiştir. Bunun yanında araştırmacılar da devleti işlevleri bakımından tanımlama yoluna gitmiştir. Bu tanımlar, devletin işlevini ve devletin somut bir varlık olarak

düşünüldüğünde varoluş nedenini, devleti meydana getiren unsurları ifade etmesi bakımından oldukça önemlidir. Devlet kavramını daha geniş bir perspektifte incelemek için çeşitli araştırmacıların devlet tanımlarına değinmek faydalı olacaktır.

Devlet; belirli sınırlar içinde ve ortak bir yaşama, egemenlik hakkını kullanma özelliğine sahip, milletin siyasal olarak teşkilatlanmış şeklidir. Devlet, bir tüzel kişiliktir. Tüzel kişilikler içerisinde devlet, en geniş ve en yaygın örgütlenme biçimine sahiptir. Bununla beraber onu diğer tüzel kişiliklerden ayıran en önemli özelliği, tüm gerçek ve tüzel kişilere karşı gerektiğinde zor kullanma yetkisine sahip olmasıdır. Bu açıdan devlet, bütün toplum üyeleri ve toplumda mevcut bütün sosyal grup ve kurumlar üzerinde meşru olarak kullanabilen, tüm toplum üyeleri için açık ve resmi bir organizasyondur (Karataş, 2008: 1).

Devlet, kurumsallaşmış bir siyasal iktidardır. Kendine bağlı insanların güvenliğini sağlamak üzere kurulmuş etkin bir toplumsal örgütlenme biçimi; en yüksek düzeyde ve diğerlerini kapsayan bir egemenliğe sahip, uyulması meşruluğunu sağlayan belirli hukuk kurallarına bağlı, sivil toplumun kendi kendisinin bilincine varmasını ifade eden belirli bir toprakla sınırlı bir örgüt, siyasal iktidardır (Çam, 1997: 82). Türkler Ansiklopedisinde ise Devlet belli bir ülkede bir hükümete ve ortak kanunlara bağlı olarak yaşayan bir milletin veya milletler topluluğun meydana getirdiği siyasi topluluktur. Şeklinde ifade edilmektedir (Türkler Ansiklopedisi, 2002: 153). Ayrıca Afet İnan'a göre devlet, belirli bir bölgede yerleşmiş ve kendine özgü bir kuvvete sahip olan bireylerin toplamından ibaret bir varlıktır (İnan, 1969: 26). Dilbilimsel olarak da Ferit Develioğlu, bir hükümet idaresinde teşkilatlandırılmış olan siyasi topluluktur. Şeklinde devleti tanımlamıştır (Develioğlu, 1998: 181).

Yapılan devlet tanımlarının içinde devleti meydana getiren unsurları görmek mümkündür. Bu unsurlar olmadan toplumun meydana getirdiği bu büyük teşkilatlanma, ortaya çıkmazdı. Devlet, içinde var olduğu unsurlarla meydana gelir ve bu unsurlar sayesinde varlığını sürdürür. Bunlardan sadece bir tanesinin bile olmaması, devlet kavramını ortadan kaldırır. Aynı zamanda devleti meydana getiren unsurlar devletin varlığını sürdürmesinde ve devamını sağlamada besleyici roller üstlenmektedir. Bu roller zamana ve gelişen yeniliklere göre değişme gösterir. Devlet, yapılan tespitlere göre üç temel unsur üzerine inşa edilmiştir.

1.2. Devleti Meydana Getiren Unsurlar

1.2.1. İnsan Unsuru

Devlet, bilindiği üzere insan topluluklarının duydukları ihtiyaçlar sonucunda toplum tarafından ortaklaşa meydana getirilen yapılanmadır. Doğal olarak bir devletin içerisinde aynı amaç ve beklenti içerisinde yaşayan insan topluluklarının olması gerekmektedir. İnsan topluluklarının en büyük ihtiyacı toplu halde yaşamaktır; ancak bu toplu halde yaşamının düzenli olması devletin var olmasıyla mümkündür. Dolayısıyla insanlar topluluk olarak devletin var olmasını sağlayan en temel unsur olmuştur.

Eski çağlarda devletin var oluş felsefesinde ve güç unsurlarında insanların niceliği çok önemliydi. Mesela Çin, geçmişte nüfusu bakımından büyük bir caydırıcılığa sahipti. Ancak günümüzde insanların niceliğinden fazla niteliği önem kazanmıştır. Geçmişte nüfusuyla dünyaya güç gösterisi yapan Çin, bugün nüfus planlaması yaparak artan nüfusunu dengelemeye çalışmaktadır. Bunun yanında Çin sahip olduğu nüfusun niteliğini hızla arttırmakta ve nüfusun nitelik ve niceliğinin pozitif değerler taşıması bu devleti son yıllarda uluslararası alanda etkin hale getirmiştir. Devletin oluşmasını sağlayan nüfus, nitelik bakımından günümüzde oldukça büyük öneme sahiptir. Niteliği olmayan nüfus, günümüzde külfet olmaktan öteye gidememektedir.

Diğer bir aşama da nitelik bakımından birbirine yakın toplulukların devlet olma bilinciyle hareket etmesidir. Bu belki toplulukların bir organizasyon olarak birleşmelerinin temel şartıdır. Devlet aynı ideal, aynı hayat felsefesine ve aynı yaşam tarzına sahip toplulukların kurduğu bir yapılanmadır. Bu da insan topluluklarının bir ideal etrafında kuvvetli bağlarla kenetlenebilmesine bağlıdır. Dünyada birçok millet vardır ki kendi milli iradelerini veya mensubu oldukları milliyet eksenini çevreleyecek ve kendi kültürlerinin zirvesinde milli iradeyi sağlayacak devlete sahip değildirler. Bu da devletlerin sadece millete dayanan bir organizasyon olmadığını ifade eden bir örnektir. Devlet yapılanmasında milletlerin veya toplulukların aynı ideal ve dünya görüşüyle bir araya gelmeleri ve kendilerini idare edecek devleti yapılandırmalarıyla mümkün olmaktadır. Millet sadece saf bir etnik unsurdan oluşmaz. Bu ekseninde halk topluluklarının aynı dünya görüşü ve devlet idealiyle bir araya gelmeleri ve milletleşme sürecinde beraber olmaları devlet yapılanmasındaki insan unsurunu ifade etmektedir. Milletlerin tarih sahnesine çıkmadan önceki ana noktası da budur. İnsan unsuru aşamalı olarak ortak idealden hareketle milli kültürü, ülkeye ait medeniyet dairesini, ülkenin

milli güç unsurlarını ve en son devlet yapılanmasını meydana getirir. Bu noktada insan unsuru devlet yapılanmasında çok önemli bir noktayı oluşturur.

1.2.2. Egemenlik Unsuru

Devletin varlık sebeplerinden biri de egemen olmasıdır; halkını diğer toplumlara bağlı veya yönetim esaslarını diğer devletlere göre şekillendirmemesidir. Yani devletin milletlerarası anlaşmalarda belirtilen ve sahip olduğu halkıyla hüküm sürdüğü toprak parçasında bağımsız olarak hareket edebilmesidir (Devletin Kavram ve Kapsamı,1990: 8). Devletin kurulabilmesi için insan topluluğu ve ülke unsurları gereklidir; ancak bunlar tek başına yeterli değildir. Bu unsurların korunması ve idare edilmesi için “egemenlik unsuru”, “iktidar unsuru”. “devlet kudreti” veya “kamu gücü” kavramlarının tesis edilmesi gerekmektedir. Egemenlik kavramı, iç egemenlik ve dış egemenlik olarak iki kısımda incelenir. İç egemenlik devletin kendi sınırları içerisinde bütün sosyal ve siyasal gruplara karşı olan üstünlüğünü ifade eder. Dış egemenlik ise devletin başka bir devlete bağımlı olmadan eşit olarak ilişkilerini sürdürmesidir (Karataş, 2008:5).

Egemenlik bir devletin sahip olduğu bütün maddi ve manevi değerlerine kanunlar çerçevesinde özgür bir şekilde yön vermesi ve onu geleceğe yönelik şekillendirmesidir. Dünyadaki bütün iktidar mücadeleleri egemenliğe sahip olma ve yönetme tutkusuyla ilgilidir. Bu görüş dünyada savaflara ve çeşitli çekişmelere neden olmuştur. Egemenlik devleti oluşturan milletin kendini özgürce idare edebilmenin temel şartıdır. Yeryüzünde egemenliği tartışılır olan devletler bu ana unsurdan yoksun olduklarından yıkılmış ve etkinliğini kaybetmiştir. Egemenlik devletin halkıyla birlikte ortak hedeflerine, inançlarına ve inandıklarına rahatça hizmet edebilmenin temel şartıdır. Bu şart devletler kurulurken veya devletlerin devamlılığı tehlikeye düşerken ağır bedeller ödenerek sağlanır. Bu sağlama eğer gerçekleşemezse devlet ve devleti meydana getiren bütün kurumlar yok olma sürecine girer. Tarihte bu olayların birçoğuna rastlamak mümkündür. Egemenlik olmadan bağımsız bir topluluk düşünülemez. Devletin yönetme gücünün temelinde egemenlik vardır. İnsanlar bu egemen gücün etrafında devlet yapılanmasıyla birleşerek devletin egemenliğini sağlarlar.

1.2.3. Toprak Unsuru

Bir devletin sınırsız veya ülkesiz olması söz konusu değildir. Her devletin üzerinde hüküm sürdüğü bir kara parçası; yani vatan olarak kabul edilen bir toprak parçası vardır. Bu toprak parçasının yeraltı ve yer üstü zenginlikleri; kara, deniz ve hava sahası tamamen o devletin halkıyla vatanını oluşturur. Devlet egemenlik hakkıyla bu alanda hüküm sürer. Devlet sahip olunan bu değerler üzerinde mutlak tasarruf sahibidir.

Toprak, milletlerin var oluş sebebidir. Toprak parçası milletlerin dünya üzerindeki ikamet adresleridir. Devletler bu unsurla varlığını sürdürür ve gelecek nesillerine tüm maddi ve manevi değer yargılarını bu mekânda yani vatan topraklarında aktarır. Devletin sahip toprak parçası aynı zamanda bölünmezliğin ve bağımsızlığın göstergesi olarak da nitelendirilmektedir. Bu bağımsızlığı korumak ve bir coğrafyada yaşamak bir kara parçasına; yani toprak bütünlüğüne sahip olmakla gerçekleşmektedir (Karataş, 2008: 7).

Yeryüzünde iklim, yer altı, yer üstü zenginlikleri, ticaret ve enerji yollarına olan konumları ve denizlere sahip olmaları bakımından; devletler eşit toprak parçalarına sahip değildir. Bundan dolayı dünya üzerinde her ülkenin kendine ait jeopolitik konumu vardır. Bu konum yukarıda bahsedilen konu başlıklarına göre ülke toprakları çeşitli önem derecesine sahiptir. Ülkelerin farklı zenginlikteki toprak mülkiyetleri farklı odaklar tarafından bir husumet unsuru olarak değerlendirilebilir.

Ülkelerin toprak parçaları çeşitli devletlerin çıkar çatışmalarına sahne olabilir. Bu sebeplerden dolayı toprak parçasının güvenliği üzerinde yaşayan halkla topyekûn bir devlet güvenliği sorunu olarak, doğrudan ve dolaylı tehdit unsurlarını doğurabilmektedir. Bu tehdit unsurlarının bertaraf edilmesi veya yok edilememesi devleti ve onun varoluş sebebi olan halkın varlığını tartışılır hale getirir. Devlet organizasyonunu oluşturmaya çalışan insan toplulukları, millet olma idealiyle birleştikten sonra yurt edinmek amacıyla bir toprak parçasına sahip olmak adına dünya üzerinde diğer milletlerle mücadele etmişlerdir. Bu mücadele yeryüzünde çeşitli savaflara sahne olmuştur. Bu mücadeleler, geniş topraklara sahip olmak geniş toprağın sağladığı avantajları en üst seviyede kullanmak amacıyla gerçekleşmiştir. Yeryüzündeki devletlerin sahip olduğu toprak parçasının değeri o milletin devletleşme sürecinde gösterdiği başarıyı da göstermektedir. Değerli topraklar her zaman dünya üzerinde çeşitli güç odaklarının çıkar çatışmalarının olduğu yerlerdir. Çıkar çatışmalarında değerli topraklara sahip olmak ve bu topraklar üzerinde mutlak egemenlik sağlamak,

söz konusu milletin ve onun oluşturduğu devletin başarısıdır. Çünkü bu başarı çıkar çatışmalarına verilen cevapla ve bu cevabın caydırıcılığıyla alakalıdır. Kısacası, devletlerin varoluş sebeplerinden biri de toprak unsurudur. Bu unsur o kadar önemlidir ki toprak parçasına olabilecek bir saldırı devletler tarafından savaş sebebi olarak algılanmaktadır. Bu nedenle toprak parçasına karşı meydana gelen saldırılar, tarihte hep savaşla mukabele görmüştür. Bunun sonucunda çok ağır bedeller ödenmiş ve devletlerin devamlılığı sağlanmaya çalışılmıştır. Bu direnç noktasını kaybeden devletler yıkılmış ve tarih sahnesinden çekilmiştir.

1.3. Milletin Tanımı ve Kapsamı

Millet, devleti oluşturan en temel unsurlardan biridir; hatta toplulukları devlet olma ülküsü etrafında birleştiren yegâne unsurdur. Bugüne kadar millet kavramının pek çok tanımı yapılmıştır. Genelde yapılan tanımlar aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu olarak ifade edilmektedir (Karataş, 2008: 7). Devleti oluşturan unsurların en temel olanı millettir. Millet kavramına baktığımızda, Atatürk: "Birlikte yaşama arzusunda olan ve aynı kültürel mirası taşıyan ve bu mirası gelecek nesillere aktarmak isteyen topluluğa millet denir." demektedir. Anayasamızın 66. maddesinde: "Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür." denilmektedir. Türk devletinde vatandaşlık, millet tanımını yapmaktadır. Bunun için aynı ideal etrafında bir olmak ve ortak hareket etmek esas olarak değerlendirilmektedir.

Ülkü ve gelenek birliği olan topluluklar, milli iradeleri ışığında çeşitli yapılanmalara girerek devleti oluşturur. Toplumlar, devletin kapsamını milletin var oluşuyla özdeşleştirir. Çünkü devlet milletin bu konudaki en yetkili koruyucusudur. Ülkü, ortak amaçlar ve hedeflerdir. Bu ortaklık aynı zamanın milletin ve oluşturduğu devletin bölünmez bütünlüğüne atıfta bulunmaktadır. Ortak ülkü milli idealler devletlerin nesiller boyu yaşamasını ortaya koymaktadır. Bunun vasıtası da devlet ve millet kavramıyla ülke vatandaşlarına ortak ülkü ve hedeflerin benimsetilmesiyle mümkündür.

Milletlerin varlığını devam ettirmesi önemli bir husustur. Bu da milli benlik duygusuyla doğrudan ilgilidir. Bu duygu belki manevi anlamda milletlerin yaşamasındaki en önemli öğeyi oluşturur. Milli benliğin içerisinde, milleti meydana getiren bütün maddi ve manevi değer yargıları vardır. Bu değer yargılarının muhafaza

edilmesi, milli benlik duygusunun devamlılığını sağlar ve gelecek nesiller, bu duyguyla millet olma şuurunu kaybetmez. Devlet güvenliği bağlamında milletlerin yozlaştırılma faaliyetleri de bu konuyla ilgilidir.

Ülke içerisinde kötü emelleri olan şer odakları, ülke nüfusunun değer yargılarına nüfuz ederek onların yozlaşmasını gerçekleştirip milletin direnç noktalarını zayıflatmayı amaç edinmişlerdir. Bunun yanında milleti bir araya getiren ortak duygu, amaç ve hedeflere olan kenetlenmeyi, milleti oluşturan yerel unsurları, birer bölünme unsuru olarak kullanıp milletin ayrışmasına sebep olmaya çalışmaktadırlar. Bunlar, devlet güvenliği kavramının araştırılıp bu faaliyetlere çözüm aranması gereken önemli konulardır. Çünkü millet, devletlerin varlığının güvencesidir.

Günümüzde devlet güvenliğini sarsmak, milletin devletiyle bölünmez bütünlüğünü yıpratmak, ülke içerisinde milleti oluşturan yerel unsurlara yönelik mikro milliyetçilik propagandası yapılarak milletin iç dinamikleri ayrıştırılmaya çalışılmaktadır. Temelde bir milleti sadece bir ırka indirgemek mümkün değildir. Milli güç içerisinde farklı etnik kökene sahip milletlerin direnç noktaları üst seviyededir. Buna mukabil, bu yapı ülke içinde ve dışında mikro milliyetçilik bağlamında milletler ayrıştırılmaya çalışılmaktadır. Devletin, milletin yerel unsurlarına karşı yapılacak yıkıcı ve bölücü faaliyetlere direnç göstermesi, ülke halklarının milli bilinç ve milli hedefler etrafında kenetlenmesine bağlıdır.

Devlet, çok yönlü bir organizasyondur. Bunu milli karakteri oluşturan yerel unsurlar oluşturmaktadır. Yerel unsurların çeşitli olması, uluslararası alanda tek millet olarak milli bir ahenk oluşturulması, ülkenin bölünmez bütünlüğünün halk tarafından da ifadesidir. Bu ifadeyi sağlamak devletlerin mevcut yapıda halkını milli birlik ve beraberlik şuru etrafında bilinçlendirmesine bağlıdır. Devlet, bunu ancak kendi halkını eğiterek nüfus gücünün nitelikli insan gücüne dönüşmesini sağlayarak gerçekleştirebilmektedir.

2. Devlet Güvenliği Kavramı

Devlet güvenliği; devletin halkıyla, ülkesiyle ve kurumlarıyla olan bölünmez bütünlüğünü sağlaması ve Anayasada belirtilen devletin niteliklerine vaki olacak iç ve dış tehditlerden kendisini koruması anlamına gelmektedir. Devlet güvenliği aynı zamanda milli güvenlik kavramını da ortaya çıkarmaktadır. Milli güvenlik içte ve dışta gelebilecek her türlü saldırı ve bozguncu teşebbüslere, doğal afetlere, büyük yangınlara

millet olarak azimle karşı koyabilme, devlet otoritesini muhafaza etme ve devam ettirme refleksi oluşturmaktır (Kiper ve Çakar, 1992: 58).

Devlet kavram olarak soyuttur. Devlet, kendi güvenliğini bu soyut kavramı koruma pahasına yapmaz; devlet asıl güvelik şemsiyesi olarak var olma sebebi olan halkını ve halkın hizmetine sunduğu kurumlarını, yasalarını ve anayasada kendini tanımlayan değerlerini koruyarak varlığını sürdürür. Bu varlık önce ülke içinde yaşayan halkın huzur ve güvenliğinin, sonra da diğer dost devletlerin ve onların halkının huzur ve güvenliğinin teminatıdır. Devlet iç ve dış egemenlik erkini kendi güç unsurları nispetinde sağlamaktadır. Devletlerin yeryüzündeki varlığı dünyadaki güç dengelerini de oluşturmaktadır. Devletlerarası ortak amaçlar ortak hedefler devletleri bir araya getirmekte ortadaki çıkar ilişkisi oranınca da ortak hareket etmektedirler. Bu bazen karmaşık bir yapı da sergileyebilmektedir. Bunun yanında devletlerin bu karmaşık çıkar ilişkileri yumağında eskilerde var olan direkt tehdit kavramını ortadan kaldırmaktadır.

Günümüzde devletlere direkt tehdit; yani bir devletin başka bir devleti tehdit etmesi pek görülmemektedir. Bunun nedeni yukarıda belirtilen devletlerarası karmaşık çıkar ilişkileri ve bu ilişkilere işlerlik kazandıran uluslararası kurumlardır. Uluslararası kurumların oluşturduğu ortak anlaşmalar ülkelerin direkt tehdiye maruz olma olasılığını asgariye çekmektedir. Bu durum karşısında tehdidin yönü sabit kalmakla birlikte yöntemi değişmektedir. Ülkeler arası çıkar ilişkileri ve ülkeleri zayıf kılma yeraltına inmiş ve illegal örgütlerin terör faaliyetlerine dönüşmüştür. Bu durumda devletleri yıpratıp zayıflatmaya, devletin kamusal yapısına ve ülke içi huzuru bozmaya yönelik yıkıcı ve bölücü faaliyetlerin odağı olan terör örgütleri bu tehdidin ana eksenini oluşturmaktadır. Yaşanılan yüzyılda terörle mücadele, devletlerin milli varlığını ve iç barışı sağlamada uğraştığı en önemli gündem maddesini oluşturmaktadır. Devletlerin varoluş felsefesinde, milletin devamlılığını sağlamak ve milletin milli birlik ve beraberlik düşüncesi etrafında yaşatmak yatmaktadır. Bu düşünce yukarıda ifade edilen tehdit unsurlarıyla mücadeleyi zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluk devlet güvenliği veya kamu güvenliği kavramını meydana çıkarmıştır. Devlet, kamu güvenliğini sağlamak amacıyla kendi savunma mekanizması olan devleti meydana getiren güç unsurlarıyla bu görevini icra etmektedir.

Devletin güç unsurları temelde bir ülkeyi hedef almaz devletin güç unsurları devlet felsefesinde halkının yaşam kalitesini arttırmak ve onu iç ve dış tehlikelere karşı korumaktır. Bu amaçla devlet her türlü gelişme ve değişimleri takip etmekte ve

gelişmişlik adına bu yenilikleri kendi bünyesinde tatbik etme mecburiyetindedir. Bu durum, devletin zamana karşı ömrünü uzatan ana noktaların başında gelmektedir. Devlet kendi güç unsurlarıyla yarınlar ve gelecek nesillere daha yaşanabilir bir ülke daha huzurlu bir vatan toprağı temin etme hedefindedir. Bunun dışında devletin milli güç unsurları ülke güvenliğine ve kamu düzenini bozmaya yönelik tehditleri bertaraf etmek için vardır. Bunu devlet kendi şahsiyetiyle ortak tutmaktadır. Dolayısıyla devlet güvenliği kavramını halkın ve devletin güvenliğinden ayrı tutmak mümkün değildir.

Devleti var eden milletler devletin varlığına yönelik her türlü tehdide karşı seferber olur ve bu yolda mücadeleye girerler. Aynı zamanda halkın güvenliği devletin güvenliği niteliğindedir. Devlet güvenliği halk adına yasal çerçevelerde devletin konuyla ilgili kurumları tarafından icra edilmektedir. Bu bağlamda devlet kendine ve halkına karşı vaki olabilecek tehdide karşı milli güç unsurlarıyla topyekun mücadele eder. Devletin sahip olduğu güç unsurları milletin güç unsurları olduğundan kavramsal olarak bu unsurlara milli güç unsurları da denilmektedir. Devlet güvenliğini sağlamada güç unsurları sırasıyla aşağıda belirtilmiştir.

2.1. Devlet Güvenliğini Sağlayan Güç Unsurları

2.1.1. Milli Güç

Bir devletin milli hedeflerini gerçekleştirmek için maddi ve manevi bütün güç unsurlarının tamamına milli güç denilmektedir. Bu güç içerisinde milletin öz benliğinde var olan ve milletin varlık sebebini oluşturan bütün moral değerler yer alır. Milli güç aynı zamanda ülkenin içeride ve dışarıda güçlü olmasını sağlayan milletin potansiyel gücüdür. Devletin ve milletin muhtemel tehlikelerden korunması ve düşmanların caydırılması, milli güçle ilişkili bir şekilde gerçekleştirilir.

Milli güç bir devletin gücünü göstermektedir. Milli gücü oluşturan unsurlarda zafiyetin meydana gelmesi, devletin varlığının tartışılır hale getirir. Her ne şekilde olursa olsun milli gücü zafiyete uğratacak tehditleri zamanında ve doğru bir şekilde algılanmalı ve bunlara karşı gerekli tedbirler alınmalıdır. Eğer bu tedbirler alınmaz, tehditler bilinmezse devlet bir çöküş sürecine girer ve yıkılır (Karataş, 2008: 13).

Kamu güvenliğini sağlamada ve milli hedeflere ulaşmada milli gücün kullanılması milli stratejilerin ve milli politikalarının tayini ile gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla devletler milli güçlerini, milli hedeflere yönelik bir stratejiyle sağlarlar.

Devletin güç unsurları devletlerin yalnızca tehditlere karşı bir savunma refleksi değildir. Milli güç devleti hedeflediği gelişmişlik düzeyine ulaştıran halkın yaşam standartlarını arttırmayı sağlayan bir araç niteliğindedir. Bu da milli gücün birer doğal seyridir. Devlet halkıyla ve devleti meydana getiren unsurlarıyla milli gücü doğal seyri içerisinde meydana getirmektedir.

Dünya üzerinde ülkelerin milli güçleri karşılaştırıldığında bu kavramda da çeşitlilik olduğu görülmektedir. Milli gücün varlığı coğrafyaya yeraltı ve yerüstü zenginliğine ve bunun kullanım şekillerine, devleti idare eden siyasi otoritenin niteliğine, nüfusun niteliğine göre değişiklik göstermektedir. Bu farklılıklar dünya üzerinde çeşitli güç dengesinin sağlanmasına neden olmaktadır. Günümüzde bu güç dengeleri uluslararası kuruluşlar önderliğinde barışı sağlamak için vardır.

Milli güçten kaynaklanan ülke zenginliği yine ülke üzerinde çıkar çatışmalarına neden olabilir. Ülke, ülke içinde ve dışında bir tehdit odağı haline gelebilmektedir. Bu bir döngü niteliğindedir. Ülkeyi koruma refleksi olan bu güç unsurları, bir gelişme ve ilerleme vesilesi olarak algılandığında aynı unsurlar bir çıkar çatışmasının yani iç ve dış tehdidin de odağı olabilmektedir. ABD'in askeri gücünü temsil eden Savunma Bakanlığı PENTAGON'a 11 Eylül 2001 tarihinde yapılan terör saldırıları buna örnek olarak gösterilebilir. Milli gücün niteliği ne kadar artarsa, ülkeye olması muhtemel saldırılar da güvenlik bakımından o kadar asgariye iner; yani ikisi arasında ters orantı kurmak mümkündür. Ancak terör saldırıları açısından düşünülecek olursa, bu genellemenin yukarıda ifade edilen örneğe göre tersi de düşünülebilir.

Milli güç unsurları taşıdığı önem ve nitelik bakımından çeşitlilik arz etmektedir. Bu milletin hedeflediği seviye ve ihtiyaçlarıyla ilgilidir. Aynı zamanda milletleri var eden ve milleti diğer milletlerden ayıran farklılıklar milli güce farklı ve çeşitli yapıları yerleştirebilmektedir. Sahip olunan coğrafyanın milli güce olan katkısı ve bu coğrafyayı koruma refleksi gibi farklılıklar milli gücün çeşitlenmesine katkı sağlamaktadır. Milli güçteki çeşitlilik, ülkenin gelişmişliğine ve sahip olunan öz kaynakların zenginliğine de bağlanmaktadır. Bu çeşitlilik her ülkenin temelinde olmak zorundadır. Aksi takdirde ülkenin tehditlere olan direnci zayıflamaktadır. Milli gücün niteliği ve bu nitelikteki tasnif şekli aşağıda ifade edilmiştir.

2.1.2. Kültürel Güç

Kültür, milletlerin maddi ve manevi tüm değer yargılarının, yaşam tarzlarının tamamıdır. Kültür insanların dünya üzerinde millet şuuru etrafında toplanmasını sağlayan temel öğelerden en önemlisidir. Bu öğe millet faktörünün diğer unsurlarını da yapılandırmakta ve dünya üzerinde farklı milletlerin farklı yaşam felsefelerini ve hedeflerini ortaya çıkarmaktadır. Kültürün millet ve milli his mefhumuna olan katkısı beraberinde bağımsız milli politikaları, milli hedefleri getirmektedir. Bu neticede bir milliyete mensup olanlar milli birlik ve beraberlik ülküsüyle ortak hareket etmektedir (Ülken, 1948: 21- 25).

Kültürel güç milletlerin yaşadıkları coğrafyada var olabilmeleri için kullandıkları kendi yaşam felsefeleridir. Bu millette ciddi bir direnç oluşturur. Bunun sonunda milletlerin kültürel güçleri ortaya çıkar. Kültürel güçleri fazla olan toplumlar tarih sahnesinde varlıklarını uzun süre sürdürür ve her türlü iç ve dış tehdide karşı savunma mekanizması oluşturur.

Kültür milletlerin duyarlı olarak yaşamasını sağlayan bir güçtür. Çünkü milletler dünya medeniyetleri arasında kültürleriyle yer alır ve asimile olmadan dünya medeniyetlerine ayak uydururlar. Bu da sağlam bir kültürel birikime sahip olmakla mümkündür. Kültürel gücü kaybeden milletler bugün tarih sahnesinden silinmiş, tarihin vesikalarında geçmişte yaşamış ama bugün var olmayan milletler olarak kalmışlardır.

Kültürel gücün bu denli önemli olması dünyada kültür emperyalizmi diye nitelenen bir kavramı ortaya çıkarmıştır. Ülkeler arası mücadelede hedef alınan ülkeye yönelik ülkenin güç unsurlarını yıpratmak amacıyla toplumun kültürel değerlerini istenilen biçimde değiştirmeye yönelik psikolojik bir mücadele yürütülmektedir (Erkan ve Dilmaç, 2001: 44).

Kültürel güç aynı zamanda bir medeniyet dairesi de oluşturmaktadır. Milletlerin maddi ve manevi değer yargılarının yaşam felsefesinin bilimde, sanatta, sporda kısacası evrensel değerlerin tamamında yer alması bir medeniyetin de oluşmasını sağlamaktadır. Daha geniş anlamda inanç ve kültürel açıdan akraba milletlerle geniş sahada birlikte bir medeniyet dairesi içerisinde olmak, kültürel gücün daha da ileri bir boyutu olarak düşünülebilir. Ortak medeniyet dairesinde yaşayan milletler de bir güç dengesi bu bağlamda oluşturmaktadırlar. Bunun temelinde ortak kültür, inanç ve dünya görüşü vardır. Aynı medeniyet içerisinde yer alan milletler, kültürel çeşitliliğe ve farklılığa sahip olsa da temelinde maddi ve manevi değer yargılarının yani kültürün var olduğu

görülmektedir. Milli ve manevi değer yargılar, kültürel birikimle ortak uluslar arası kurumları da oluşturmakta ve bir medeniyetler platformu bu bağlamda meydana gelmektedir. Kültürel güç, toplumda müşterek değer yargılarını ve buna bağlı savunma mekanizmalarını doğurmaktadır. Geçmişte yaşanan savaşların temelinde medeniyetlerin çatışması vardır. Kısacası, milletlerin sahip olduğu kültürel değerler akraba milletlerde de kabul görmekte ve savunma alanında geniş taraftar elde etme kabiliyeti sağlamaktadır.

Kültürel güç, milli kimliğin devamını sağlayan en önemli faktörlerin başında gelmektedir. Milli güç devletin güç unsurları arasında milli kimlik taşıması açısından önemlidir. Bu milletlerin tarihi süreçten getirdiği maddi ve manevi değer yargılarının toplamıdır. Bu toplam içerisinde milleti başarıya götüren her düstur, milli felaketlerden ve buhranlardan kurulmayı sağlayan tecrübeler kültürün içerisinde yer almaktadır. Bu yönüyle kültürel güç milletlerin hem gelişmişlik ölçüsü hem de tehditlere karşı var olan milli benlik duygusudur.

2.1.3. Ekonomik Güç

Ekonomi, milletlerin bütün maddi ve manevi güçlerinin dünya ticaretinde var olmasıdır. Ekonomik güç, kullanılan para biriminin değerinden, ülkedeki enflasyon oranından, ihracat değerlerinden; ülkedeki istihdam gücüne kadar ortaya koyduğu bütün ekonomik ilişkiler toplamıdır. Bu yönüyle ekonomik gücü elde tutmak devletlerin, özellikle yaşadığımız yüzyılda, en önem verilen konuların başında gelmektedir. Yaşanılan yüzyılda, milli gücün en belirleyici unsuru olarak ekonomik güç görülmektedir. Ekonomik olarak güçlü olan devletler dünya üzerinde her zaman söz sahibi olabilmektedir. Devletlerin ekonomik güçleri; onların sanayisini, iş gücünü, üretim kapasitesini, yeraltı ve yer üstü kaynaklarını iyi kullanmasını, haberleşme durumunu, ekonomik kalkınma seviyesini doğrudan ilgilendirmektedir. Atatürk ekonominin önemini şu sözlerle ifade etmektedir. “Ekonomi demek her şey demektir. Yaşamak için mutlu olmak için insanlığın varlığı için ne gerekirse hepsi demektir.” (Parla, Taha, 1997: 110).

Ekonomik güç ülkelerin dünya ülkeleri arasındaki saygınlığı açısından da oldukça önemlidir. Ekonomi bir üründür. Bu ürün ülkenin yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarının doğru kullanılmasını, insan gücünü doğru politikalarla yönlendirmeyi, ülke enerji kaynaklarının doğru ve verimli kullanımı, ülke idaresindeki siyasi otoritenin

uygun ve yerinde yönetim anlayışı gibi faaliyetlerin bütünüdür. Bir ülkenin ekonomik durumu, ülkenin gelişmişlik düzeyi hakkında önemli sonuçlar içermektedir. Bunun yanında yukarıda ifade edilen konular hakkında da önemli ipuçları sunmaktadır.

Yaşanılan yüzyılda ekonomi, artık siyasetin ve diplomasiinin de üzerinde bir yere sahiptir. Diplomaside devletlerarası çıkar ilişkisi en belirleyici unsur olduğu için çıkar ilişkisini artık ekonomik gelişme belirlemektedir. Bu da milli güce güç katmaktadır. Ekonomik güç bir strateji olarak da dünya siyasetinde kullanılmaktadır. Ekonomi modeli olarak hâkim ve yön belirleyici olan ülkeler bu gücünü dünya siyasetine yön vermekte kullanılmaktadırlar. Bu özelliklere sahip ülkeler ekonomik yönden zayıf ülkeleri ekonomik olarak kendine bağlamakta ve sahip olunan hammaddeleri bir sömürü anlayışıyla kullanmaktadır. Bunu yanında refah seviyesi yüksek olan ülkelere nitelikli insan göçü de gerçekleşmekte ve bu vesileyle zayıf ülkelerin güçlü olan ülkelere olan bağımlılığı giderek artmakta ve bu maddi güç, güçlü devletlere adil olmasa da ciddi güç sağlamaktadır.

2.1.4. Siyasal Güç

Sözlük anlamıyla devlet idaresi, devlet işlerini düzenleme sanatı olarak tanımlanan siyaset, ülke, devlet, insan yönetimi şeklinde ifade edilmektedir (Daver, 1969: 5). Devlet yapısında siyasi gücü, siyasi iktidar elinde bulundurur ve bu gücü halkının ve devlet geleceğinin lehine kullanır. Siyasi gücün kullanım esası milli hedeflere ve milli stratejilerin esaslarına göre şekillenir. Bu açıdan siyasal güç; devletin milli varlığının güven içinde bulundurmada ve milli hedeflere ulaşmada kullanacağı iç ve dış gücünden oluşan yönetim gücüdür.

Siyasi güç, milletin ve devletin sahip olduğu tüm maddi ve manevi güç yapılarını doğru yönetim anlayışıyla güce çevirme ve ülke yararına dönüştürme sorumluluğunu taşır. Siyasi güç bir organizasyondur. Bu organizasyonu siyasilerin icra yeteneği üst seviyelere çıkarmaktadır. Ülkenin doğru politikalarla idare edilmesi en temelde siyasi gücün etkisi olarak algılanmaktadır. Ülkede yerinde siyasi politikalar sergilemek ülke genelinde geniş bir yelpazeye yayılır. Bu genişlik en tepeden en tabana kadar tüm yurt satında hissedilir. Bu da siyasi gücün devletin milli güç unsurlarının en tepesinde olduğunun bir göstergesidir. Çünkü siyasi güç bir karar ve idare etme mekanizmasıdır.

Siyasi güç dünya genelinde ülkelerin yönetim şekli ve rejimlerine göre paralellik arz etmektedir. Bu yapı ülkelerin mevcut ihtiyaçlarına göre şekillenmekte ve siyasi gücün yapısı oluşmaktadır. Bu yapı, demokratik toplumlarda siyasi partilerin katılımıyla halkın iradesine göre şekillenmektedir. Dolayısıyla halk seçme hakkıyla siyasi mekanizmayı denetleme, yenileme, değiştirme gücünü elinde bulundurur. Bu durumda siyasi güç diğer güç unsurlarına göre zamana bağlı olarak değişim göstermektedir. Bu değişim halk iradesine bağlı olarak değiştiği için iktidara gelen hükümetler, hükümet programlarıyla ülke geleceğine yön vermektedir. Siyasi güç tüm milli güç unsurlarının yönetim mekanizmasıdır. Bu mekanizma yerinde ve tutarlı hükümet programlarıyla, güçlü bir yürütme kadrosuyla (Bakanlar Kurulu), ciddi bir siyasi gelenekle devletin içte ve dışta itibarını artırır ve devlet güvenliği açısından da önemli bir caydırıcılık ifade eder.

Siyasi gücü kullananları demokrasi ekseninde iş başına getiren halk icrayı da denetleme ve kontrol etme imkânına sahip olur. Bu da siyasi idarenin sürekli değişim ve gelişim içerisinde olmasını sağlayan ana etkenlerin başında sayılmaktadır. Siyasi gücün varlığı, siyasi gücün kanunlarla kullanma şekline ve idarecilerin ülke yönetimindeki doğru idare anlayışıyla kendini gösterir. Siyasi gücün zaafa uğraması, ülke genelinde istikrarsızlığa ve telafisi mümkün olmayan veya zor olan etkiler bırakmaktadır. Siyasi güce yönelik her türlü yasa dışı saldırı da bir kamu güvenliği sorunu olarak algılanmaktadır. Demokrasilerde siyasi güce muhalefet, yine demokrasinin bir niteliği olan siyasi partiler vasıtasıyla ortaya konulmaktadır. Bunun dışında halkın iş başına getirdiği siyasi iradeyi zor kullanarak değiştirmek, ülke için önemli kamu güvenliği sorununu ortaya koymaktadır.

Kamusal idare mekanizması olan siyasal güç demokratik toplumlarda desteğini halktan alarak devletin mevcut varlığını kendi yasal çerçevesinde idare eder. Devlet güvenliği açısından son derece önemli olan siyasi güç ve bu gücü kullanabilme yeteneği, ülkenin gelişmişliği ile yakından ilgilidir. Ülkeyi layıkıyla idare eden hükümetler bu gücün en etkin bir şekilde açığa çıkmasına vesile olurlar. Zira siyasal güç, bütün güç varlıklarının bileşke noktasıdır. İyi bir siyasi iradeye sahip olamayan devletler ne kadar sistemli bir yapıya sahip olursa olsun başarı kaydetmesi mümkün görülmemektedir.

2.1.5. Askeri Güç

Devletin en bilinen ve en doğrudan caydırıcılık özelliğine sahip milli gücü, şüphesiz askeri güçtür. Devlet varlığını sürdürmek için onu düşmanlardan doğrudan koruyan güce yani askeri güce ihtiyaç duyar. Askeri güç, devletin doğrudan güvenliği ile ilgilidir. Askeri güç milli gücün bir unsuru olup milli hedeflerin belirlenmesinde ve uygulanmasında fiziki bir güç unsuru olarak tanımlanır. Askeri güç diğer güç unsurlarında olduğu gibi aynı zamanda milli hedefleri koruma görevini de yürütmektedir.

Askeri güç, aynı zamanda diğer güç unsurlarını koruyup kollama görevini de icra etmektedir. Askeri güç savaş halinde bütün maddi ve manevi değerlerin, bunun uzantısı olan bütün güç unsurlarının odağında yer alır. Bu da topyekûn harp bilincini ortaya çıkarmaktadır. Bu kavramı da Atatürk şöyle ifade etmektedir. “Bilirsiniz ki harp ve çarpışma demek, yalnız iki ordunun değil; iki milletin bütün varlıklarıyla ve bütün imkânlarıyla, bütün maddi ve manevi kuvvetleriyle karşı karşıya gelmesi ve bir biriyle vuruşması demektir. Bunun için bütün Türk Milletini cephede bulunan ordu kadar düşünce duygu ve hareket olarak harple ilgilendirmeliydim. Millet bireyleri, yalnız düşman karşısında bulunanlar değil, köyde evinde, tarlasında bulunan herkes silahla vuruşan savaşçı gibi kendini görevli sayarak, bütün varlığını yalnız vatan savunmasına vermekte ağır davranan ve titizlik göstermeyen milletler, harbi ve çarpışmaları gerçekten göze almış ve başarabileceklerine inanmış sayılmazlar...” (Devletin Kavram ve Kapsamı,1990: 101).

Askeri güç, günümüzde nitelik bakımından ön plana çıkmaktadır. Ülke ordusunun gelişen teknolojiye ayak uydurarak kendini yenilemesi ve bu bağlamda donanımlı bir yapıyla varlığını sürdürmesi, caydırıcılık ve savunma anlayışı açısından hem dünya barışına hem de ülke içi huzura vesile olmaktadır. Askeri güç savunmada insani güçle yakından ilgilidir. Ordunun sayıca fazla olmasının yanında bu sayının çağın gereği olan silahlarla ve bu silahları kullanabilecek bilimsel alt yapıyla sahip olunması, askeri gücün caydırıcılık vasfını daha üst sıralara çıkarmaktadır.

Askeri gücün çeşitliliği sahip olunan coğrafya ile ilgilidir. Çünkü vatan toprakları niteliğine göre savunma stratejileri gerektirir. Buna örnek olarak ülkenin kara ve denizlere, geniş bir hava sahasına sahip olması, bu alanda askeri gücün kendi içinde kuvvet unsurlarına sahip olmasını doğurmaktadır. Ülkenin denizlere, geniş hava ve kara alanına sahip olması öncelikle bu sahada ülke güvenliğini sağlamaya ve ülkeyi

savunmaya yönelik çeşitliliği beraberinde getirmektedir. Askeri güçteki çeşitlilik ülkenin dünyadaki saygınlığını da arttırır.

Askeri güç diğer milli güç unsurları gibi uluslararası alanda ülke itibarına önemli hizmetler vermektedir. Uluslararası barışı sağlamak adına kurulan NATO ve BM Güvenlik Konseyinin ortak çalışmalarına destek veren ülkeler, dünya barışı için görevler alarak barışı sağlamak için önemli görevler üstlenmektedir. Askeri gücü uluslararası çalışmalarda kullanmak dünya barışının sağlanması yanında bir taraftan dünya üzerindeki güç dengelerini oluşturma adına da önemli bir nokta teşkil etmektedir. Özellikle Türkiye'nin bu alanda geçmişten bugüne kadar katıldığı uluslararası askeri görevleri başarıyla icra etmesi, bu alanda Türkiye'yi askeri alanda dünyanın en itibarlı ülkeleri arasına yerleştirmiştir.

Askeri güç, bir ülkenin bağımsızlığının sembolüdür. Askeri güçten yoksun devletler doğrudan ve dolaylı tehdide maruz kaldıklarında bu tehdidi ortadan kaldıramadıklarından yok olmakla karşı karşıya geldikleri görülmektedir. Ülkenin doğrudan tehditlere karşı korunmasında ve bağımsız bir devlet olmasında askeri gücün varlığı, tartışılmaz düzeyde öneme sahiptir. Bunu ispatlamak için tarihten ders alınacak sayısız örnek bulunmaktadır. Askeri güce sahip olmayan devletlerin bağımsızlığından söz etmek mümkün değildir. Askeri güç bir egemenlik unsuru niteliği de taşımaktadır. Ülke idaresindeki mutlak tasarruf, askeri gücün dışta ve içteki caydırıcılıkla meydana gelen istikrar ortamında açığa çıkmaktadır. Askeri gücü zayıf ve yetersiz olan devletler, egemenlik olgusundan da yoksundurlar. Yaşanılan yüzyılda askeri gücün yaşadığı sorunların başında teknolojik bağımlılık gelmektedir. Kendi öz kaynaklarıyla askeri yapılanmasını teknolojinin son imkânlarıyla donatan devletler sadece savunma stratejilerinde değil diğer devletleri her alanda kontrol edebilmekte ve her türlü askeri, ekonomik, siyasi ve teknolojik organizasyonlarda söz sahibi olabilmektedir. Bu yönüyle askeri güç ülkelerin sahip olduğu en önemli savunma gücü niteliğini taşımaktadır.

2.1.6. Demografik Güç

Bir devletin vatandaşları, o devletin demografik yapısını oluşturur. Ülkenin demografik yapısı, yani nüfusu o devletin insan gücünü ifade eder. Geçmişte nüfusun fazlalığı aynı zamanda insan gücünün fazlalığını ifade ederdi; ancak günümüzde nüfusun fazlalığı değil niteliği önem kazanmıştır. Bunu sağlayan çağımızın teknolojiye ileriye gitmesi ve insan gücünün yerini makine gücünün almasıdır. Burada işte

teknolojik unsurları yeterince kullanabilen nüfusun fazlalığı ülkeye demografik güç kazandırmaktadır.

Nüfus faktöründe en önemli konu etnik yapının dağılımı meselesidir. Aynı devletin sınırları içerisinde vatandaşlık bağı ile bağlı insanlar arasında farklı etnik kökene dayalı yapı, zaman zaman sorun olabilmektedir. Etnik yapıdaki farklılıklar normal şartlarda bir zenginlik hususu olarak çıkarken bu alanda iç ve dış mihraklarca ülke ve devlet güvenliğini tehdit edecek boyutta devletin güvenliğini zaafa uğraticı bir yapıya bürünebilmektedir (Erkan ve Dilmaç 2001: 47). Bundan hareketle etnik yapının dağılımı milli gücün çeşitlilik açısından potansiyelini gösterir. Bu potansiyel milli ve manevi birlikteliklerle güçlendirilmeli ve milleti meydana getiren etnik unsurlar ortak hedefler doğrultusunda yönlendirilmelidir. Aksi takdirde dış güçler tarafından bu etnik farklılıklar birer bölünme ve ayrışma aracı olarak kullanılır. Bu durum devlet ve ülke güvenliği açısından büyük zaafı oluşturur.

Ülke içerisinde farklı etnik unsurların varlığı doğal bir durumdur. Bu çeşitlilik ülkenin çeşitli medeniyetlere beşiklik etmiş coğrafi geçmişi bağlamında düşünülecek olursa ülke içerisinde farklı etnik unsurların varlığı kaçınılmazdır. Bu farklılık ülkenin siyasi otoritesi tarafından birleştirici ve bütünleştirici politikalarıyla düzenlenirse milli güce olan olumlu etkisi tartışılmaz düzeyde kendini gösterir. Bu da farklı etnik grupların ülkede yaşayan vatandaşlara vatandaşlık ülküsüyle bağlanmanın, ortak hedefler ve ortak yaşama arzusunun meydana gelmesiyle oluşur.

Yukarıda sayılan toplumsal dayanışmanın gerçekleştirilmesi, dış kaynaklı yıkıcı ve bölücü faaliyetlere karşı yapılabilecek en kapsamlı mücadele şeklidir. Bu tarz ülke içerisindeki farklı etnik grupların kültürel zenginliğini, yetişkin insan gücü olarak ortaya çıkarmaktadır.

2.1.7. Coğrafi Güç

Bir devletin sahip olduğu coğrafi yapısı, ülkenin dünya üzerindeki konumu ve bu konumun getirdiği avantajlar ülkenin coğrafi gücünü oluşturur. Ülkenin genişliği, doğal yapısı, yeraltı ve yerüstü kaynakları, topraklarının tarıma elverişli olması, ikliminin olumlu etkisi, coğrafyanın devlete verdiği doğal güç unsuru olarak ifade edilebilir. Ülkenin bu zenginliklere paralel politikalar üretmesi jeopolitik kavramını ortaya çıkarmıştır. Bu dünya üzerinde ülkelerin coğrafi konumlarıyla doğrudan ilgilidir.

Jeopolitik, bir devletin sahip olduğu toprak parçasının önem derecesini ifade eder. Sahip olunan coğrafyanın yeraltı ve yerüstü zenginlikleri, ulaşım kolaylığı, enerji güzergâhlarına olan yakınlığı, kara ve deniz yollarının sağladığı avantajlar ülkenin jeopolitik önemini arttıran başlıca etmenlerdir. Örneğin Türkiye; 774.851 km² büyüklüğünde bir ülkedir. Ülkenin doğusu ile batısı arasındaki uzaklık 1700 km'dir. Bu coğrafi büyüklük, stratejide ülkeye derinlik sağlar. "Derinliği fazla olan ülkeler derinlikte savunma imkânı kazanır" (Şimşek, 2002: 209). Ayrıca; ülkemiz içinde bulunduğu konum itibarıyla üç kıtanın birleştiği bir noktada bulunması, dünya üzerindeki önemini daha da arttırmaktadır. Bunun yanında fiziki koşullar ele alındığında Türkiye, Asya ve Avrupa kıtalarının birleştiği noktada yer alması, bir Ortadoğu ve Balkan ülkesi olması, çok yönlü bir jeolojik koşullara sahip olduğunun göstergesidir. Konum itibarıyla dünyanın çeşitli güç dengelerine ve enerji kaynaklarına açılan bir kapı niteliğine topraklara sahip olması, jeopolitik değerinin ortaya çıkışını bildirir. Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı ve Mavi Akım gibi önemli projeleri ortaya çıkarmıştır. Bunlar da ülkenin sahip olunan coğrafyanın gücüyle ilgilidir. Coğrafi güç, her zaman jeopolitikle beraber anılır. Jeopolitik değer aynı zamanda coğrafi gücün temel niteliğidir. Her ülkenin jeopolitik algısı farklıdır. Çünkü sahip olunan toprak paçası dünya üzerinde farklı değerler arz etmektedir. Bu da o günkü konjonktürel şartlarla ilgilidir.

Ülke güvenliği bağlamında devletler, jeopolitik kavramıyla ilgilenmek zorundadırlar. Jeopolitik bir devletin, devletler grubunun veya bölge devletlerinin mevcut coğrafi platform üzerinde güç değerlendirmesini yapan, etkisi altında kaldıkları o günkü güç merkezlerini inceleyen, değerlendiren, hedeflerini ve hedeflere ulaşma şart ve aşamalarını araştırıp ortaya koyan bilimdir (Kiper ve Çakar, 1992: 32). Bu bilim ülkelerin coğrafyasının değerini ve bu değere karşılık yürütülmesi siyasi ve diplomasi stratejilerini ifade eder.

Ülkelerin sahip olduğu coğrafi değer, o ülkenin içte dışta ülkeyi tehdit eden güvenlik problemlerini de beraberinde getirmektedir. Bu içte terör eylemlerine ve iç huzursuzluklara neden olmanın yanında, dış destekli psikolojik harekâtın veya devlet destekli terör eylemlerini de meydana getirmektedir. Coğrafi gücün getirdiği güvenlik sorunları ülkenin sahip olduğu toprak parçasının dünya çapındaki cazibesiyle ilgilidir.

2.1.8. Bilimsel ve Teknolojik Güç

Günümüzde teknolojinin baş döndüren hızla ilerlemesi yeni yeni buluşların ortaya çıkarak yaşamı kolaylaştırması, insan gücünün yerine ondan daha hızlı ve daha güçlü olan makine gücünün çıkması, hep teknolojik gelişmeler sayesinde olmuştur. Dünya üzerinde teknolojik güce sahip olmak ve diğer milletleri teknolojiye bağımlı kılmak hem bir stratejinin hem de bir teknolojik gücün yansımalarıdır. Teknolojik gücü elinde tutan ve bu gücü diğer ülkeler üzerinde stratejik amaçla kullanan devletler; devamlı dünya siyasetinde, ekonomisinde ve askeri sahalarda söz sahibi olmuşlardır. Teknolojik güç unsuru devletlerin jeopolitik konumlarındaki dezavantajları, nüfus sayısının yetersiz olmasını en asgari şekilde ortaya çıkarır. Teknolojik güce sahip devletlerin makine gücü ön planda olduğu için, insan gücüne ihtiyaçları pek yoktur ve sahip oldukları nüfus da nitelik bakımından üst düzeydedir.

Yukarıda belirtilen bilgilere paralel olarak her devletin dünyanın değişen şartlarına ve çağın gerektirdiği yeniliklerine ayak uydurması kaçınılmazdır. Bu çabalar eğer yetersiz kalırsa devletler eski dönemlerdeki gibi başka ülkelerin boyunduruğunda yaşamının benzeri olarak teknolojik bağımlılık pozisyonu ile karşı karşıya kalırlar. Bu da yine devletin devamlılığını sekteye uğratar. Teknolojik güç savunma alanında aynı zamanda bir stratejik silah niteliğindedir. Teknolojinin üretimi ve patent hakkının elde tutulması, diğer ülkeleri bu teknolojiye bağımlı tutmak, teknolojisi gelişmiş ülkelerin ana savunma stratejileri arasında yer almaktadır. Diğer ülkelerin bu teknolojik ilerlemeye yapılan engellerle dünya üzerinde güç dengelerini ülke lehine çevirmenin şartı olarak görülmektedir. Dünyaca ünlü bir otomobil markası, elektronik ürünler, bilişim sektöründeki teknolojik alet ve gereçler, üretildiği ülkenin birer teknolojik gücü olarak söz konusu ülkenin milli gücüne destek olmaktadır.

Teknolojik güç yetişkin insan gücüyle bunun altyapısı olan eğitim programı ve eğitim politikalarıyla hayat bulmaktadır. Yukarıda ifade edilen milli güç unsurları niteliği bakımından her ne kadar farklı ise de bu farklılık tasnif açısından yapılmaktadır. Temelde bu kavram bir bütündür. Farklı alanların milli güç bileşkesinde olan bir güç unsurudur. Farklı ve çeşitli alanların varlığı milli gücün temelli ve sağlam bir yapıda var olmasının göstergesidir.

Yukarıda ifade edilen bütün kavramların temelinde insan vardır. Bu insan profili yetişkin insandır. Yetişkin insan kaynağı, ülkelerin en büyük ve en tartışmasız gücüdür. Ülkelerin yetişkin insan gücü, teknolojik alanında liderliği elinde tutan devletlere göç

etmektedir. Bu durum, göç edilen ülkede bilimsel gelişmelere önemli katkılar sağlamaktadır. Aynı zamanda göçün olduğu ülkenin de teknolojik ve bilimsel açıdan ilerleyememesine neden olmaktadır.

3. Devlet Güvenliğini Tehdit Eden Unsurlar

Devlet; halkın mutluluğunu, huzurunu geleceğe ait bütün maddi ve manevi değer yargılarını korumak ve milletiyle devletin bölünmez bütünlüğünü sağlamakla yükümlü, halkın meydana getirdiği en sistemli ve kapsamlı bir organizasyondur. Devletin var olması ve varlığını sürdürmesi, halkının huzur ve güvenliğini sağlaması ancak ve ancak devlet güvenliği ile sağlanmaktadır. Bu durumda devlet güvenliği kavramı kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Devlet bir yandan halkının güvenliğini sağlarken, diğer yandan da onun varlık sebebi olan devlet kavramının güvenliğini sağlamaktadır.

Devlet tanımıyla devleti meydana getiren ve yönetim şeklini belirten ve bu şekilde işlerlik kazandıran rejimi, devletin niteliği açısından önemlidir. Devlet bu tanımlamalara karşı faaliyet gösteren iç ve dış hareketleri ve yapılanmaları tehdit olarak algılamakta ve bunlarla koyduğu yasa ve düzenlemelerle mücadele etmektedir. Devlet güvenliği kavramı geniş kapsamlıdır. Devletin var olma sebebi halkına yöneliktir. Devlet kısacası temel asayiş faaliyetlerini “Kamu Güvenliği” adına yürütmektedir. Kamu güvenliği, devletin resmi sınırları içerisinde yaşayan halkın, huzurla her türlü, kişi hak ve özgürlüklerini, serbestçe yaşayabileceği bir güven ortamıdır. Devletin kişi hak ve özgürlüklerini halkına özgürce yaşatması aynı zamanda bir medeniyet ölçüsüdür. Ülke içerisindeki huzur ve güveni ülke içinde ve dışında tehdit etmek isteyen odaklar olmaktadır. Bu durum devletlerin tarihi içerisinde birçok örnekle ifade edilmektedir.

Devletin güvenliğini tehdit eden unsurlar, devlete ve onu meydana getiren millete olan düşmanlıklarıyla ortaya çıkmaktadır. Bu düşmanlık devletin yaşadığı coğrafyanın niteliğine, devletin sahip olduğu halkın sosyo-ekonomik yapısına, ülkenin gelişmişlik düzeyine ve milli güç unsurlarının caydırıcılık gücüne göre çeşitlilik arz etmektedir. Bu yönüyle Devlet Güvenliğine olan tehditler: Doğrudan (Aktif), Dolaylı (Pasif) olmak üzere iki şekilde ortaya çıkar.

3.1. Doğrudan (Aktif) Tehdit

Doğrudan tehdit, ülke dışından gelebilecek tehditlerdir. Bu tehditler herhangi bir anlaşmazlık sonucunun silah zoruyla çözümünü ve saldırı halini öngörür. Ancak bunun yanında silah kullanımı dışında ülkelere dış tehdidin şekli de değişmiştir. Bu düşmanın içinde bulunduğu imkân ve kabiliyete göre şekillenir ve ülkelerin karşısına, ekonomik, politik ve teknolojik yaptırımlar şeklinde çıkabilir (Devletin Kavram ve Kapsamı, 1990, 102).

Doğrudan tehditte, hedef alan ülke ile hedef alınan ülke bellidir. Burada doğrudan düşman kavramına maruz kalınmaktadır. Yapılan düşmanlık açıktandır; yani alenidir. Dolayısıyla bu tehditte cephe kavramı vardır. Hedef olan ülke tehlikenin nereden geldiğini bilir. Doğrudan tehdit unsuru devletlerin savaş halidir. Devletin başka bir ülkeyi hedef alması ve bu yönde hedefteki devleti bütün sahip olduğu güç unsurlarıyla doğrudan olarak hedef almaktır. Bu geniş kapsamlı ve iki devletin varlık sebebi olarak görülebilir. Bu çeşit tehdit şekilleri insanlık tarihi boyunca süregelmiştir. Bu olayların neticesinde dünyada güç dengeleri, siyasi yapılar ve sınırlar değişebilmekte, devletler yıkılabilmektedir ve yeni devletler kurulabilmektedir.

Doğrudan tehditle mücadele devletlerin maddi ve manevi saydığı bütün varlığıyla gerçekleşmektedir. Bundan dolayı ortaya büyük yıkımlar meydana getirebilmekte ve bu olay insanlık açısından büyük felaketlerle sonuçlanabilmektedir. Bu yıkımlar, savaş teknolojisinin baş döndüren hızla ilerlemesi, kitle imha silahlarının varlığı (nükleer, biyolojik ve kimyasal silahlar) daha şiddetli olmaktadır. Doğrudan tehdidin gerçekleşmesinde taraf devletler iki yönlü büyük zararlar görmektedirler. Bundan dolayı günümüzde doğrudan tehdit unsurlarına artık rastlanmamaktadır. Bunun yerine, hedefteki devletin doğrudan düşmanlığını kazanmadan, riskleri minimize eden pasif tehdit faaliyetleri işlerlik kazanmıştır.

3.2. Dolaylı (Pasif) Tehdit

Bu tehdit türü dolaylı bir şekilde devletleri açık hedef göstermeden yapılan düşmanca hareketlerin tamamıdır. Bu hareketler bütün devletlere karşı yapılan tehdit türüdür. Bu nedenle bu tehlide maruz kalan devlet, düşman devlet olmak zorunda değildir. Devletler arasında güç dengesini sağlamak için veya güçlü ve söz sahibi olan devletleri her yönüyle pasifize edebilmek amacıyla yapılan bir tehdit türüdür (Kiper ve Çakar, 1992: 59).

Pasif tehditte, cephe kavramı yoktur. Tehlikenin nereden ve ne zaman geleceği tam olarak kestirilemez. Bu yönüyle pasif tehdit faaliyetleri gizli olarak yürütülmektedir. Bu gizlilik pasif tehdidin arkasındaki güç odağını gizlemek, fiiliyata edilgenlik kazandırmak ve doğrudan hasım devlet oluşturmamak içindir. Pasif tehdidin temelinde alınan riski asgariye indirmek vardır. Bunun için yapılan bütün pasif tehditler arkasındaki güç unsurunu gizleyecek nitelikte edilgendir. Ancak kamu güvenliğini sağlamada istihbarat faaliyetleri bu tehlikelere karşı önlem almada önemli bir yere sahiptir. Yapılan istihbarat faaliyetleri tehditte önceden bilinmesini sağlamaktadır. Pasif tehditle mücadelede istihbarat faaliyetleri, pasif tehdidin niteliğine uygundur. Bu da yürütülen istihbarat faaliyetlerinin gizlilik esasına dayandığını göstermektedir. Devletler pasif tehdidi bertaraf ederken, istihbarat faaliyetlerini ve istihbarata karşı koyma faaliyetlerini birlikte yürütmektedir.

Pasif tehdit kapsamında dış kaynaklı faaliyetler de yoğun olarak yürütülür. Bunlar arasında: İstihbarat Faaliyetleri, Casusluk, Sabotaj, Propaganda ve Terörizm gibi tehdit unsurları yer alır. Bunun yanında pasif tehdidin iç kaynaklı olanlarında ise Yıkıcı-Bölücü Faaliyetler ve Organize Suç Faaliyetleri tehdidin başka bir boyutunu ifade etmesi bakımından önemlidir (Erkan ve Dilmaç, 2001: 71).

3.2.1. İstihbarat ve Casusluk Faaliyetleri

Düşman devletler tarafından, ülkenin güvenliğine ve çıkarlarına yönelik olarak düzenlenen her türlü örtülü ve gizli faaliyetler bu kapsamda değerlendirilir. Burada casusluk kavramı önemlidir. Casusluk, bir ülkenin sır olarak sakladığı bilgilerinin o ülkenin yasalarını ihlal ederek başka ülke çıkarlarına gizli yöntemlerle aktarılmasına casusluk denilir (Kiper ve Çakar, 1992: 60).

İstihbarat ve casusluk faaliyetleri devlet güvenliği açısından ciddi tehdit niteliğindedir. Çünkü bu tehdit unsuru gizli yapılmaktadır. Hedefteki ülke, bu faaliyetlerden haberdar değildir. Bundan dolayı konu hakkında kendine göre strateji belirleyemez ve faaliyet hedefteki ülkede devlet güvenliği açısından tahrip gücü yüksek yıkımlar meydana getirir. İstihbarat, aynı zamanda gelecekte işlenmesi muhtemel suçları önceden tespit edip devlet güvenliğinden sorumlu kurumlara gerekli bilgiler sağlayarak bir önleyici ve caydırıcı güç unsurunu da devlet güvenliği adına oluşturur.

Her devlet kendi hükümrânlık alanı içerisinde, varlığına ve güvenliğine yönelik çeşitli tehditler karşısında uyanık olması ve bu faaliyetleri yakından takip etmesi gerekir. Bu tehdit siyasi anlamda olabileceği gibi ekonomik ve sosyal alanda da kendini gösterebilir. Dolayısıyla klasik olarak sadece siyasi bütünlüğe doğrudan terörizm ve benzeri tehditler değil, aynı zamanda dolaylı olarak devletin bütünlüğü ve siyasal yapısını çok daha etkili bir şekilde tehdit eden bütün ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetler kapsamında istihbarat faaliyetleri yürütmek bir zarurettir. Aksi takdirde terörizm gibi dar alanda ortaya çıkan faaliyetlerle hasım unsurlar, gerçek hedef ve faaliyetlerini maskeleyerek ve bütün dikkati belirli yöne çekmek suretiyle amaçlarına rahat bir çalışma ortamı elde edeceklerdir (Erkan ve Dilmaç, 2001: 177).

Bu ortamda devlet güvenliğinin belki de gözü kulağı olan ve herkesin göremediğini gören, duyamadığını duyan hassas bir yapılanma olarak istihbarat, devlet güvenliğini sağlamada bir destek unsuru olarak ortaya çıkar. İstihbarat faaliyetlerini yürütürken dış güçlerin ülke içerisindeki istihbarat faaliyetlerine karşı koyma işlemlerini de yapmak gereklidir. Bu terimsel olarak istihbarata karşı koyma olarak ifade edilir.

3.2.2. Psikolojik Harekât

Psikolojik harekât; barışta ve savaşta dost, tarafsız, düşman ve hedef toplumların tutum ve davranışlarını etkilemek; duygularını, düşüncelerini, davranış şekillerini yönlendirmek suretiyle arzulanan sonuçların elde edilmesini sağlamak amacıyla; siyasi, ekonomik, kültürel ve askeri faaliyetleri kapsayacak şekilde planlanan ve uygulanan her türlü psikolojik etkili faaliyetler şeklinde tanımlamak mümkündür (Erkan ve Dilmaç, 2001:156).

Psikolojik harekâtın temel amacı, hedefteki ülkenin istenilen uygun davranışları sergilemesini sağlamaktır. Tarafsız devletlerin tarafsızlığını korumak, dost devletlerin dostluk bağlarını güçlendirmek, düşman devletlerin de gücünü kırarak zayıflatmaktır. Her ülke kendi milli menfaatleri doğrultusunda gerek kendi halkına gerekse hedef gördüğü diğer toplumlara psikolojik harekât faaliyetlerde bulunmak durumundadır. Devletler başka devletlerin kendi halkına yürüttüğü psikolojik harekâta, karşı harekât olarak kendi halkında milli menfaat bilincini oluşturmak amacıyla çeşitli faaliyetler yürütür. Aksi takdirde ülke bütünlüğü, sosyal barış ve güvenlik tehlikeye düşer.

Yukarıdaki yapılan tanım ve tespitlere bağılı olarak psikolojik harekâtın temel vasıtası olan propaganda unsuru üzerinde durmak oldukça önemli olacaktır. Propaganda psikolojik harekâtın ana güzergâhı niteliğindedir. Bunu sağlamak propaganda araçlarıyla gerçekleşmektedir. Propaganda, araçların en başında yer alır. Medyanın sahip olduğı propaganda gücü, devletlere psikolojik harekât alanı sağlamakta ve bunu medyanın geniş kitlelere hitap edebilme özelliğinden elde etmektedir.

3.2.3. Anarşizm

Çoğı zaman terörizm ile aynı anlama geldiğı bilinen anarşizm felsefe ve hayat görüşü olarak terörizmden ayrılır. Terörizmle tek ortak paydası devlet güvenliğı açısından her ikisinin de tehdit oluşturmaları, şiddete başvurmaları, yıkıcı ve bölücü faaliyetler içerisinde olmalarıdır. Anarşizm her türlü otoriteyi reddeden ve bu otoritelerin yıkılmasını hedefleyen bir akımdır. Bu nedenle anarşizm niteliğı ne olursa olsun her türlü devlet yapılanmasına karşıdır (Duclos, Jacques, 1976:7). Terörizm ve anarşizm mevcut sisteme düzene başkaldırmakla birlikte, hedef olarak birbirinden ayrılır. Terörizmin hedefinde mevcut sistemi yıkıp yerine kendi amaçlarına hizmet eden bir otoriteyi tesis etmek vardır. Ancak anarşizmde hedeflenen bir otorite yoktur. Anarşizm her zaman otoriteye ve devlet düzenine karşıdır.

Anarşizmde toplum kurallarını koyan ve bu kaideleri düzenleyen bir kanun koyucu yani devlet teşkilatı söz konusudur. Bu felsefeyi savunan anarşizm her zaman devlet yapılanmalarının karşısında olmuştur. Devlet otoritesine başkaldırı içerisinde yer almıştır. Devlet kavramına ve onun otoritesine karşı olan anarşizm devlet güvenliğı açısından ciddi tehdit unsuru olarak ortaya çıkmakta ve kamu düzenini buna bağılı devlet organlarını hedef almaktadır.

3.2.4. Terörizm

Terör kelimesi Latince “tere” sözcüğünden gelmektedir ve kelime anlamı, “korkudan titreme veya titremeye sebep olma” anlamına gelmektedir. Fransızca Pettit Robert sözlüğü, kelimeyi “Bir toplumda, bir grubun direnişini kırmak için yarattığı ortak korku” şeklinde tanımlamaktadır. Terör kelimesinin Türkçedeki karşılığı “Yıldıрма, korkutmadır” (Örgün, 2001: 13).

Terörün dünya üzerinde farklı şekiller de ortaya çıkması farklı tanımları da beraberinde getirmektedir. Dünya genelinde sabit bir terör tanımlamasının olmayışının

ama sebebi de bu sayılmaktadır. Türkiye’de 12.04.1991 tarihinde kabul edilen Terörle Mücadele kanununda terör, şu şekilde tanımlanmaktadır: “Terör; baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmek, devlet ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletini ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak, yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylemlerdir (T.C. Anayasası, 3713 Nolu Terörle Mücadele Kanunu Madde 1).

İngiltere’de 2000 yılında kabul edilen Anti Terör kanunu terörizmi; “Siyasal dini ve ideolojik bir amaç için hükümeti etkilemek, halkı veya halkın bir bölümünü sindirmek için faaliyetlerde bulunmak veya faaliyetlerde bulunma tehdidi olarak tanımlamaktadır.” (Bilir, 2009:289). ABD Dışişleri Bakanlığı ise; “Terörizm, ulus altı gruplar veya gizli devlet ajanları tarafından, genelde izleyenleri etkilemek amacıyla, savaşımayan hedeflere karşı politik motifli şiddet uygulamaktadır” şeklinde tanım yapmaktadır (Chomski, 2002: 66).

Her ülkenin terör algılaması, uğradığı veya uğraması muhtemel terör eylemlerinin niteliğine göre değiştiği için terörün dünya üzerinde sabit bir terör tanımlaması yapılamamıştır. Ülkelerin çıkar ilişkileri dünya üzerindeki hâkimiyet mücadeleleri bu ortak tanımlamaların olmama nedenleri arasında gösterilebilir. Terörün tek bir tanım etrafında ifade edilememesi teröre ortak tepkiyi de meydana getirememektedir. Bir devletin terör örgütü olarak kabul ettiğini diğer ülke terör örgütü listesinde dahi göstermemesi, bir iyi niyet göstergesi olarak nitelendirilemez. Ayrıca ülke karşıtlığı bazı ülkeler tarafından terörle ilintilendirilmekte hatta ülkeler arası anlaşmazlıklar bile terör faaliyetleri olarak bazı ülkelere gösterilebilmektedir. Bunu şu terör tanımlaması en iyi açıklamaktadır.”...terörizm artık terörist anlamına gelmiyor. Artık bir tanım değil siyasi bir buluştur. Teröristle bu kelimeyi kullananlara karşı şiddet kullananlardır. İsrail’in tanıdığı tek terörist, İsrail karşıtlarıdır. ABD’nin tanıdığı tek terörist ABD veya müttefiklerine karşı olanlardır. Filistinliler de bu kelimeyi kullandıkları için Filistinlilerinde tek tanıdığı terörist, Filistinlilerin karşısında olanlardır (Fisk, 1990:441).

Günümüzde kamu güvenliğini tehdit eden unsurların en başında şüphesiz terör gelmektedir. Terör; insanlığı doğrudan tehdit eden, devleti milletiyle ve ülkesiyle olan bütünlüğüne yönelik en büyük yıkıcı ve bölücü faaliyettir. Terör eylemleri yaşanan yüzyılda ülke güvenliğinin sağlanmasında en çok uğraşılan ve sivil birçok masum insanın ölümüyle sonuçlanan insanlık dışı olayların bütünüdür. Terörizm, genel olarak geri kalmış veya gelişmekte olan ülkelerin içerisinde, sosyal, ekonomik, kültürel vb. birçok alandaki eksikliklerin istismar edilmesi sonucu; zaten var olan veya suni olarak oluşması sağlanan ihtilalci fikir ve hareketlerin, belirli bir amaç için harekete geçirilmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır (Erkan ve Dilmaç, 1999: 19).

Terör faaliyetleri son derece tehlikeli ve yıkıcıdır. Terörün ne zaman, nerede ve kimin tarafından gerçekleştirileceği bilinmemektedir. Bundan dolayı insanların bu eylemlere hazırlıksız yakalanması, eylemlerin tahribatını üst noktalara taşımaktadır. İnsanlığı tehdit eden bu kavram günümüzde uluslararası bir boyut kazanmış ve küreselleşen dünyada bu kavram da küresel bir görünüm kazanmıştır. Uzun zamandan beri ülkemizin güvenliğini tehdit eden bu kavram, 11 Eylül 2001 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan İkiz Kuleler ve ABD Savunma Bakanlığına olan saldırılarla etkisini bütün dünyaya duyurmuş ve dünya çapında terörizm birinci gündem maddesi haline gelmiştir.

Terörle mücadele, terörün görüldüğü ülke bazında olmamalıdır. Terör, uluslararası bir sorundur ve görüntü, fikir ve karakter olarak bütün insanlığı tehdit etmektedir. Terörün ortaya koyduğu yıkıcı tablo bunun net bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Dünya üzerinde insanlığı tehdit eden bu konu, uluslararası örgütlerin önderliğinde sistemli bir mücadeleyi gerektirmektedir.

3.2.4.1. Terörizmin Hedefleri

Terörizm, tanımından da anlaşılacağı gibi insanları korku, dehşet ve panik duygularına iterek bütünü oluşturan toplumda ve toplumun iç dinamiklerinde çeşitli zafiyetler oluşturmaktadır. Bu da devletlerin milli varlıklarına ve varoluş sebeplerine büyük etki etmesi bakımından önemlidir. Terör eylemlerinin temel felsefesinde toplumda ve devletin kurumlarında istikrarsızlıklar meydana getirme vardır. Terörizm bu istikrarsızlığı topluma tedhiş, baskı, cinayet, sabotaj içeren eylemler yaparak sürdürür.

Terör grupları bütün eylemlerinin temelinde toplumun dikkat olgusunu diri tutmakla sağlar. Yapılan bütün eylemlerin temelinde dikkat çekme vardır. Terörizm insanlarda dikkat olgusunu sağlayarak genel olarak toplumu yapılacak her türlü etkiye açık olmayı hedeflemektedir. Terörizm bir taraftan eylemlerini ve propagandasını yaparken bir yandan da kendine taraf kitle oluşturma gayreti içerisindedir. Bunu sağlarken taraf olmayı belirlediği kitleyi bile korku ortamına çekerek ikna etmeyi hedeflemektedir. Terör örgütleri şu mesajı yayarak taraf kitle oluşturmaya hedeflemektedir:

- “Benden yana mısın, değil misin?
- Benden yana değilsen düşmanımsın.
- Düşmanımsan hedefimsin.
- Senin yaşama hakkın yok (Aydın, 2009: 42).”

Terör örgütlerinin yukarıda ifade edilen bu mesajları, terörizmin niyetini apaçık ortaya koymaktadır. İnsanların yaşama haklarını teröre taraf olmayla ve olmamayla eşdeğer tutan, aksi halde düşman kabul edip ölümle tehdit edilen terörden başka bir organizasyon ve taraf kitle bulma niyetli diğer bir yapılanma söz konusu değildir. İnsanlardaki güven duygusunu yıkarak, kitlelerin duyarlılığını yok ederek, tehdide ve korkuya dayalı bir taraf kitlesi oluşturmak terör odaklarının temel anlayışlarından bazılarıdır.

Terörizmin yukarıda genel ifadelerle sayılan hedeflerinden en sonuncusu ve en önemlisi, asıl hedefi olan devlet yapılanmasıdır. Devleti meydana getiren güç unsurları içerisinde en önemlisi insan unsurudur. Terör burada devletin asıl varlık sebebi insan unsurundan; yani devleti oluşturan halkı hedef alarak devleti veya onun sahip olduğu rejimi; baskı, cebir ve şiddet yoluyla değiştirmek; hedef alınan ülkeyi ekonomik, siyasi, kültürel ve askeri açıdan zaafa uğratmak ve yıpratmaktır.

Bunun için:

- “Propaganda ile varlığını kabul ettirmek.
- Devlet otoritesini sarsmak.
- Devlet otoritesini şiddete yöneltmek.
- Örgüt üyelerinin moralini yükseltmek.
- Yıldırma ve sindirme faaliyetleri yürütmek.
- Halkın moralini bozmak için mücadele etmek (Aydın, 2009: 57).”

Bu ve buna benzer faaliyetler içerisinde olmayı hedefleyen terör örgütleri halkta demokrasiyi, siyaseti, moral değerleri ve kamu düzenini reddetmeyi bir davranış şekli olarak sağlamaktır. Bu yolla terör örgütleri halk üzerinden planladıkları hayalî amaca ulaşmayı hedeflemektedirler. Terör örgütleri yukarıda sıralanan hedef ve halkta oluşturmak istedikleri davranış şekilleriyle, en birinci sırada teröre taraf kitle oluşturmak, kitleleri teröre karşı duyarsız ve tarafsız hale getirerek teröre olan tepkiyi azaltmaktır. Bu vesileyle, kendi faaliyetlerine siyasi bir boyut kazandırarak ülkede yasal bir statün kazanarak, yasal bir zemin oluşturmayı planlamaktadırlar.

3.2.4.2 Terörizmin Unsurları

Terörizm, aynı zamanda yasa dışı bir yapılanmadır. Bu yapıyı meydana getiren önemli unsurları vardır. Terörizm bu yapılanmayı gerçekleştirerek hayat bulur. Bu yapı kendi içinde yapılanmasını tamamladıktan sonra ancak bilinen çirkin yüzünü göstermektedir.

Yapı itibarıyla terörizm; eleman, örgütsel yapı, ideolojik alt yapı ve şiddet üzerine kendi örgütlemesini meydana getirmektedir (Aydın,20009: 43).

3.2.4.2.1. Eleman

Terörizm kendine özgü bir kişiliktir. Düşünce dünyası fikri alt yapısı, davranışlarıyla toplumdan ayrılıklaşan, farklılaşan bu insanların olanları ve olayları, doğru ve sağlıklı değerlendirme yapmaları da olanaksızdır (Aydın, 2009: 42). Bu nevi insan profili terör odaklarının eleman ihtiyacını karşılamaktadır. Bu elemanlar terörizmin eylemlerini icra edecek yeteneği kazanmak üzere yetiştirilmektedir. Doğru düşünemeyen toplum tarafından illetli kabul edilen ilişkiler terör örgütlerinin bir aidiyet ve mensup olma duygusu, sahiplenme yoluyla bu tür insanlardan eleman ihtiyacı karşılamaya gitmektedir. Terör örgütleri için eleman çok önemlidir. Çünkü onun yasa dışı tüm faaliyetlerine kayıtsız ve şartsız katılacak ve bu olumsuz durumu bir misyon olarak icra edecek kişiler örgütün devamını sağlayacaktır. Bunun için örgütteki elemanların; yaş, cinsiyet, eğitim durumu, psikolojik sorun ve hastalıkları, toplum ile uyumsuzluğu terör odakları açısından oldukça önem arz etmektedir. Bu durumları sergileyen bireyler, toplumda birer uyum sorunu yaşamaktadır. Bireylerin toplumdaki uyum problemleri kendi kişiliklerinde çeşitli boşluklar oluşturmaktadır. Bu boşluklar

bireylerin zihninde ve kişiliğinde yer alır. Terör örgütleri için bu yerler örgüt propagandası açısından önem arz etmektedir.

3.2.4.2.2. Örgütsel Yapı

Her organizasyonda, her yapılanmada olduğu gibi terör örgütlerinin de bir örgütsel yapısı vardır. Bu yapı örgütün eylem alanı, örgütte söz sahibi olan lider kadro, eylemleri gerçekleştiren terörist kadro ve bu kişiler arasında iletişimi sağlayacak sözde kural ve kaideler, terör örgütlerinin örgütsel yapısını oluşturmaktadır. Bu örgütsel yapı terör örgütlerinin beslenme alanları olan yasa dışı diğer faaliyetleri de belirlemektedir. Bilhassa örgütün maddi kaynağı olan gasp, soygun, hırsızlık, haraç toplama, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, örgütsel bir şema olarak belirlenerek örgüt elemanlarının görevlerini de tayin etmektedir.

3.2.4.2.3. İdeoloji

İdeoloji terör örgütün çıkış noktası niteliğindedir. İdeolojiye göre terör örgütleri kendi hareket alanlarını belirler, ortaya stratejiler koyarak bunu fiiliyata geçirmek için gayret ederler. İdeoloji terör örgütleri için sözde bütün moral değerlerin toplamıdır. Terör örgütleri sözde davalarını bu yolda şekillendirip örgüt içerisinde iletişim ve bir sempati unsuru olarak kullanırlar. Her terör örgütü bir ideolojiye dayanır, ideolojisi olmayan bir terör örgütü yoktur. İdeolojinin emrettiği her şey terör örgütlerinin eylemlerinin niteliğini oluşturur. Hatta güvenlik güçleri terör eylemlerinin yapılaş şekillerinden, ortaya konulan ideolojik motiflerden yola çıkarak eylemlerin arkasındaki terör örgütünün kimliği hakkında öngörülerde bulunabilmektedir. Terör örgütlerinin genelde benimsediği ideoloji türleri şunlardır:

- “Marksist-Leninist- Maoist İdeoloji
- Milliyetçi (Etnik) Kaynaklı İdeoloji
- Dini Kaynaklı İdeoloji”

Yukarıda ifade edilen ideoloji türleri terör örgütlerinin etrafında kümелendiği ideolojilerden bazılarıdır. Bu ideolojilerin öğretileri etrafında yapılan terör örgütleri bu ideolojilerin ifade ettiği dünya görüşünü şiddete dayalı gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar (Aydın, 2009: 45).

İKİNCİ BÖLÜM

4. Devlet Güvenliği Açısından Medyanın Gücü

Toplum hayatında önemli bir yere sahip olan medyanın devlet güvenliği açısından incelenmesi oldukça önemlidir. Burada irdelenecek husus medyayı kavramsal olarak ifade etmek ve medyanın gücünden bahsetmek olacaktır. Bunun yanında medyanın bir propaganda aracı olarak nasıl kullanıldığı da ifade edilmesi gereken hususlar arasında değerlendirilmelidir.

Medya, çağımızın vazgeçilmez araçlarının başında gelmektedir. Medya ve medyayı meydana getiren araçlar, çağımızın bilgiye ulaşmadaki en önemli buluşma noktası nitelindedir. İnsanların bilgi edinme ve haber alma arzusu medyaya olan ihtiyacı en üst sınıra çıkarmaktadır. Bundan dolayı medya, yaşanan yüzyılda bilişim ve iletişim alanının baş aracı olmuştur.

Medya toplum hayatına girdiği günden itibaren önemli bir yer teşkil etmiş ve toplumları önemli ölçüde yönlendirmiştir. Bu da medyanın, özellikle görsel medyanın, her eve ulaşması ve muhatabının bütün toplum fertleri olmasıdır. İnsanların bilgiye ulaşmaktaki en kısa ve hızlı iletişim aracı olması, bireylerin öğrenmeye olan motivasyonu, medyanın inandırıcılığını kuvvetlendirmiştir. İnsanların bilgilenmek amacı ve bunu ona iten dürtü kitleler üzerinde medyanın etkisini arttırmaktadır. Halkın medya kanalıyla öğrenmeye olan isteği medyanın toplum hayatındaki önemli yer edinmesindeki ana etken olarak sayılabilmektedir. Dünyada ve yurtda olup bitenler; kültür, sanat, spor, teknoloji, eğitim alanındaki gelişmeler, artık medya ve medyayı meydana getiren araçlar tarafından öğrenilmektedir. Medya alanındaki bilgi dağarcığı ve bu birikimin bilgi toplumu olarak günümüzdeki hızlı değişim ve gelişimin halka aktarılması, güvenlik alanında meydana gelen olayların halka yansıtılması, medyada bir denetim mekanizmasını ve medya etiği olarak kontrol edilebilirliğini gündeme getirmiştir.

Medyanın halk üzerindeki temel etkisi kitle iletişimidir. Kitle iletişimi örgütseldir ve bir takım halinde çalışmayı gerektirir. Her yaştan değişik sosyo-ekonomik düzeydeki farklı insanlara hitap eder. Bunun için kitle iletişimi geniş alana yayılmış iletiler bütünü olarak tarif edilmektedir. Bu iletilerin muhatabı kitle iletişimine katılan halktır. Kitle iletişimine katılmak aynı zamanda bir vatandaşlık gereğidir. Kitle iletişimi bu yönüyle, kamusal bir nitelik taşımaktadır.

Kitle iletişim araçları:

- Toplumsal düzenin sağlanmasına yardımcı olmak,
- Ulusal bütünleşmeyi sağlamak,
- Toplumun haberdar etmek, toplumu eğitmek,
- Çevrenin gözetimi ve uyumuna yardımcı olmak,
- Çeşitli ve diğer toplumsal işlevleri yerine getirmekle, bireysel ve toplumsal ilişkilerde rol oynar.

Yukarıda ifade edilen özellikler, medyanın topluma karşı sorumlulukları ve medyanın toplum üzerindeki yapması gereken görevleridir. Medyanın yayın ilkeleri, bu ilkeleri yerine getirirken sergilemesi gereken tavır ve yayıncılık ahlakı, medya etiği ve medyanın halka olan sorumluluğu bağlamında değerlendirilmektedir. Bu anlamda medya ve onu ifade eden yayın kuruluşları meslek ahlaki bağlamda öncelikle muhatap olan halka önemli sorumluluklarla bağlı olma durumundadır.

Devlet güvenliğini sağlamada devletin kendi yayın organı olan TRT yayın yelpazesinde terörle mücadeleden yurt sevgisine kadar eğitici ve öğretici konulara kadar her kesimden ve her seviyeden ülke vatandaşına hitap etmekte ve ülke birliği doğrultusunda yayın yapmaktadır. Son dönemde yerel dillerde yayın yapan TRT, bu yolla etnik milliyetçiliği kullanarak ülkeyi bölmeye çalışan terör örgütlerinin etnik milliyetçiliğe dayalı propaganda faaliyetlerini engellemeye çalışmakta ve yerel dilde yayın yapan terörizmin sözde medyasının yayın gücünü kırmaktadır. Bu da devlet güvenliği açısından medyanın devlet kanalıyla kullanılmasıdır. Bu durum terörle mücadelede medyanın rolünün önemli bir örneğidir.

Karl Marks der ki: "Fikirler kitlelere mal olunca, aksiyon haline dönüşür." Günümüzde kitle psikolojisini yönlendiren en önemli güç medyadır. Demokratik rejimlerde dördüncü güç olarak tarif edilen bu kuvvet ülkemizde bazen çok daha önlerde yerini almaktadır. Ne yazık ki medya organları oluşmasını istedikleri düşünce veya hareket için sanki söz birliği etmişçesine olmamış olaylara değişik renklerde elbiseler giydirip bunu da belli aralıklarla tekrara ederek, istedikleri şeylerin toplum tarafından benimsenmesini amaçlar. Bundan da şimdiye kadar gerek toplum gerekse hükümetler nezdinde çoğu zaman etkili olmuşlardır. Medya elindeki gücüyle, ifade ettiği propaganda aracıyla toplumu istediği yöne kanalize etme erkini elinde bulundurmaktadır. Bu düşünceye Hitler'in şu sözleri önemli bir örnek teşkil etmektedir. "Mümkün olduğu kadar büyük bir yalan söyle; bu yalanı sık sık tekrarla bakın büyük bir

kısının sana inandığını göreceksin.” Medyanın sık sık tekrar yapması, bu tekrarları gerek görsel gerekse de işitsellikle ifade etmesi, vermek istediği düşüncenin zihinlerde yer almasını kolaylaştırmakta ve bunun da medyanın gücüne güç kattığı gözlemlenmektedir (Tan, 1996: 545).

Medyanın gücü, halkın gücüdür. Medyanın halka haber iletme, toplumsal gelişme ve değişimleri, gelişen teknoloji vasıtasıyla anında halka taşıma, halkın bilgiye olan bağımlılığı, halkın medyaya olan temayülünü arttırmıştır. Bu vesileyle medyanın dünya üzerindeki gücü tartışılır hale gelmiştir. Medyanın bu karşı konulamaz gücü, aynı zamanda medyanın denetlenmesini ve medyaya olan sansürleme konularını da gündeme getirmektedir. Bu konuların temelinde hep medyanın gücü yatmaktadır. Devletin güç unsurlarından; Yasama, Yürütme, Yargı erklerinin yanında üç gücün bir bileşkesi olarak ifade edilen dördüncü güç olarak geniş kitleler tarafından medya tanımlanmaktadır. Medyayı bir güç unsuru yapan kendi güç unsurları şu şekilde ifade edilmektedir:

4.1. Medyanın Propaganda Gücü

Propaganda bir düşünceyi savunmak veya bir iradeyi kırmak amacıyla örgütlendirilmiş ikna ve inandırma mekanizmasıdır. Savunulan davaya ve amaca taraftar kazanmak için hedef alınan kitlelerin tutum, davranış ve kanaatlerini değiştirmeye yönelik etkinliklerin tamamı propaganda kapsamı içinde değerlendirilir. İdeoloji, düşünce, inanç ve davranışları başkalarına tanıtmak, başkalarına benimsetmek veya daha ileri giderek onları kazanmak amacını güden söz, yazı, simge, gösteri vb. araçlarla gerçekleştirilen örgütlü eylemlerin tamamıdır (Yeniçeri, 2009:17).

Propagandada esas olan iletişim değil, iletimdir. Yani propaganda tek taraflı yürütülen iletiler bütünüdür. Propagandada iletinin ikinci yönü hedef kitleden beklenen veya hedeflenen tavır ve davranışlardır. Bu tavır ve davranışlar eğer istenilen düzeyde ise yürütülen propaganda faaliyeti başarıya ulaşmış demektir. Propagandada hedef birey değil kitledir. Kitleler üzerinde hedeflenen tavır ve davranışların sergilenmesi propagandanın ne kadar etkili bir araç olduğu kanaatini uyandırmaktadır.

Kişi ya da grup olarak, hedefin duygu düşünce tutum ve davranışlarını etkileme ve yönlendirme amacıyla yapılan her türlü psikolojik etkili faaliyet, propaganda kapsamında değerlendirilir. Psikolojik harekât tabiri daha genel ve stratejik bir anlam taşımaktadır. Propaganda bu yönüyle daha dar çerçevede bir anlam içermekte ve

psikolojik harekât hedefleri doğrultusunda yapılan faaliyetleri kapsamaktadır (Erkan ve Dilmaç, 2001: 163).

Dünya güç merkezleri, başka bir ifadeyle güçlü devletler, amaçladıkları milli hedeflerine ulaşmak için hedef olarak seçilen ülkenin etnik ve coğrafi yapısı üzerinde yapılan inceleme ve tespitlerin sonucuna göre o ülkeye yönelik faaliyetler planlarlar. Bu faaliyetler değişik yöntem ve tarzda olabilir. Propaganda bu faaliyetlerin başında gelir. Bilindiği gibi propaganda; İnsanların, kitlelerin duygu ve düşüncelerine nüfuz ederek değiştirme faaliyetidir. Propaganda ile duygu ve düşünceleri değiştirilen kişilerin veya kesimlerin, bundan sonra hareket tarzları kendi ülkelerinin menfaatine karşı bile olsa, diğer ülke lehine olabilecektir. Duygu ve düşünceleri değiştirilenler muhtelif yöntemlerle ülkesine karşı faaliyete sevk edilirler. Bu faaliyetler, gizli örgütler kurularak ülkesine karşı gelmekten, sabotajlara, terör olaylarına, casusluğa ve her türlü yıkıcı, bölücü ideolojilere veya ekonomik ve sosyal sebeplere dayalı şiddet eylemlerine kadar varır. Bunda asıl amaç anarşi ve kargaşa ortamı yaratarak toplumun güven duygularını ortadan kaldırmak, insanların birbirilerine ve devlete olan inanç ve güvenini sarsmaktır (Zuhuri, www.Cagincopolisi.com.tr.2009).

İşte; güçlü devletlerin hedef ülkelerde rejimi değiştirmek, ülkede huzur ve güven ortamını bozarak, ülkelerin gelişmelerini ve kalkınmalarını engellemek, ekonomik ve sosyal yönden istismar noktalarını canlı tutmak, kargaşa ortamı meydana getirerek ülkeleri yapay sorunlarla oyalamak gibi milli amaç ve hedeflerine uygun olarak ürettiği her türlü ideolojik faaliyetler propaganda kapsamında yapılmaktadır. Bu ülkeler ve ülke vatandaşları üzerinde önemli bir etki unsurudur. Bu etki ülkenin kamuoyu ile ilgili olduğu için yani kitleler üzerinde uygun hareket tarzları geliştirmek olduğu için, kitlelere en kısa zamanda ve hızlı ulaşma yollarına gidilmekte ve bu amaçla propaganda odakları medyanın propaganda gücünden azami yararlanmaktadır.

Medyanın bir propaganda aracı olarak kullanılması sadece medyanın geniş kitlelere ulaşma imkânına bağlanamaz. Bunun yanında medya araçlarının gelişen teknolojiyle insanların kavramasını kolaylaştıran göze kulağa hitap etmesi ve insanların zihninde önemli tesir bırakmaya meyilli bir yapıya sahip olmasıyla da ilgilidir.

Etkili bir propaganda:

- **“Sembol ve Simge Kullanımı:** Propaganda içeriğini çağrıştıran bayrak, kıyafet, el işaretleri gibi simge semboller propagandada etkinlik kadar heyecan da yaratmaktadır.

- **Tekrarlama:** Propaganda etkili olabilmesi için iyice belli birkaç noktaya indirgenmeli ve bunlar altyapısı yetersiz bir dinleyicinin bile ana fikri kavrayabilmesi için amaca ulaşana kadar tekrarlanması gerekir.

- **Telkin:** Kitleler, etkilenmeye müsaittir. Bu nedenle propaganda yapılırken liderler veya propagandayı yürütenler bunun farkında olarak kitlelere kendi istedikleri gibi düşünmesi için telkin etmeleri önemlidir.

- **Konuşmanın Gücü:** Propagandayı bizzat medya üzerinde yapan liderlerin konuşma gücü ve retoriğe hâkim olması kitleler üzerinde önemli etki yapmaktadır. Bu da propagandanın başarıya ulaşmasını sağlayan faktörler arasında sayılmaktadır (Yeniçeri, 2009: 23).”

Yukarıda bahsedilen propagandanın başarıya ulaşmasını sağlayan ana unsurlar. İşlerliğini medya üzerinde bulmaktadır. Çünkü medya propagandanın sembol ve simge kullanmasına, tekrar ve telkin içerikli propaganda içeriğini, propagandayı sunacak kişilerin konuşma gücünü geniş kitlelere ulaştıran önemli bir niteliğidir.

4.2. Medyanın Ekonomik Gücü

Geniş halk kitlelerine ulaşan medya kuruluşlarının hitap ettiği nokta kitleler olduğu için medya aynı zamanda önemli bir ekonomik sektör ve büyük bir pazar niteliği taşımaktadır. Bu geniş ekonomik imkânlar, medyanın bir başka önemli gücü olarak ortaya çıkmaktadır. Medya endüstrisi bünyesinde binlerce çalışanla geniş bir pazar yelpazesine sahiptir. Bu pazar medya kuruluşlarının hitap ettiği kitlelerdir. Medya şirketlerinin medyanın diğer özelliklerinden olan ve pazar olarak elinde tuttuğu gazete-dergi basımı ve yayımı, müzik ve eğlence sektörü, özellikle reklâm sektörü medya kuruluşlarını büyük bir ekonomik teşekkül haline getirmektedir.

Medyanın ekonomi olarak temel kaynağı reklâmcılığa dayanmaktadır. Bu hem medyayla iş dünyası arasındaki bağın verdiği bir güç unsurunu hem de medya kuruluşlarının reklâmcılıkla elde ettiği maddi gelirin niteliği ile medyanın ekonomik varlığını ortaya çıkarmaktadır. Medya aynı zamanda bir siyasi reklâmcılık aracıdır. Bu seçim dönemlerindeki seçim kampanyalarının halka sunumu iktidar ile olan yakın ilişkiler iktidar yanlısı medya kuruluşlarının siyasi kaynaklı güçlerini ortaya çıkarmaktadır. 1998 yılında İngiltere’de yapılan bir araştırmaya göre medya üzerinden reklâm için yapılan harcama 6 milyar Sterlin olarak belirlenmiştir (Burton, 1995: 15). Bu araştırmanın sonucu olarak medya kuruluşları sadece reklâm üzerinden elde ettiği

ekonomik gelir nispetinde güç elde ettiği düşünülecek olursa, medyanın ekonomik olarak da etkisi yadsınamaz bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır.

4.3. Medyanın Gündem Belirleme Gücü

Gündem, günlük cereyan eden olayların medyada veya herhangi bir alanda ilgililenilen alandaki önem derecesine bağlı olarak sıralanmasıdır. Bu sıralanış özellikle medya kuruluşlarında hitap edilen kitle nazarındaki önem derecesine göredir. Medya meydana gelen olayları topluma yansıtırken haberlerin öncelik sırasını ve tekrarını kendisi belirler, bu tekrar ve öncelik sırası gündemi oluşturur. Medya kuruluşlarının haberleri olayları kitle iletişime taşıırken kitle iletişiminin bir toplum iletişimi olduğunu bilir ve bu hassasiyetle gündemin ana başlıklarını ve bu başlıkların arka planındaki olayları konunu önem derecesine göre kendi inisiyatifine bağlı olarak sıralar, tekrarlar, filtreler veya yorumlar. Bu tekrar ve kitlelere yansıtılan olaylar, halk tarafından gündem konusu olarak kabul edilir ve bu şekilde algılanır. Kitle iletişim araçları dünyayı bizim için inşa etme yeteneğine sahiptir ve bu yönde çalışırlar. Bunu yaparken de bilme ve farkında olma yerine tutum değişimi üzerinde durmuşlardır (Alemdar ve Erdoğan, 1998: 186).

Yukarıda ifade edildiği gibi gündem belirleme, kitlelerin zihninde kanaat uyandırma ve toplumda istenilen beklenen tarzları oluşturmaktır. Bu insanların tercihlerini, düşüncelerini etkilemekte toplumun bir kanaat etrafında ortak hareket etmesini sağlamaktadır. Kitle iletişimin gündem oluşturma düşüncesinin temelinde bu konular hakkında halkın görüşlerinin kitle iletişimin verdikleriyle anlamlı bir şekilde etkilendiği varsayımı bulunur. Bunun en önemli nedenlerinden biri, kitle iletişim araçlarının kamuyu ilgilendiren konularda halkın en önde gelen enformasyon kaynağı olmasıdır. Fakat kitle iletişim araçları bütün gerçekleri sadakatle yansıtmazlar: Günün haberini vermede seçme yapmak doğaldır. Böyle olunca kitle iletişim araçlarında ön plana çıkarılan ve sık sık üzerinde durulan konuların izleyiciler tarafından önemli olarak kabul edileceği düşünülür. Kısacası kitle iletişim araçlarının gündemi belirlerken verdiği öncelik izleyiciler tarafından öğrenilir. Bu basit anlamda farkında olmadan ötedir. Çünkü farkında olma ve özgürce halkın gündeme öncelik sırası verme şansı tanınmaz. Medyanın öncelik kabul ettiği konular bu vesile ile kitlelerinde önceliği olmuş olur (Alemdar ve Erdoğan,1998:187). Gündem belirleme stratejileri, hitap edilen kitlenin temayülleri dikkate alınarak ortaya konur. Bu temayül kamuoyunun yoklanması

şeklinde anketlerle ortaya konur ve bu yolla gündem belirlerken, halkın bir tür olaylara karşı vereceği tepki önceden belirlenmiş olur. Çünkü gündem belirlemede önemli olan gündemi oluşturan konu hakkında halk nezdinde beklenen davranış şekilleri ve ortak kanaat oluşturmaktır.

Medyanın enformasyondaki merkez pozisyonu onu tekelleşmeye doğru götürmekte ve gerçeklerin öğrenilmesindeki esas kurum olarak görülmektedir. Bu da medyanın ifade ettiği fazlasının veya karşı düşüncenin yaşam hakkının olamadığının göstergesi niteliğinde olmuştur. Ünlü Alman sosyologu E. Noelle-Neumann tarafından ortaya atılan “Sessizliğin Girdabı” veya “Suskunluk Sarmalı” teorisi bu anlamda ifade edilen medya örneği ile örtüşmektedir. Buna göre kişiler toplumdan veya çoğunluktan farklı düşüncelere sahip olabilirler. Bu düşüncelerinin fazla taraftar bulmayacağını düşünerek toplumdan soyutlanacağı fikri içerisinde olabilirler. Bu düşüncenin doğruluğu veya yanlışlığı bağlamında olmayıp direkt düşüncenin taraf bulup bulmamasıyla alakalıdır. Kişiler fikirlerinin bu durumda toplumun geniş kitlelerinin fikri de olabileceğini araştırmadan toplum tarafından tecrit edileceği korkusuyla bu düşüncelerini bastırılıp kamuoyuna açıklamadan kaçınırlar. Bu durum bir sarmal şeklinde bir döngüye dönüşür (Alemdar ve Erdoğan, 1998: 204). Kişilerin kanaatleri çoğunluk sayılan ve kamuoyunun gündemi sayılan medyanın gündemi karşısında derinliklere itilerek özgür ve özgün düşünce yok edilir. Bireylerin düşünce ve kanaatleri medyanın belirlediği gündeme muhalif görüş ve fikirler olabilir. Bu düşünceler geniş halk kitlelerin duygularına tercüman olabilir. Medyanın baskın gündem koyma ve bunu toplumun fikri olarak ifade gücü bireyleri bir suskunluk sarmalı içerisinde susmaya ve medyanın var olan ifade gücü karşısında susmaya itmektir.

4.4. Medya ve Bağımlılık

Yukarıda medyanın gücü olarak sayılan temel noktalar ifade edilmiştir. Medyanın bu gücü beraberinde toplumsal bir bağımlılık kavramını da ortaya koymaktadır. Medyanın yukarıda belirtilen maddeler bağlamında karşı konulamaz gücü ve bunun dışında kendi karakteristik özelliği toplumu medyaya bağımlı kılmıştır. Bunun yanında toplumsal değişme ve gelişmenin yoğun olduğu bu yüzyılda, bilgi akışı ve bu hıza paralel öğrenme, bireylerin öğrenme çabaları medyanın bilgiye ulaşmanın kısa yolu olarak görülmekte ve bu vesileyle toplumun medyaya olan bağımlılığı tartışmasız katlanarak artmaktadır. Bağımlılık toplumu oluşturan bireylerin sahip olduğu sosyo-

kültürel altyapısıyla da yakından ilgilidir. Yani bağımlılık bireysel, toplumsal ve altyapısal niteliklerin sonucudur. Televizyon gibi toplumsallaştırma ajansına bağımlılık, kişilerin sahip olduğu kaynakların yetersiz ve toplumsallaştıran ajansların baskın olduğu toplumlarda medyaya olan bağımlılık daha fazladır. Kişilerin ve toplumun sahip olduğu kaynakların fazlalığında ve toplumsallaşmanın yeteri düzeyde olduğu toplumlarda, medyanın da toplumsallaştırmada olan etkisinin az olduğu toplumlarda bağımlılığın etki alanı diğer duruma göre dardır.

Medyada bağımlılık kavramı önemli ölçüde medyanın tekelleşmesiyle ve tek tip düşünce etrafında yayın yapan medya kuruluşlarının varlığıyla daha da önem arz etmektedir. Çeşitli medya kuruluşlarının yayın hakkının bir şirkete ait olması veya bir holdinge bağlı birden fazla medya kuruluşunun olması medyanın bir düşüncenin toplu teşekkülü olarak düşüncede tekelleşmeyi meydana getirmektedir. Bunun yanında farklı düşünce ve hayat görüşüne sahip medya kuruluşlarının varlığı gündem konularına farklı bakış açısıyla yaklaşması medyadaki tekelleşmeyi ve dolayısıyla medyaya olan düşünce bağlamındaki bağımlılığı, asgariye indirmektedir. Medyada çok seslilik aynı zamanda demokrasi açısından da önem arz etmektedir.

4.5. Medya ve Terör

Medya bir araçtır. Hangi amaç için kullanılırsa o amaca ve o düşünceye hizmet eder. Medyanın gücünün yadsınamaz bir gerçek olduğu toplumun bütün bireyleri ve araştırmacılar tarafından bilinmektedir. Bu yönüyle terör örgütleri de medyayı kendi propagandalarını sunan bir araç olarak görmektedirler. Terör örgütleri medyayı, iki şekilde kullanmaktadırlar. Birincisi sözde kendi yayın organları aracılığıyla, yandaşlarına yayın yaparak düşünce birliğini oluşturmak ve bir yandaş kitlesi arasında kamuoyu oluşturmak; ikincisi ise belki en önemlisi ve en tehlikelisi medya kuruluşlarının terör eylemlerini yayınlarken terör odaklarının farkında olmadan propagandasını yaymaya alet olmalarıdır.

Son yıllarda kitle iletişimde büyük gelişmeler kaydedilmiştir. Bu sayede dünyada meydana gelen herhangi bir olay süratli bir şekilde kitle iletişim araçları vasıtasıyla dünyanın her tarafına duyurulmaktadır. Bu da medyanın kitlelere en kısa yoldan ulaşma gücüdür. Ayrıca medya meydana gelen olayları halka haber olarak iletme sorumluluğunu taşımaktadır. Bu sorumluluğu medya kuruluşları yerine getirirken dikkat etmesi gerekenlerin farkında olma durumu medyanın etik tartışmalarını da beraberinde

getirmektedir. Devletin terör olaylarını yansıtmada konusunda ortaya koyduğu sansür halk tarafından olumsuz karşılanmakta ve halkın cereyan eden terör eylemlerinin varlığından haberdar olup konunun içeriğinden haberdar olamaması, kitlelerin panik duygusunu arttırdığı İngiltere’ de yapılan bir uygulamaydı. 1988 yılında İngiltere Başbakanı Thatcher tarafından İngiliz medyasına sansür getirilmiş ve terör eylemleri görüntüsüz, sözlü ve kısa metinlerle halka aktarılmıştır. Bu sansür 1994 yılında devletten çok terör örgütlerinin işine yaradığı gerekçesiyle kaldırılmıştır. İngiltere İçişleri Bakanı Douglas Hert, terör haberlerine getirilen yasağın halkın öfkesine neden olduğunu ve bu yasağın kaldırılması gerektiğini ifade etmiştir (Bilir, 2009: 89).

Terör örgütleri propagandayı sadece kendi medya kuruluşları tarafından yapmaz. Terör örgütleri sahibi olmadıkları yasal medya kanalları terör eylemleri ile ilgili yayın yaptıklarında ve yeteri dengeyi sağlayamadıklarında istemeyerek de olsa terör eylemlerinin sesini duyurma görevini icra ederek bu propagandaya alet olabilmektedirler. İfade edilen bu duruma paralel olarak terör odaklarının medyadan beklentileri ve terörün medya üzerinden hedeflediklerini ifade etmek yerinde olacaktır:

- “Terörizmin temel hedefi örgütün sesini duyurmak ve geniş kitlelere örgütü tanıtmaktır.
- Teröre hedef olan ülkede var olan otoriteyi sarsmak ve bu yolla kamu düzenini zaafa uğratmak.
- Terör eylemlerinin yayınlanması ve şiddetin halk üzerinde bıraktığı etki ile örgütü güçlü göstermek.
- Yapılan eylemler bağlamında halkı sindirmek, tarafsız kılmak veya demoralize etmek.
- Terör örgütünün istenen seviyede propagandasıyla örgüt üyelerinin moralini yüksek tutmak, üyeleri bu vesileyle örgüte bağlamaktır.
- Güvenlik güçlerini şiddet kullanmaya zorlamak, devlete karşı taraf kitle oluşturmak, bu yolla devlete tepki zemini oluşturmak.
- Siyasi anlamda tanınmak, kabul görmek ve yapılan eylemlere siyasi kimlik kazandırmak (Korkmaz, 1999: 232).”

Terör örgütleri sesini duyurabilmek ve gücünü toplum üzerinde hissettirme ihtiyacı duymaktadır. Bu ihtiyacını kitle iletişim araçları yani medya vasıtasıyla gidermek istemektedirler. Terörist stratejinin vazgeçilmez bir parçası kitle iletişim araçlarını kendi amaçları doğrultusunda kullanmaktır. Dünyanın çeşitli yerlerinde her

gün terör olayları gerçekleşmektedir. Bu olaylar anında bütün ayrıntılarıyla yeryüzünün en ücra köşelerine kadar duyurulmakta ve bütün insanları etkilemektedir (Fidan, 1996: 1206).

Terörün en büyük amacı sürekli gündemde olmaktır. Bunu da eylemleriyle destekleyip medyada yer almayı amaçlar. Terör grupları, medyanın haber verme sorumluluğunu kullanarak yapmış oldukları eylemleri halkı, korku ve panik havasına sokarak temel hedefleri olan vatandaşları yıldınlığa sevk etmektedir. Bir Çin atasözü “Bir kişinin öldürülmesi on binlerce kişinin korkutulup yıldırılmasına neden olur.” Bu söz terör örgütlerinin toplum için planladığı amacı ortaya koymasına bakımından önemli bir örnek teşkil etmektedir. Bu söz aynı zamanda medyanın bir örnek ile kitlelere verdiği iletiyi ve bir iletişim aracı olarak ortak etki alanının genişliğini de ifade etmektedir. Terör eylemlerinin seçilen hedef üzerinden geniş halk kitlelerine verilecek mesaj önem taşımaktadır. Burada geniş halk kitlelerine ulaşmanın en kısa yolu medyayı araç olarak kullanmaktır. Bu araç terör haberlerinin sunumlarının gereken özenin gösterilememesine bağlıdır. Bunu hem teknik hem de haber retorisi bakımından ifade etmek mümkündür. Teknik olarak haberlerin görüntüye ulaşamadığı durumlarda, arşiv görüntülerine yer vererek ve bunu onlarca tekrara bağlı olarak yansıtmayı, meydana gelmiş terör olaylarını sunarken olayın olanca şiddetiyle hiçbir filtrelemeye tabi tutmayarak yansıtılması, halkın şiddete karşı bilinçaltındaki korku dürtüsünü tetiklemekte ve terörün temelde amaçladığı hedefe alet olunmaktadır. Haber retorisi açısından ortaya konulan sunum farklılıklarını Pickard’ın ortaya koyduğu sunum örnekleriyle ifade etmek yerinde olacaktır. Pickard’ın geliştirdiği tasnife göre haber sunumları: Bilgi Verici Anlatım, Sansasyonel Anlatım, Öyküsel Anlatım, Öğretici Anlatımdır. Bu anlatım tasnifi örnek olay olarak Bilir şöyle ortaya koymuştur:

- **“Bilgi Verici Anlatım:** Bankanın önüne yerleştirilen bomba yüklü kamyonun patlaması sonucu 8 kişi öldü. 20 kişi yaralandı.

- **Sansasyonel Anlatım:** Kalabalık, bir saatte bankaya düzenlenen dehşet verici terörist saldırıda bomba yüklü kamyonun infilak etmesi sonucu 8 kişi öldü. Geri kalan 20 kişi kana bulandı. Ceset parçaları caddeye dağıldı.

- **Öyküsel Anlatım:** İstanbul’a tatillerini geçirmek için gelen Kanadalı yeni evli çift, bankaya düzenlenen terörist saldırı sonucu hayatını kaybetti. 20 kişinin de yaralandığı patlama sonucu ölen 8 kişi arasında bulunan çift, bir hafta önce evlenmişti.

• **Öğretici Anlatım:** Bankaya patlayıcı yüklü kamyonla düzenlenen terörist saldırının, Irak işgaline yeterince tepki göstermeyen Türkiye’nin dış politikasına yönelik bir mesaj olduğu düşünülüyor (Bilir, 2009: 62).”

Bilgi verici anlatım olayın nerede, ne zaman, nasıl ve kimin tarafından cereyan ettiğini ifade eder ve duygusal anlatımdan kaçınır. Ortaya konulan ifade tarzı yorumlamalara meydan vermez. Sansasyonel anlatım tarzı, haberin kendisinden çok ortaya koyduğu duygusal atmosfer daha çekici niteliktedir. Bu haber retoriği insanlarda kızgınlık, şaşırma, korku, garipseme ve konunun türüne göre uygun duyguları harekete geçirir. Öyküsel anlatım tekniği olaydan etkilenen mağdur çerçevesinden anlatıma başlar. Olayı mağdur veya mağdurlar bağlamından dramatize eder. Olayın faili ve mağdurlarının durumuyla haberin özü niteliğinden ilişkilendirilerek olayın seyirciler tarafından daha da çekici hale gelmesi sağlanır. Çünkü seyirci de en temelinde bir bireydir. Bireylerin olaylar karşısında empati kurması ve olayın mağdurları olarak kendini o kişilerin yerine koyması haberin etki gücünü arttırmaktadır. Öğretici anlatım ise meydana gelen olayın yanında olaya sebep olan ayrıntıları, olayın siyasal ve sosyal boyutunu ifade eder. Terör eylemi içerisinde ilişkiler kurarak bütüncül bir bakış açısıyla bir tür analiz ortamında sunumu gerçekleştirir.

4.6. Terör Örgütlerinin Medyayı Kullanması

Terör haberciliğinde medyanın en önemli sorumluluğu neyin “haber” ve neyin “propaganda” olduğu konusunda duyarlı bir çizgi çizebilme noktasında düğümlenir. Buradaki kilit soru şudur: Medya teröre hizmet mi edecek, çanak mı tutacak; yoksa gerçeklere gözlerini kapatıp olup biteni görmezden mi gelecektir?

Terör haberlerinde yapılan eylemlerin televizyon ekranlarında yer alması ve bunu tekrarlarla medyanın gerçekleştirmesidir. Burada televizyon izleyicileri terör kavramını en şiddetli yüzüyle karşılaşır ve terör eylemlerinin temel amacı olan halkı korku ve paniğe sevk etmesi amacı gerçekleştirilir. Medya halka haber verme amacıyla yaptığı bu faaliyetle farkında olmadan terör örgütlerinin amaçlarını gerçekleştirmiş olur. Bu da izletilen sahnelerin halka defalarca tekrarlanmasıyla, görüntüleri filtreletmeden izletilmesi, şiddetin bütün unsurlarıyla halka sunulmasıyla gerçekleşir.

Terör örgütleri, aynı zamanda propaganda unsuru olarak medyayı kullanırlar. Bunlar en merkezde kendi medya kuruluşlarıdır. Bu kuruluşlar vasıtasıyla bütün örgüt üyelerine kendi yandaşlarına ve sempatizanlarına ulaşırlar, istenilen iletiyi ve

propagandayı bu kendi medya kuruluşlarıyla yayımlarlar. Terör örgütleri medyayı kendi aralarında eğitim ve haberleşme aracı olarak da görürler. Bu noktada internet teknolojisi terör odakları için önemli bir araç niteliğindedir. İnternet tam anlamıyla ağlar arası ağıdır. Bu kavramı açmak gerekirse büyük küçük binlerce ağın birleşmesinden oluşmuş en büyük ağıdır. Bir kişiye, kuruluşa ve ülkeye özel değildir. Günümüzde teknolojinin baş döndürücü bir hızla gelişmesiyle birlikte internet teknolojileri de gelişmekte ve uydular aracılığıyla hizmet vermektedir. Dünyada internet kullanıcısı sayısı 2 milyara yaklaşmaktadır.

İnternet gibi uluslararası bilgisayar ağlarının ortaya çıkmasıyla birlikte dünyamız alabildiğine küçülmüştür. Artık bir kişi oturduğu yerden dünyanın herhangi bir yerinde yaşayan diğer insanlarla iletişim kurabilmektedir. Bunun yanında internet, insanlara alışveriş yapabilme, banka hesabını kontrol edebilme, faturalarını yatırabilme, yabancı kütüphanelere erişebilme, uzaktan eğitim yapabilme, istediği bilgiye kolaylıkla ulaşabilme imkânını sağlamıştır.

Bilgisayar dünyasındaki gelişmeler insanoğlunun yaşamını kolaylaştırmanın yanında, amacı başka insanlara zarar vermek olan suçlulara da büyük imkânlar sunmaktadır. Fare'nin bir hareketiyle ya da bir düğmeye basıldığında dünyanın herhangi bir köşesine istediğimiz gibi ulaşabiliyorsak, bu ilişki suç dünyasının üyeleri ve teröristler için de geçerlidir. Bu çerçevede, amaçları hedef aldıkları ülkeleri, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi ve teknolojik açıdan yıpratarak çökertmek olan terör örgütleri, eylem koyacakları hedefler hakkında bilgi toplamaktan, haberleşme propagandaya kadar internetin bütün imkânlarından faydalanabilmektedirler.

Terör örgütleri propagandayla doğar ve propagandayla yaşamlarını devam ettirirler. Diğer bir ifadeyle propaganda terör örgütlerinin hem amacı, hem de aracıdır. İnternet ortamı dünyanın bir ucundan diğer ucuna milyonlarca insana hitap edebilmenin ucuz, risksiz ve en hızlı yolu olduğundan, terör örgütleri tarafından bir propaganda alanı olarak kullanılmaktadır. Bu çerçevede, örgütler çıkardıkları illegal dergi, gazete ve kitapları internet ortamında da yayınlamaktadırlar. O kadar ki polis takibinden nasıl kurtulacaklarından bomba yapımına varana kadar bütün bilgileri internet ortamında bulmak mümkündür. Daha önceleri örgüt içi iletişimi, telefonla, faksla, postayla ya da kuryeler aracılığıyla yapan terör örgütleri, bugün internet aracılığıyla yapmaktadırlar. İnternet aracılığıyla daha güvenli bir ortamda, ucuz ve hızlı iletişim kurabilmeleri örgüt militanlarına büyük avantajlar sağlamaktadır. Çünkü terör örgütleri, bir pornografi veya

bir spor web sitesine gönderilen milyonlarca mesajın arasında ya da elektronik postayla kendi mesajlarını kriptolayıp gönderebilmektedirler (İlhan, 1998: 66).

Üretilen her ürünün, beraberinde bir takım olumsuzlukları getirmesi kaçınılmazdır. Bilginin de bir ürün olduğunu düşünecek olursak; toplumlar için getirdiği faydaların yanında, bazı olumsuzluklar da bulunmaktadır. Özellikle terör örgütleri de internet aracılığıyla üretilen bu bilgilerden faydalanarak devletlerin ulusal güvenliğini tehdit etmektedir (Sağsan, 2002: 226). Nitekim son yıllarda terör örgütleri, gerçekleştirecekleri bir eylemin hedefiyle ilgili bilgileri klasik istihbarat yöntemlerinin yanında, özellikle internet ortamında topladıkları bilgiler sayesinde gerçekleştirmektedirler. Bunları yaparken ekonomik açıdan büyük paralar harcamadıkları gibi herhangi bir riskle de karşı karşıya kalmamaktadırlar.

4.7. Terörle Mücadelede Medyanın Rolü

Medya bir araç olarak devletin ve terör örgütlerinin kullanımı içerisindedir. Devlet de terör örgütlerinin etkisini kırabilmek için karşı propaganda olarak medyayı kullanmak durumundadır. Aynı oranda teröre karşı devlet gücünün medyada yer alması; terörün hedef kitlesindeki halkın moral değerlerinin yüksek tutulması terör eylemcilerinin saldırı planlarını yok etmekte ve medya bu ortamda caydırıcı bir rol üstlenmektedir. Devletin terör örgütlerine karşı propaganda oluşturması, öncelikle terör örgütlerinin temel hedeflerinin iyi bir analizinden geçmektedir. Bu hedefleri kısaca gözden geçirmekte fayda vardır.

Terör örgütleri hedef aldığı rejimi ve siyasi iktidarı yıpratmak, mevcut otoriteyi sarsmak, kamuoyunu yıldırma; iç ve dış kamuoyunda sesini duyurmak, toplumun moral gücünü kırmak, büyük bir korku iklimi yaratmak ve tasarlamak, kendi davasına karşı olumsuz duyarlılıkları ortadan kaldırmak istemektedir. Kitleleri itaate zorlamak, kendilerine taraftar katılımı ve kitle desteği sağlamak, halkın içinde yer almak ve genel olarak terör olaylarını “normal” olarak nitelemek ve nitelendirilmesini sağlamak hedefinde olan terör örgütleri, hükümetin, toplumun veya özel sosyal grupların politikalarını etkilemektedir. Ayrıca kendisinin düşman ya da hedef olarak seçildiğinde ne tür zararlar verebileceğinin görülmesini planlamaktadır. Dolayısıyla terör örgütleri kendilerince ifade ettikleri soruna dikkat çekmek medyada görünmek, bunları da insanlığın bütününe ilgilendiren özgürlük ve bağımsızlık zırhına büründürerek

eylemlerinin sözde haklılığını medya aracılığıyla yaparak bu eylemlerin uzun süre gündemde kalmasını hedeflemektedirler.

Yukarıda terör örgütlerinin hedefleri ve yapmak istedikleri belirtilmiştir. Bu açıklamada yer alan ve toplumca olumsuz bir ortam olarak değerlendirilen terör örgütlerinin hedefleri, olumlu bir atmosfere taşınarak terörün hedeflediği milletin ve devletin sahip olduğu tüm değerler güçlendirilirse terörün bütün hareket sahası sınırlandırılmış olur. Bunun yanında devlet, terörist eylemlerin karşı propagandasını medya aracılığıyla da gerçekleştirirse, bundaki başarısı hat safhaya taşınacaktır. Terörist bir eylem karşısında medyanın tavrı, kullandığı üslup ve anlatım biçimi, hatta hangi sözcükleri kullandığı bile önem taşır. Örneğin eylemi gerçekleştirenler birer “gerilla” mı, “özgürlük savaşçısı” mı, “kahraman” mı, “mücahit” mi, “sokak serserisi” mi, “militan” mı, “ayrılıkçı milis” mi, yoksa “terörist” midir? Onlara ne isim ya da sıfat verileceği bile teröre karşı duruşun ve terörün nasıl anlamlandırılacağına bir işareti haline gelebilmektedir. O halde terör haberciliğinde medyanın ilk zor sorusu, haberi yayınlamaya karar verdikten sonra kurulacak ilk cümlemin öznesinin ne olacağıdır. Bu noktada başlayan tartışma haberin diğer boyutlarında daha da alevlenir. Terörle mücadelede emniyet güçlerinin ve onu komuta eden kurumların yayın yasakları dile getirmesi, terörle mücadeleyi ve basın özgürlüğü kavramlarının karşı karşıya gelmesini ifade etmektedir. Terör haberciliğinin en önemli çerçevesini Türkiye’de 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu oluşturur. Kanunda tanımlanan medyanın sorumluluğuna ilişkin hükümler aynı zamanda medyanın hareket sahasına da işaret eder (Yüksel, www.caginpolicisi.com.tr, 2009).

Devlet terörle mücadelesini medya kuruluşlarıyla işbirliği yaparak sağlamalıdır. Mesela medyanın terör haberlerini yansıtırken kullandığı dilin anlamsal içeriğine ve terör görüntülerini seçimindeki titizliği düşünerek terör haberlerini halk üzerindeki olumsuz etkisini asgariye düşürerek terörün hedeflediği halka korku ve panik enjekte etme işine engel olmalıdır.

4.8. Terör Faaliyetlerinin Medyaya Taşınması ve Medyanın Sorumluluğu

Şüphesiz terör eylemlerinin medyada yer alması medyanın sorumluluk anlayışıyla ilgilidir. Her ne kadar teröristler yaptıkları eylemlerin medyada yer almasını ve halkı bu yolla korku ve paniğe itmek istese de medya terör eylemlerini görmezden gelemeyebilir veya terörizmi yok sayamaz. Terörizmi yok saymak terör eylemlerini bitirmez;

hatta terörü görmezden gelmek daha ciddi sonuçlar doğurabilmektedir. Öyleyse medya kuruluşları terör eylemlerini halka iletirken meslek etiğini ve üstlendiği sorumluluğu layıkıyla taşımalıdır. Bu bağlamda ulusal ve yerel medya, teröre karşı taraf olmalıdır. Çünkü yayın yaptığı ve bağlı olduğu ülkede terör eylemi gerçekleşmiştir. Terör haberini kamuoyuna yansıtırken bir yabancı medya kuruluşu gibi haber yapmamalıdır. Bu da aynı zamanda terörle mücadelede medyanın desteği olarak değerlendirilebilir.

Terör haberlerinin sunumunda temel sorunların başında haber çerçevesinin tek bir bakış açısıyla oluşturulamamış olmasıdır. Demokrasiyle idare edilen toplumlarda farklı bakış açısıyla yayın yapan medya kuruluşlarının gerekliliği tartışılmazdır. Ancak ulusal güvenlik söz konusu olduğunda teröre olan mukabele ve onun ekranlara taşımaktaki sorumluluk hem bir vatandaşlık görevi hem de evrensel bir değer taşımaktadır. Şöyle ki kavram olarak medya kuruluşları terör eylemlerini ifade ederken ortak bir terim bile kullanmakta yetersiz kalmaktadırlar. Terör örgütü elebaşı sıfatı bile günümüzde yeterince kullanılmamakta, örgüt liderleri bazen saygın kişilermiş gibi sadece ad ve soyadlarıyla ifade edilmektedir. Bunun yanında ülkeler arası çıkar ve siyasi rekabetler neticesinde terör eylemlerinin niteliği bile tartışılmakta bazen teröristler, “özgürlük savaşçıları”, gerilla” gibi yakıştırmalarla ifade edilmektedir. Bu durum medya üzerinden hem ulusal hem de uluslararası alanda terörle mücadelede ciddi engeller çıkarmaktadır.

Medyanın terörle mücadelede, terör örgütlerinin medya üzerinden yürütmek istediği propagandayı ilkeli yayıncılık anlayışıyla durdurmak ve buna uygun haber sunumları geliştirmek gibi bir misyonun olması gerekmektedir. Bununla birlikte terör örgütlerinin medya vasıtasıyla geniş kitlelere korku ve dehşet yayma, gündeme gelme ve sesini duyurma amacı engellenmiş olacaktır.

Terör haberciliğinde “tarafsızlık” ifadesinin en çok tartışıldığı noktalardan birisi de, uluslararası yayın ya da haber kuruluşlarının haber sunum şeklidir. Çünkü daha çok bu kuruluşlar “tarafsızlık” ilkesini dillendirmektedirler. Bir ülkenin “terörist” dediği kişiye, uluslararası yayın kuruluşları “militan” adını verebilmektedirler. Bu noktada karşılarına çıkan eleştirilere de “tarafsızlık” ilkesiyle yanıt vermektedirler. Bu savının arka planında uluslar arası etik ilkeler kadar, şöyle bir mantık bulunduğunu da ifade etmek gerekmektedir. Terör, çoğu zaman düştüğü yeri yakar. Terörist eylem, bir ülkedeki iç kavgadır. Ulusal olduğu kadar uluslararası destekçileri de vardır. Eğer bir şekilde teröristler iktidara gelirse, iktidardakiler terörist olur. Uluslararası şirketlerin

derdi, kimin iktidar olacağı değildir. Bu şirketler malını herkese satmak ister. İster “terörist”, ister onunla mücadele eden asker olsun. Bu şirketlerin abonesi ya da müşterisi olabilir. Bugün değilse, yarın olabilir. Dolayısıyla bu şirketlerin kimseyle düşman olmak gibi bir niyeti de yoktur. O nedenle tarafsızlık, ekonomik-politik olarak da işlerine gelir (Yüksel, [www. cagınpolisi.com.tr](http://www.cagınpolisi.com.tr), 2009). Bu yönüyle terörle mücadele uluslararası bir nitelik kazanmaktadır. Uluslararası destek de yine uluslararası medya kuruluşlarıyla ve diğer uluslararası kuruluşlarla sağlanır. Dolayısıyla yabancı medyanın da sorumluluk taşıyarak terör olaylarına gereken hassasiyeti göstermesi gerekmektedir.

4.9. Bir Medya Aracı Olarak Televizyon

Medya günümüze kadar varlığını çeşitli medya araçları tarafından sürdürmüştür. Bugüne kadar gelişen teknolojiye ve toplumun ihtiyaçlarına bağlı olarak çeşitli medya araçları medya bünyesinde yer alarak medyanın işlevselliğini sağlamıştır. Medya araçları sahip oldukları özelliklere göre çeşitlilik göstermektedir. Bu özelliklerin çeşitlenmesi medyanın gelişen teknoloji karşısında kaydettiği mesafeyi göstermesi bakımından önemlidir.

Medya araçlarının çeşitli oluşu onun şu özellikler etrafında tasnif edilmesiyle ilgilidir:

- Algılama biçimine göre: sadece görme duyusuna hitap eden medya araçları olan gazete ve dergiler
- Sadece duymaya dayalı yapısal bir fonksiyonu olan radyo
- Hem görme hem de duyma duyusuna hitap eden televizyon

Yukarıdaki tasnif şekli medya araçlarının aynı zamanda kitleler üzerindeki etki alanını da ifade etmektedir. Bu durum medya araçları içerisinde çok yönlü bir araç olan kitlelerin hem görme hem de duyma duyularına hitap eden mesajı görüntülü ve sesli canlı olarak doğrudan aktaran televizyon aracını bir adım öne çıkarmaktadır. Özellikle televizyon, karakteristik yapısıyla en etkileyici medya aracı olarak ortaya çıkmaktadır. Televizyonun iletmediği görüntüleri canlı yayınlaması, var olan görüntüleri tekrarlama yoluyla ifade etmesi, görüntülü ve sesli olarak olayları kitlelere iletmesi, kitlelerin zihnindeki etkiyi kuvvetlendirmekte ve medya araçları içerisinde televizyonu en üst sıraya çıkarmaktadır. Televizyon teknik yapısının yanında kültürel yönüyle de ifade edilebilmektedir. Teknik anlamda televizyon bir teknolojik ürün, kültürel açıdan bir kültürel üretim ve aktarım zemini teşkil etmektedir (Mutlu, 1999: 11).

Televizyonun kültürel yapısını ortaya koyan bir araştırmaya göre televizyon, seyircilerin % 48,9'unu hem eğitim hem de eğlendirdiği, %27,1'ni ise sadece eğlendirdiğini ifade etmektedir (Anadol, 1992: 35). Buna göre televizyon üstlendiği toplumsal sorumlulukla bazı çevrelerce bir eğitim, bazı çevrelerce de eğlence aracı olarak görülmektedir. Bu da geniş halk kitlelerine ulaşan bir medya aracı olarak televizyonun toplumu kendisine bağımlı olma esasını göstermektedir. Televizyon yaşanan bu yüzyılda vazgeçilmez bir araç haline gelmektedir. Bu da toplumun televizyona olan ihtiyacını ortaya koymaktadır.

4.9.1. Televizyon Haberciliği

Haberin ne olduğu ve ne anlama geldiği sorusu çeşitli kaynaklarda yer almaktadır. Haber bu bağlamda birçok şekilde tanımlanmaktadır. Buna göre haber tanımlarından bazıları şunlardır:

- “ İnsanların bilmek istediği her şey haberdır” (Girgin, 2002: 6).
- “ Haber bir olayın raporudur” (Tokgöz, 1994: 127).
- “ Kişilerin kafalarında bir anda bir anda ısıt yaktıran yüzeysel bilgilerdir”

(Usluata, 1997: 93).

Yukarıda ifade edilen bütün tanımlarda insanların bilme ve öğrenme ihtiyacını merak duygusuyla destekleyerek habere ulaşma arzusu, haberi ve haberciliği her zaman bir eylem merkezi pozisyonuna getirmektedir. Haberdar olma isteği toplumu medyaya bağlayan önemli sebeplerdendir. Kitle iletişimin temelinde yayın organlarının topluma ileti göndermesi vardır. Bu durum haber ajanslarının meydana gelen olayları en kısa yoldan medya kuruluşları vasıtasıyla halka yansıtılması şeklinde gerçekleşmektedir. Toplum içinde yaşadığı ülkenin genelinde meydana gelen her olayı öğrenememekte bu da “Ülkede neler oluyor? Gündemde neler var? Mevcut olayların gelişimi nasıl işliyor?” sorularının halk tarafından merak uyandırması, halkta bilgiye ve habere olan ihtiyacı ortaya çıkartmakta ve bu alanın hizmet sektöründe habercilik yer almaktadır.

Haber kavramında hangi olayın haber değeri taşıyıp taşımadığı merak konuları arasında yer almaktadır. Günümüzde medya kuruluşlarının da en çok ikilem içinde oldukları konu olayların haber değeri taşıyıp taşımadığıdır. Günümüzde bireylerin dışında cereyan eden günlük ülke içerisinde yüzlerle ifade edilecek olaylar dizisi vardır. Bu olaylar arasında değerlendirme yapan ve haber değeri taşıyan olaylar çeşitli yayın kuruluşu tarafından seyirciye ulaştırılmaktadır. Bu durum medya kuruluşlarının olayları

haber olarak belirleme gücünden kaynaklanmaktadır. Medya kuruluşlarının muhabir ya da editörleri o gün meydana gelen olaylar arasından seçtiklerini izleyiciye haber olarak ulaştırırlar. Haberci, haber yapma hakkını, kamunun 'haber alma hakkından' alır. Dolayısıyla haberi yapanlar neyin haber olacağına karar verdiklerinde aslında kamunun da neyi bilmeye hakkı olduğunu tanımlamış olurlar (Lewis, 1984: 11).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

01 Ocak 2009- 30 Temmuz 2010 Tarihleri Arasında ATV, Kanal D, NTV, Star TV ve TRT1 Ulusal Televizyon Kanallarında Yayınlanan Terör Haberlerinin Analizi

5. Araştırmanın Genel Çerçevesi

Devlet, insanlığın en eski dönemlerinde itibaren bir arada olma, ortak ülkü ve hedeflerine yönelme amacıyla bir araya gelmiş insan topluluklarının oluşturduğu en kapsamlı ve en büyük teşkilatlanmasıdır. Bu teşkilat insanlık tarihiyle başlamış ve günümüze kadar ulaşmıştır. Kavramsal olarak devlet teşkilatlanması insanlık var olduğu müddetçe de var olacaktır.

Dünya üzerinde farklı etnik unsurlar, farklı coğrafyalar, farklı iklim ve çevre koşulları insanları çeşitli amaçlar etrafında toplamış ve ortak amaç ve ortak engellere yönelik mücadelelere itmiştir. Bu çeşitli ihtiyaç, amaç ortaklıkları yeryüzünde çeşitli devlet teşkilatlanmalarına sebep olmuş ve dünya üzerinde değişik amaçlarla teşkilatlanmış yönetim şekilleri çeşitli devlet tipleri var olmuştur. Yeryüzünde var olan devletlerin ortak paydası, varoluş sebebi olan ve devleti var eden halkının nesiller boyu ortaya konulan yasal çerçevede varlığını idame ettirmektir. Bu ortak amaçla devletler, sahip olunan ülke toprağını, kendi kamusal düzenini, halkının huzur ve güvenini korumak, kollamak görevini icra etmektedirler.

Yukarıda bahsi geçen amaç ve ideallere hizmet eden devlet yapılanmaları, gerek hasım devletlerin gerekse terör odaklarının hedefi olmakta ve bu vesileyle devlet güvenliği, kamu düzeni ciddi tehdit altında kalmaktadır. Terör eylemleri meydana geldikten sonra medya bu olayı halka iletme görevini yerine getirirken ortaya koyduğu duruş bu araştırmanın genel çerçevesini oluşturmaktadır.

5.1. Problem Durumu

Devletlerin çeşitli yönlerine karşılık tehdide maruz kalma durumu da çeşitlilik arz etmektedir. Bu çeşitlilik yapılan bu çalışmada kuramsal çerçeve içerisinde ifade edilmiştir. Ancak çalışmanın genel çerçevesini terör eylemlerinin televizyon haberlerindeki sunuş şekli ile medyanın bir araç olarak kullanılması üzerinde durulmaktadır.

İletişim; insanların yeryüzünde yaşamsal faaliyetlerini sürdürmesinde kullandıkları en önemli kavramdan biridir. Tarihin en eski dönemlerinden günümüze kadar haber alma, haber verme, verilen veya alınan haber karşısında tavır ve davranış sergileme esas olarak devam etmektedir. İnsanların en önemli ihtiyaçlarından biri olan iletişim günümüze kadar gelmiştir. Tarihi süreç içerisinde zamana bağlı olarak değişen ihtiyaçlar insanları yeni iletişim araçlarına itmiş ve teknolojik ilerlemelere bağlı olarak iletişim alanında önemli gelişmeler kaydedilmiştir. İletişim alanında meydana gelen gelişmeler, yaşadığımız yüzyıl temel alınacak olursa insanlık tarihine karşılık, devrim sayılacak yenilikler ve kolaylıklar meydana gelmiştir.

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, iletişim alanında haberleşmeyi, haber edinmeyi, kitlesel haberleşmeyi ve kitlesel bilgi edinmeyi beraberinde getirmiştir, bu yeni ihtiyaç ve anlayışla farklı iletişim araçları bunların ortaya koyduğu sektörler meydana gelmiştir. Haber alma, verme ve bu imkânlarla donatılmış bilişim zemini medya kavramını öne sürmüştür. Haberleşmenin çeşitlenmesi ihtiyaçlarla ve bu ihtiyaçlara bağlı medya araçlarının varlığıyla karmaşık bir boyut kazanmıştır.

Medya, sahip olduğu kitle iletişim araçlarıyla kitlelere farklı yöntemlerle ulaşmakta, kitleleri algılama biçimine göre farklı kitle iletişim araçlarıyla bilgilendirmektedir. Bu çalışmada bir kitle iletişim aracı olarak televizyonun üzerinde durulmaktadır. Televizyon, kitlelere görsel ve işitsel olarak hitap etmekte bunun yanında en kısa yoldan bireylere ulaştırabilmektedir. Bu imkân ve kabiliyet televizyonu diğer kitle iletişim araçlarına göre bir adım daha ileriye götürmekte ve kitlelerin kitle iletişiminde en çok tercih edilen aracı olmaktadır. Öncül olan televizyonda özellikle ulusal televizyon kanallarının kitlelere ulaşma gücü, tartışılmaz bir boyuttur.

Medyaya ait bu özellikler, ülke içinde meydana gelen terör olaylarının medyaya aktarılırken terör odaklarının propagandasına alet olup olamadığının bir araştırması araştırmanın bakış açısını ve temelini oluşturmaktadır. Bu çalışmada televizyon kuruluşlarında sunulan haberlerin metinleri hazırlanırken gerekli hassasiyetin gösterilip gösterilmediği elde edilen verilerden hareketle Van Dijk'ın ortaya koyduğu Söylem Analizi ve Pickard'ın sistemleştirdiği haber metinlerinin niteliğini ortaya koyan yaklaşımlar temel alınarak analizler yapılacaktır.

5.2. Araştırmanın Amacı

Bu tez çalışması, toplumda meydana gelen terör eylemlerinin televizyon haberlerinde sunumu ve haber metni hazırlamada terör haberlerinin halka yansıtılma şeklini esas alarak terörün amaçladığı halkı korkutmak, yıldırım, sindirmek gibi amaçlarına alet olup olmadığının tespitinin sağlanmasıdır. Televizyon kanallarının, halka haber ulaştırma ve halkı bilgilendirme görevini yerine getirirken ortaya koydukları sunum şekilleriyle istemeyerek de olsa terör örgütlerinin propagandasına alet olup olmadıkları, bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

5.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Türkiye’de yayın yapan ulusal televizyon kanallarının ana haber bültenlerinde sunulan terör haberleri, araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. 01 Ocak 2009 ile 30 Temmuz 2010 tarihleri arasında ATV, Kanal D, NTV, Star TV, TRT1 televizyonlarında yayınlanan terör olayları ile ilgili haberler de araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır. Veri toplama açısından seçilen bu kanallar, rastgele yöntemiyle belirlenmiştir.

5.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmaya evren teşkil eden konunun geniş olması ve bu konunun geniş bir zamana yayılması araştırmanın bir sınırlama içerisinde yer almasını zorunlu kılmıştır. Buna bağlı olarak 01 Ocak 2009 tarihinden 30 Temmuz 2010 tarihine kadar farklı haber söylemleriyle yayın yapan ulusal televizyon kanallarından: ATV, Kanal D, NTV, Star TV ve TRT1 televizyon kuruluşlarında yayınlanan ana haber bültenlerinde yer alan terör haberleri incelenmiştir. Bu inceleme araştırmanın genel sınırlılığını oluşturmaktadır.

Örneklem oluşturulurken bir devlet kanalı olan TRT 1’in varlığı konuyu ilgili diğer televizyon kanallarıyla mukayese edebilme ortamı sağlayacağı düşünülmüştür.. Bu sınırlılıkta incelemeye tabi tutulan televizyon kanallarının farklı söylem ve haber sunum teknikleriyle haber sundukları ortaya konulmuş ve bu farklılıklardan izleyici kitleyi etkileme şekli ifade edilmiştir. Bu etki söz konusu terör olaylarının ekranlara yansıtılırken propaganda olgusuyla terörün hedefine alet olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

5.5. Araştırmanın Varsayımı

Medya kuruluşları, sahip oldukları kitle iletişim araçlarıyla izleyicilere haber ulaştırma, halkı gündem konuları konusunda bilgilendirme, görev ve sorumluluğuyla yayın yapmaktadırlar. Bu çalışmada, medya araçlarından olan televizyonlarda yayınlanan terör haberlerinin sunumu üzerinde durulmaktadır.

Farklı görüş ve düşüncelerin temsilcisi olan televizyon kanallarında olaylara bakış açısı da farklı nitelik taşımaktadır. “Türkiye’de ulusal televizyon kanalları, terör eylemlerini haber bültenlerinde sunarken terör örgütlerinin hedeflediği korku ve şiddeti halka yansıtarak terör örgütlerinin propaganda amacına alet olmaktadır.” Önermesi araştırmanın varsayımını oluşturmaktadır. Bu çalışmada haber bültenlerinden elde edilen görüntüler vasıtasıyla bu önermenin geçerliliği sorgulanacaktır.

5.6. Araştırmanın Yöntemi

Tezin kuramsal kısmında temel kavramlar, konunun uzmanı olan araştırmacıların eserlerinden faydalanılarak gündemde olan gelişmeler bağlamında ortaya konulmuştur. Temel kavramlar tümdengelim metoduyla genelden en özele kadar indirgenerek kavramlar arasındaki nesnel bağlantı ortaya konulmuş elde edilen verilere birer analiz imkânı sağlanmıştır. Kavramlar, soyut nitelik taşımaktadır. Tezin kuramsal kısmında kavramları tanıma, sosyal geçerlilik içerisinde kavramları tespit etme, elde edilen verilerde bu kavramları görme ve analiz edebilme amaçlanmıştır.

Kavramların nesnel anlamlarından hareketle Haber Söylemi üzerinde durulmuştur. Haber kavramıyla haberin kitlelere iletmek istediği mesaj, haber retorikçi açısından halkın algılama ve etkilenme boyutu ifade edilmiştir. Verilerin analizi gerçekleştirilirken “ Terör olaylarından halkın etkilenmesinin en az olması ve terör örgütlerinin propagandasına medya üzerinden engel olunması” amaçları sonuç kısmında ifade edilerek çalışmanın bütüncül bakış açısı bağlamında Söylem Analizi ve Haber Sunum Teknikleri yaklaşımlarıyla araştırmanın yöntemi ortaya konulmuştur.

Araştırmanın kuramsal kısmında devlet güvenliği ve bu kavrama hasım unsurlar, medya ile ilişkilendirilerek ifade edilmiştir. Bu durum, medyanın gündem belirleme ve gündemi halka yansıtma sorumluluğundan hareketle yapılmaktadır. Gündem belirleme, medyanın elinde bulundurduğu en önemli güç unsurlarının başında gelmektedir. Toplumda günlük birçok olay meydana gelmektedir. Medya kuruluşları, olayları önem derecesine göre sıralandırmaktadır. Bunu ortaya koyarken medya kuruluşlarının kendi

bakış açısıyla, dünya görüşüyle şekillendirip birer haber retoriği oluşturmakta ve bu gündemi halka ulaştırmaktadır.

Medya kuruluşlarının kitle iletişim görevini yerine getirirken mevcut olayları yansıtmada izlediği yol ve kitlelerin ortaya konulan haber sunumları karşısındaki durumu medyanın sorumluluğu ve medya etiği çerçevesinde değerlendirilmektedir. Tezin kuramsal boyutundaki: Devleti meydana getiren güç unsurlarına yönelik tehditler, medya üzerinden yapılan terör propagandası, medya kuruluşlarının bu durum karşısında durması gereken taraf, devletin terörle mücadelesinde medyaya düşen görev ve sorumluluklar araştırılmakta, elde edilen verilerden hareketle tezin problem gördüğü durum ortaya konulmaktadır.

Tezin kuramsal çerçevesinde, devleti ayakta tutan unsurların ülke ve ülke vatandaşları açısından önemi irdelenmiş, elde edilen verilerle bu unsurların ne derece devlet ve kamu güvenliğine zarar verdiği ortaya konulmuştur. Elde edilen veriler, Van Dijk'in Söylem Analizi yöntemi esas alınarak analiz edilmiştir.

Medyanın gündemi halka yansıtırken halkın televizyon kanallarından beklentileri de oldukça önem arz etmektedir. Kitlelerin haber izlerken hazır bulunuşluğu ve medyanın gerçekçi ve tarafsız yayın yapacağı güdüsü, medyanın özellikle ulusal medyanın halk üzerindeki etkiyi ve inandırıcılık payını bir kat daha arttırmaktadır. Bu tezde elde edilen televizyon kanallarının yayınladığı haber bültenlerinden halkın etkilenme derecesi Pickard'ın ortaya koyduğu haber sunum tekniklerinden Bilgi Verici Yaklaşım, Sansasyonel Yaklaşım, Öyküsel Yaklaşım, Öğretici Yaklaşım temel alınarak analiz edilmiştir.

5.6.1. Söylem Analizi

Söylem, dilin kullanılma biçimi olarak adlandırılmaktadır. Başka bir ifadeyle söylem, dilsel eylemde bulunma biçimidir. Söylem sadece bireylerin değil kitlelerinde dili kullanma ve bu kullanıştan doğan algılama şeklidir. Göstergebilimin kurucusu Ferdinand Saussure, söz ile dili birbirinden ayırmıştır. Ona göre sistematığı olan tek bir yapı iken bireyler, kendi tercihleri doğrultusunda bu yapıyı çeşitli şekillerde kullanmaktadırlar (Devran, 2009:25). Dilin kendi yapısı ve sistematığı içerisinde iken bireyler bu yapıyı ve sistematığı kendi duygu ve düşünce ekseninde, bireysel ihtiyaçlar da gözetilerek kullanırlar. Dil bu konumdan itibaren farklı bir boyut kazanmakta ve Saussure'ün dediği gibi tek sistematığa sahip olan dil yapısı bireylerin kullanımı

esnasında çeşitlilik kazanmaktadır. Bu noktada dilin söz ortamına girdiği görülmektedir. Dili söz yapısına çeken bireylerdir. Bireyler dili kullanma şekliyle sözü var ederler. Bunda bireylerin ihtiyaçları, eğitim durumu gibi faktörle kişilerin ortaya koyduğu sözün niteliğini oluşturmaktadır. Bu aynı zamanda kişilerin söz dağarcığını ve beyan kabiliyetini göstermektedir. Kişilerin dili kendi sistematiği içerisinde kullanması, dil ile düşünce arasındaki sıkı bağı ortaya koymaktadır. Bu yönüyle dil düşüncelerin aktarımına yarayan bir araç niteliği taşımaktadır.

Söylemin bir kontrol aracı olarak değerlendirildiği bir gerçektir. Burada söylemin, dil ve ideoloji arasındaki ilişkisi üzerinde durulmaktadır. Bu bağlamda dil ideolojiyi taşıyan bir araçtır. İdeoloji ise bir düşünce sistemi etrafında kitlelere yön veren yapıdır. İdeolojiyi düşünceden ayıran en önemli fark, ideoloji fikrinin kitlelere yön vermesidir. Dolayısıyla her ideoloji bir düşünce ürünü olarak ortaya çıkmaktadır; ancak her düşünce bir ideoloji değildir (Türk, 2003: 108).

Dil, ideoloji ve söylem birleşiminden iktidar olgusu ortaya çıkmaktadır. İktidar ideolojinin dil ve söylemle güce dönüşmesidir. Bu durumda söylemin bir toplumsal kontrol aracı olarak da değerlendirmek mümkündür. Bireyler toplum içerisinde kendi güçlerini toplumsal statülerinden alırlar. Kişilerin toplumdaki statüsü, kendi meslekleri ile ilgili maddi ve manevi unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Bu güç kişilerin iktidar zeminini oluşturmakta, bu zemin söylem yoluyla geniş kitlelere yayılmaktadır. Bu iletişim kitle iletişim araçları vasıtasıyla yapılmaktadır.

Toplumsal hayat içerisinde bireyler, meslekleriyle ilgili söylemler geliştirip sahip oldukları söylem gücüyle bir otorite olarak ortaya çıkabilmektedirler. Akademisyenler bilgiyle, politikacılar siyasetle, hukukçular hukukla, öğretmenler eğitimle ilgili söylem şekilleri ortaya koyarak bir muktedir olma çabası içerisinde olabilirler. Kişilerin toplumsal statüsüne bağlı olarak söyleme hâkim olma bir iktidara sahip olmanın da ispatıdır. Toplumsal kontrol aracı olarak da söylem mevcut kaynaklar doğrultusunda hareket etmektedir.

Söylem, bir hava basıncı gibidir. Hava, basıncın yüksek olduğu ortamdan alçağa doğru hareket ederek bir yön ortaya koyar, basınç farkının fazla olduğu durumda hava hareketi sert olur, esen rüzgâr o denli şiddetlidir. Söylem analizinde gücün ifadesi rüzgâra benzetilebilir. Söylem de rüzgâr gibi, yüksek basınçtan alçak basına doğru hareket eder. Dolayısıyla söylem, bir iktidar göstergesi olarak ortaya çıkar. Toplumda baskın unsurlar olan kurumlar, zümreler, bireyler, çeşitli meslek erbabı olan kişiler

kendi profesyonelliği bağlamında toplumun alt tabanına doğru söylem yönü tayin ederler. Toplumun en tabanında kitle iletişim tarafından bilgilendirilen izleyiciler, söylemsel iletiyi kendi duygu ve düşüncelerine ters düşmüyorsa güvenilir bilim adamlarının ve uzmanların desteği ile kabul etme eğilimindedirler. Uzman kişilerin ve kurumların söylemleri, toplum içerisinde bir güven unsuru olarak algılanır ve bu durum bahsi geçen kişi ve kurumlara muktedir olma alanı sağlar.

Yukarıda söylemle ilgili ifade edilen bütün her şey, medya araçları tarafından kullanılmaktadır. Bu durum medya analizleri açısından söylem analizi yöntemini ortaya çıkarmıştır. Çünkü bu yöntemle göre yapılandırılan bütünlük, yine o yapı esas alınarak çözümlenmektedir. Yapılar ortaya konurken aynı esasa göre şekillenmek zorundadır. Van Dijk'ın formüle ettiği haber söylemi çözümlemesi yöntemi, bu yönde; metin içeriği, retorik, semantiği ve anlatısını kapsamaktadır. Çözüm makro ve mikro yapının çözümlenmesi şeklinde tasarlanmış olup mikro yapı bağlamında metnin sesleri, sözcükleri, cümle yapıları ve anlamları ele alınmaktadır. Makro yapı çözümlemesinde ise metnin teması, tematik yapısı ve konusu gibi söylemin bütün boyutları ele alınmaktadır. Metin bölümleri ve paragraflarının söylemleri üzerinde durulmaktadır (Van Dijk:13-85).

Tematik yapıda, metin içerisinde yer alan sebep-sonuç ilişkisine ve metnin en baştan en alta kadar, en üst düzey konudan en alt düzey konulara kadar söz edilen konulara değinilmektedir. Metnin söz, sözcük ve cümle yapısı ve anlamlarını kapsayan mikro yapıda söylem sitili ele alınmakta ve aynı konum farklı biçimleri en geniş manadan bir cümleye kadar indirgeyerek metinde ne ifade ediliyorsa onu ortaya koymaktadır. Söylem analizi yönteminde sözcüklerin gerçek ve yan anlamları vurgulanırken benzer anlamalara sahip sözcüklerle sözcüklerin seçim nedenleri incelenmekte ve sözcüklerin arka planındaki anlam ve mesajı anlamaya yarayan söz dizimi ortaya konulmaktadır. Önemli bir başarıda başarının aktörlerini gizlemek veya onları geri planda tutmak amacıyla edilgen cümle kurarak özneyi gizlemek ya da izleyicinin tepkisini olumsuz olaylar etrafında özneyi vurgulayarak yansıtmak, bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Haber söylemlerinin çözümlenmesinde metinlerin içerisinde yer alan kelimelerin anlamsal boyutu irdelenmektedir. Haber metni yazarların sözcük seçimi ve bu sözcüklere yüklenen anlamlar haberin anlamsal boyutunu oluşturmaktadır. Sözcüklerin anlamsal boyutları söylemi oluşturan kişilerin ideolojilerini ve olaya bakış açısını

yansıtmaktadır. Söylem analizi bu söylem tarzında söylemin oluşturduğu yapıyla metni ve söylem şekillerini analiz ederek bütünü parçalara ayırır ve bu durumdan çeşitli sonuçlar çıkarır. Bu sonuç parçanın bütünden izler taşıma esasına dayanmaktadır.

5.7. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler, araştırmaya konu olan ulusal televizyon kanallarının ana haber bültenleri takip edilerek belirlenmiştir. Belirlenen televizyon kanalları ve bu kanalların terörle ilgili haber konuları ilgili televizyon kanallarının resmi sitelerinden ve bu kanalların uzantısı olan video arama motorlarından indirilerek elde edilmiştir. Söz konusu web siteleri ve arama motorları verileri toplama aracı olarak araştırmaya konu olan verilerin incelenmesi ve analiz edilmesi açısından önemli kolaylıklar sunmaktadır. Vuku bulan olayı, olayı sunarken izlenen yolu ve haberin süresiyle tekrar sayısını ifade etme açısından önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Verilerin analizi, elde edilen videoların haber sunum teknikleri esas alınarak yapılmıştır. Bu teknikler söz konusu araştırmanın yöntemi başlığı altında ortaya belirtilmiştir. Verilerin analizi, terör haberleri bağlamında aşağıdaki yöntemler göz önüne alınarak yapılmıştır.

- Terör Eyleminin Gerçekleşme Anını Yansıtan Görüntülerin Sunumu,
- Sonuçlanmış Terör Eylemlerinin Sunumu
- Terör Mağduru İnsanların Haber Bültenlerindeki Sunumu
- Terör Örgütü Lehinde Verilen Demeçlerin Sunumu
- Terör Örgütü Lehine Gerçekleştirilen Toplumsal Olayların Sunumu

Yukarıda ifade edilen analiz yöntemi vasıtasıyla elde edilen verilerden hareketle, terör örgütlerinin amaçladığı propagandaya ne denli hizmet ettiği ortaya konulacaktır.

6. Terör Konulu Haberlerin Analizi

6.1. Terör Eylemlerinin Gerçekleşme Anını Yansıtan Görüntülerin Sunumu

6.1.1. 27 Nisan 2009 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Terör Haberi

“İstanbul Güne Çatışma Haberiyle Başladı. Örgüt evine düzenlenen operasyon, ateşle karşılık verilmesi sonucu çatışmaya dönüştü. Çatışmada bir emniyet amiri şehit oldu. Başından yaralanan bir vatandaş, yaşamını yitirdi. Çatışmada 7 polis memuru 1 kameraman yaralandı. Çatışma sonucunda bir terörist ele geçirildi.”

6.1.2. 27 Nisan 2009 Tarihinde NTV’de Yayınlanan Terör Haberi

“Şu anda NTV kameramanı İlhan KANDAZ’ın vurulma anını ekranlarınıza taşıyoruz.” (Bu sunumun ardından kameramanın vurulma anı ve vurulduktan sonra ortaya çıkan panik, insanların kaçışları ve bağırtıları, ekranlara aralıksız yansıtılmaktadır).

6.1.3. 6 Temmuz 2009 Tarihinde Kanal D’de Yayınlanan Terör Haberi

“Dehşet anının görüntüleri bunlar... Kanal D Haber bu görüntülere ulaştı. Bu görüntülere mercek altından bakmak gerekiyor. Resmi büyüterek, yeri geldiğinde dondurarak... Nedeniyse 9 Temmuz günü neler yaşandı? Polis canı pahasına nasıl karşılık verdi? Kim ne yaptı? Ne yapmadı? Daha iyi anlamak, anlatmak için...”

6.1.4. 16 Ağustos 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Terör Haberi

“Böyle Şehit Ettiler” haber başlığıyla yayınlanan haber, spiker tarafından şu şekilde sunulmaktadır: “ İşte üç yıllık polis memuru olan Ferdi ÖZKAN’ı ölüme götüren o dehşet anları... Yasa dışı gösteriye müdahale etmek için görev başında ve göstericinin elindeki bıçağın hedefi olmaktan kurtulamıyor.”

6.2. Sonuçlanmış Terör Eylemlerinin Sunumu

6.2.1. 25 Mayıs 2009 Tarihinde Kanal D’de Yayınlanan Terör Haberi

“Patlamadan Hemen Sonra: İşte o anlar, patlamadan sonraki anlar, o dehşet anları... Yerde bir polis memuru... Başında arkadaşları... Ortalık kan gölü! Ağlayanlar, koşuşanlar... ve ikinci bir patlama ihtimaline karşı kalabalığı dağıtmak için havaya birbiri ardınca ateş açan özel harekâtçılar... Saat üçe çeyrek var gibiydi. Yüksekova, müthiş bir patlama sesiyle yankılandı. İpek Yolu Caddesinde arabayla geçen bir grup yola bomba bıraktı ve hızla kaçtı. Bomba infilak ettiği sırada trafik polisi Ufuk ŞENTÜRK, evine gitmek üzereydi. Şarapnel parçaları vücuduna saplandı. Ağır yara aldı. Polisin silahı da hemen elinin altındaydı. Belki bomba bırakanlara doğrultmuş ama ateşleme fırsatı bulamamıştı. O silaha başka bir polis el koydu. Orada polisin kız arkadaşları da vardı. Onlar yara almadan kurtuldu. Ama patlamanın ardından ikisi de şoktaydı. Patlamayla birlikte olay yerine güvenlik güçleri yığıldı. İkinci bir patlama riskine karşı kalabalık, havaya ateş açılarak dağıtıldı. Frekans karıştırıcılar da devreye sokuldu. Yaralanan polis, ambulansa alındı. İlk müdahalenin ardından, Van’a Yüzüncü Yıl Üniversitesi Hastanesine kaldırıldı. Hastane bahçesinde de güvenlik önlemleri hat safhaya çıkarılmıştı. Polis memurları yaralı arkadaşlarından görüntü alınmasın diye ellerinden geleni yaptılar. Ufuk ŞENTÜRK, hemen ameliyata alındı. Ne yazık ki kolunu bacağını ve gözünü kaybetti. Yaşamsal tehlikesi de halen sürüyor. Yüksekova Emniyeti de soruşturma başlattı. Şimdi her yerde bombayı bırakanlar aranıyor. Önceki gece de Yüksekova’da bir polis memuru kız arkadaşıyla gezerken kurşunlandı. Daha o olayın failleri bulunmadan bu olayın yaşanması, kentteki gerginliği elle tutulur hale getirdi.”

6.2.2. 6 Temmuz 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Terör Haberi

“PKK’nın hain mayın tuzağı bu kez sivilleri öldürdü. Sabah 5 sularıydı. Bir grup işçi, minibüsle Şırnak’ın Silopi ilçesine bağlı Ballıkaya Köyünün yakınlarındaki barajın yol yapım çalışması için yola çıkmışlardı. Minibüs, teröristlerin daha önce döşediği tahrip gücü yüksek mayına çarptı. Ortalık bir anda kan gölüne döndü. Havaya uçan minibüs içinde olan dört kişi, araçta can verdi. Hepsi akraba olan dokuz kişi de yaralandı.”

6.2.3. 6 Mayıs 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Terör Haberi

“Geçtiğimiz hafta Tunceli ve Diyarbakır’daki hain saldırılar üzerine harekete geçen Türk Silahlı Kuvvetleri’ne bağlı helikopter destekli operasyon tüm hızıyla sürüyor. Çatışmaların hareketlendiği yerlerden biri Bingöl idi. Bingöl kırsalında askerler yaklaşık 20 kişilik terörist grubuna “Teslim Ol” çağrısı yaptı. Teröristler çağrıya ateşle karşılık verdi. Çatışma halen devam ediyor.”

6.2.4. 15 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Terör Haberi

Şırnak’ta Hain Tuzak: “ Şırnak’ın Uludere kırsalında teröristlerce yerleştirilen el yapımı patlayıcı infilak etti. Bir asker şehit oldu. Üç asker de yaralandı. Yaralı askerler, Şırnak Askeri Hastanesi’nde tedavi altına alındı.”

6.2.5. 19 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1 ‘de Yayınlanan Terör Haberi

“Huzura Hain Saldırı: Sayın Seyirciler, acı haber Hakkâri’den geldi. Şemdinli İlçesi kırsalında sınır güvenliğini sağlayan askeri bölüğe teröristler saldırdı. Saldırının ardından güvenlik güçleri operasyon düzenledi. Operasyon sırasında mayın patladı. Her iki olayda 11 asker şehit oldu. 16 askerimiz yaralandı. Çatışmada 12 terörist etkisiz hale getirildi.”

6.2.6. 21 Haziran 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Terör Haberi

“Devlet Sınırda: Dün Hakkâri şehitlerini aktarmıştık. İlk olarak Van’da düzenlenen törenin ardından şehitler son yolculuklarına çıkartıldı. O törene Başbakan Genelkurmay Başkanı ve çok sayıda bakan ve kuvvet komutanı katılmıştı. İşte o heyet dün Hakkâri’ye daha acının izi silinmeden sıcağı sıcağına o tabura gitti; yaralı gazilerle konuştu. Onlara moral verdi; hatta aynı kumanyayı paylaştı. Çatışma sırasında askerler, komutanlarına ve başbakana o anları anlattı.

“ Arkadaşlarımın kanının döküldüğü, şehit olduğu o tepede dikili taş olmaya razıyım.”

“Geride kalan askerliğimi orada bitirmek istiyorum. Gerekirse fazlasıyla”

6.2.7. 21 Haziran 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Terör Haberi

“Devletin Zirvesi O Mevzide: “ 9 askerin çatışmada şehit düştüğü tepeye dün Başbakan ve Genelkurmay Başkanı birlikte çıktı. Hem de çatışmadan sadece 36 saat sonra.”

6.2.8. 22 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Terör Haberi

“İstanbul, güne terör saldırısıyla uyandı. Halkalı’da bir askeri servis otobüsünün geçişi sırasında parça tesirli bomba patlatıldı. Olayda 4 asker ve bir askeri personelin 17 yaşındaki kızı hayatını kaybetti. Genel Kurmay Başkanı İlker BAŞBUĞ, yaralıları hastanede ziyaret etti ve olay yerinde incelemelerde bulundu.”

6.2.9. 25 Haziran 2010 Tarihinde ATV’ de Yayınlanan Terör Haberi

“Jandarma Timine Saldırı: Teröristler artık sivilleri de hedef almaktan geri durmuyor. Elazığ’ın Karakoçan İlçesine bağlı Yoğunağaç Köyünde devriye görevinden dönen time teröristler pusu kurdular ve geçişleri sırasında yaylım ateşi açtılar. 2 asker şehit düştü; ama onlarla birlikte bütün suçu, yoldan geçmek olan 70 yaşındaki Şerife GEZİCİ de teröristlerin kurşunlarının hedefi oldu.”

6.2.10. 26 Haziran 2010 Tarihinde Kanal D’ de Yayınlanan Terör Haberi

“En Sıcak Durak: Sayın Seyirciler, Ankara çok sıcak. Asıl ise alev alev bir bölge var. Ferit ASLAN karşımda Ferit ne oluyor? Diyeceğim. O kadar çok haber var ki. Bölge alev alev... Ferit sendeyiz.”

6.2.11. 26 Haziran 2010 tarihinde ATV’ de Yayınlanan Terör Haberi

“Kağızman’da Çatışma: Sevgili seyirciler, dün gece sabaha karşı teröristler Kağızman’da güvenlik güçleriyle çatıştı. Çatışmada 1 terörist öldürüldü. Diğerleri kaçtı. 10 kişi oldukları bildirilen grup, verilen bilgiye göre abluka altında.”

6.2.12. 26 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Terör Haberi

“Kars’ın Kağızman ilçesinde jandarma timleriyle teröristler arasında çatışma çıktı. Çatışmada bir terörist etkisiz hale getirildi. Kağızman İlçesi

Yankıpınar köyü kırsalında jandarma komando timlerinin yürüttüğü arazi arama-tarama faaliyetleri kapsamında, terör örgütü PKK mensubu bir grup teröristle karşılaşıldı. “Teslim Ol.” Çağrısına teröristlerin ateşle karşılık vermesi sonucu çıkan çatışmada terör örgütü PKK’nın sözde Kağızman sorumlusu, Fırat kod adlı terörist silahıyla birlikte etkisiz hale getirildi. Kars Valisi Ahmet KARA, operasyonların aralıksız devam ettiğini bildirdi. KARA, bir teröristin de yaralı olarak yakalandığı bilgisini verdi.”

6.3. Terörden Zarar Gören İnsanların Haber Bültenlerindeki Sunumu

6.3.1. 9 Mayıs 2010 Tarihinde Kanal D’de Yayınlanan Haber

“Anneler Gününde Evlat Acısı: “Sayın Seyirciler Dağlıca’da şehit düşen Uzman Çavuş Metin Can’a son görev bugün Adana’da yerine getirildi. Ak Parti Milletvekili Kürşat TÜZMEN de cenaze törenine katıldı. Ancak hiç beklemediği bir tepkiyle karşılaştı. Bir grup TÜZMEN’i protesto etti. Hatta saldırmaya çalıştı. Polis yeni bir yumruk olayının yaşanmasını güçlükle önledi. Adana bugün ayakta ydı. Şehidiyle ayaklandı. Bir anne yavrusunu sonsuzluğa uğurladı. Seçil CAN, 46 yaşındaydı. Acıların en büyüğünü yaşadı. 26’sındaki oğlunu Uzman Çavuş Metin CAN’ı Anneler Gününde sonsuzluğa uğurladı. Kucağında oğlunun arkadaşlarının aldığı bir buket çiçek vardı.”

6.3.2. 10 Mayıs 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Haber

“Ve Hakkâri’den gelen acı haber. Bugün de Hakkâri’nin Yüksekova İlçesi kırsalında Yine Dağlıca’da teröristlerce düzenlenen mayın patladı. Bir asker daha şehit düştü.”

6.3.3. 14 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Haber

“Hakkâri’de Saldırı: “Sayın Seyirciler, Hakkâri’de teröristlerin düzenlediği saldırıda 1 asker şehit oldu, 4 asker yaralandı. Konur Köyü yakınlarında sınır güvenliğini sağlayan askeri birliğe teröristler tarafından ateş açıldı. Çıkan çatışmada, Er Mehmet Ali BİRLİK, şehit oldu. 4 asker yaralandı. Yaralılar Hakkâri Asker Hastanesinde tedavi altına alındı. Terörist grupla sıcak

temasın devam ettiği bildirildi. Şehidin cenazesi, Aydın'ın Söke İlçesinde düzenlenecek törenin ardından toprağa verilecek."

6.3.4. 16 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1'de Yayınlanan Haber

Şehitlere Son Görev: "Şehitlerimiz binlerce kişinin katılımıyla son yolculuklarına uğurlandı. Şırnak'ta şehit olan Er Rauf ADEM için Antalya'da, Uzman Çavuş Mehmet TEZ için de Yozgat'ın Yerköy İlçesinde tören düzenlendi."

6.3.5. 19 Haziran 2010 Tarihinde ATV'de Yayınlanan Haber

"Yüreklere Ateş Düştü: Alçak saldırı haberi Türkiye'yi yasa boğdu. Yüreklere kor düştü. Evlatlarının şehit olduğu haberi üzerine baba ocaklarında ağıtlar yükseldi. Anneler, acıya dayanamadı. Er Sabahattin DERİN, Er Mehmet Ali TOSUN, Er Mutlu SAYLAN, Er Oğuz YELKEN, Er Mustafa KAYIN, Er Ramazan ERDEM ve adı henüz belli olmayan diğer kahramanlar... Acı, yas ve dinmeyen gözyaşı... Aynı ateş 10 evi kavurdu. Bugün o evlerden yürek burkan feryatlar duyuldu. Gün boyu hiç durmadı. Kiminin evinden Kürtçe ağıtlar yükseldi. Kiminin evinden Türkçe... Sözler farklı olsa da acının o dokunaklı dili herkes için aynıydı aslında."

6.3.6. 21 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1'de Yayınlanan Haber

"Türkiye Şehitlerine Ağladı. Sizleri Asla Unutmayacağız: Türkiye'nin doğusundan batısına tam 12 eve ateş düştü. Annelerin, babaların yüreğindeki ateş, sel oldu aktı gözlerinden. 12 vatan evladı, vatan için çarpışarak şehit düştü. 7 şehidimizi dün toprağa verdik. Türkiye tek yürek oldu ve 5 şehidini daha ebediyete uğurladı."

6.3.7. 27 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1'de Yayınlanan Haberi

"Halkalıdaki hain terör saldırısında ağır yaralanan Jandarma Astsubay Mehmet BOŞNAK, şehit oldu. Şehit Astsubay için İl Jandarma Alay komutanlığında tören düzenlendi. Saldırının ardından Bakırköy Eğitim ve Araştırma Hastanesine kaldırılan 37 yaşındaki Mehmet BOŞNAK, makineye bağlı olarak yaşatılıyordu. Ancak BOŞNAK daha fazla dayanamadı. Önce beyin ölümü gerçekleşti. Ardından da hayatını kaybederek şehit oldu. Samsun'un Bafra

İlçesine kayıtlı olan BOŞNAK, evli ve iki çocuk babasıydı. Şehit Astsubay Mehmet BOŞNAK için İstanbul İl Jandarma Alay komutanlığında tören düzenlendi. Törene İstanbul Valisi, Hüseyin Avni MUTLU, 1. Ordu Komutanı Orgeneral Hasan IĞSIZ, İstanbul Emniyet Müdürü Hüseyin ÇAPKIN, Mülki ve askeri yetkililer katıldı. Şehit Astsubay yarın memleketinde toprağa verilecek.”

6.4.Terör Örgütü Lehinde Verilen Demeçlerin Sunumu

6.4.1. 17 Kasım 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Haber

“PKK’lılar Kürsüye de Çıktı: İmralı’daki Güneşimize de merhaba selam olsun. Teslim olmaya da teslim almaya da gelmedik. Barışı tekrardan diriltmeye geldik”. 19 Ekim’de Habur’dan giriş yapıp teslim olan PKK’lılardan 4 tanesi Van’da ortaya çıktı. Habur’da yaşananları aratmadı. Kandil’den gelen Gülbahar ÇİÇEK Hamiyet DİNÇER ile Mahmur’dan Gelen Nizar BULDAN ve Nurettin TURGUT’un da içerisinde yer aldığı 300 kişinin katıldığı bildirilmektedir. Kalabalık PKK’lılar öpmek ve onlarla tokalaşmak için sıraya girdi. Gülbahar ÇİÇEK: “ Özgürlük ve barışın teminatı olan yoldaşlarımızın selamını getirdik. Size öncelikle bize bu günleri yaşatan bizi sizlerin arasına getiren İmralı’daki güneşimize de merhaba, selam olsun. İmralı’daki terörist başına güneşimiz diyen Gülbahar ÇİÇEK, Türkiye’ye neden geldiklerini de anlattı.”

6.4.2. 7 Aralık 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Haber

AYNA: “Varlık Sebebimiz PKK”

“Tabanımız bize istifa edin dağa gidin diyor. Bu açıklamanın sahibi DTP Eş Başkanı Emine AYNA. Yarın esastan görüşülecek kapatma davası öncesi Radikal Gazetesine verdiği Röportaj Gözdağı verir nitelikteydi.”

6.4.3. 14 Şubat 2010 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Haber

“PKK Şeref Tribününde: Kandil’den gelen PKK’lı şeref tribününde ağırlandı. Hüseyin İPEK terör örgütü lideri Abdullah ÖCALAN’ın çağrısı üzerine 19 Ekim’de Kandil Dağından gelen PKK’lılardan biriydi. Dağdan dört ay önce inen İPEK, Mardin’in Kızıltepe İlçesindeki Belediye Spor-Eğitim Spor

karşılaşmasını şeref tribününde izledi. İPEK'e Belediye Başkan Vekili Şerife ALP ile belediye meclis üyeleri eşlik etti."

6.4.4. 9 Mart 2010 Tarihinde Star TV'de Yayınlanan Haber

"PKK: Bomba Yağdırırız. Son günlerde terör örgütü PKK'nın Avrupa yapılanmasına yönelik operasyonlarla gündeme gelen Belçika, bu kez örgütün bombalı tehdidiyle alarmda. Belçika Polisinin 4 Mart'ta gerçekleştirdiği baskınlarda aralarında üst düzey PKK'lı yöneticilerin de bulunduğu 20 kişiyi gözaltına almıştı. Örgütün Avrupa yöneticilerinden Remzi KARTAL, Zübeyir AYDAR'ın da aralarında bulunduğu 8 kişi tutuklanmıştı. BDP Milletvekili Emine AYNA, Brüksel'de düzenlediği basın toplantısında PKK'ya yönelik bu operasyonlara tepki gösterirken, Belçika'yı boy hedefi yaptı."Emine AYNA:" bizler, Türkiye'nin değişeceğini beklerken, Avrupa Birliği statükocu ve baskıcı bir anlayış içerisine girmiştir. Bu, bugüne kadar nasıl Türkiye'yi bir çıkmaza sokmuşsa, başta Belçika olmak üzere Avrupa'yı da çıkmaza sokacaktır." Ve beklenen oldu. Belçika'da örgüt yöneticilerini cezaevine gönderdiği ve Roj TV'nin de kapatıldığı operasyonun ardından örgüt yandaşlarının öfkesi sokaklara yansıdı. PKK yandaşları protesto yürüyüşü yaparken önlerinden geçtikleri bir Türk Lokantasına saldırdı. Şimdi de PKK, Belçika'yı bombalı saldırılarla tehdit etti. Bir sigorta şirketine gönderilen PKK imzalı faksta, bu hafta içinde Brüksel'de çok sayıda binanın bombalanacağı tehdidinde bulunuldu."

6.5. Terör Örgütü Lehine Gerçekleştirilen Toplumsal Olayların Sunumu

6.5.1. 2 Aralık 2009 Tarihinde Star TV'de Yayınlanan Haber

"Terör örgütü yandaşları, Molotof ve havai fişeklerle yine ortalığı birbirine kattı. Mersin'de PKK yandaşları Çevik kuvvet polislerinin içinde bulunduğu bir ekip minibüsünün önünü kesip Molotof kokteyli attı. Saldırganlar, kaçarak kayıplara karışırken alevler içinde kalan minibüsteki iki polis yaralandı. Terör örgütü yandaşlarının İzmir'deki hedefi ise belediye otobüsüydü. Belediye otobüsünü taş yağmuruna tutarak durduran saldırganlar, yolcular inerken araca Molotof kokteyli attı. Olayda yaralanan olmazken otobüs kullanılmaz hale geldi, ve Beytüşşebap, terörist başının cezaevindeki koşullarını protesto etmek için

korsan gösteri yapan grup yollarda barikat kurdu. Özel harekât polisleriyle göstericiler arasında çatışma çıktı. Taşlarla saldıran gösterici gruba polis havaya uyarı ateşi açarak cevap verdi. Cizre’de örgüt yandaşları yola barikat kurup yolu trafiğe kapattı. Şanlıurfa’da olaylar vardı. Adana’da polise havai fişeklerle saldırıldı. Yol kenarındaki bir telefon santral dağıtıcısı ateşe verildi.”

6.5.2. 18 Aralık 2009 Tarihinde NTV’de Yayınlan Haber

“Kanlı PKK’nın kuruluşunun yıldönümü nedeniyle çeşitli illerde görülen eylemler devam etti. Hakkâri’nin Yüksekova İlçesinde dün başlayan gerginlik, bugün şiddetini arttırdı. Ağrı’nın Doğubayazıt İlçesinde ise Kandil ve Mahmur’dan gelen örgüt üyelerinin de katıldığı miting sonrasında gerginlik yaşandı. Polis kendisine taş atan gruba gaz bombası ve tazyikli suyla müdahale etti.”

6.5.3. 14 Şubat 2009 Tarihinde Kanal D’de Yayınlanan Haber

“Güneydoğu’da birçok noktada 15 Şubat gerginliği yaşandı. Hakkâri’de, Şırnak’ta Mersin’de, Şanlıurfa’da sokaklara dökülen gruplar barikatlar kurdu. Polisle çatıştı. Güneydoğu’da son günlerin en gergin günü yaşandı ve o gerginlik sokakları savaş alanına çevirdi. Gerilimin nedeni 15 Şubat, Abdullah ÖCALAN’ın yakalanıp Türkiye’ye getirilişinin 11. yıl dönümü... Yıldönümü yarın ama bölge bugünden hareketlendi. Bazı guruplar gösteri yapmak istedi. Gösteriler izinsizdi. Polisin müdahalesi de gecikmedi.”

6.5.4. 9 Mayıs 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Haber

“Okmeydanı Savaş Alanına Döndü: İstanbul Okmeydanı’nda bir grup, gösteri yaptı. Gösteri bir süre sonra molotof kokteyli, taşlı saldırıya dönüştü. Polis gaz bombalarıyla karşılık verince çatışma büyüdü.”

7.BULGULAR VE YORUM

Bu tez çalışması 01 Ocak 2009 tarihi ile 30 Temmuz 2010 tarihi arasında ATV, Kanal D, NTV, Star TV ve TRT1’de yayınlanan terör haberleri incelenerek ortaya konulmuştur. 01 Ocak 2009 – 30 Temmuz 2010 tarihleri arasında toplam 33 terör haberi içeren haber bülteni tespit edilmiştir. Bu haberlerin 8’i ATV’de, 6’sı Kanal D’de, 2’si NTV’de, 8’i Star TV’de ve 9’u TRT1’de yayınlanmıştır.

Haber bültenlerinde yayınlanan terör haberlerinin 4’ü Terör Eylemlerinin Gerçekleşme Anını, 12’si Sonuçlanmış Terör Eylemlerini, 7’si Terör Mağduru İnsanların Sunumunu, 4’ü Terör Örgütü Lehine Verilen Demeçleri, 4’ü Terör Örgütü Lehine Gerçekleştirilen Toplumsal Olayları yansıtmaktadır.

Elde edilen haber bültenlerinin verileri, içerisinde TRT1, Bilgi Verici Anlatım Tekniğın kullanarak terör olaylarının meydana geldiği yeri ve olay sonucunda ortaya çıkan tabloyu kesin sonuçlarla izleyicilere duyurmaktadır. Bunun yanında TRT1, haber bültenlerinde olayla ilgili görüntüleri fazla tekrara yer vermeden olayın şiddetini en alt seviyelerde izleyicilere yansıttığı, elde edilen veriler doğrultusunda saptanmıştır. TRT1’de yayınlanan haberlerin başlıkları da dikkat çekicidir. Bu başlıklar ve haber söylemi, devletin kendi televizyon kanalı üzerinde terörle mücadeledeki yerini ifade etmektedir. TRT1’deki haber başlıklarından bazıları şunlardır: “Türkiye Şehitlerine Ağladı.”, “Sizleri Asla Unutmayacağız.”, “Halkalı’da Hain Terör Saldırısı.”, Şırnak’ta Hain Tuzak.”, “Huzura Hain Saldırı.”, “Şehitlere Son Görev.” Bu haber başlıkları TRT’nin terörle mücadelede devlet kanalı olarak diğer kanallara temel teşkil edecek çok önemli yönleri bulunmaktadır. Haber başlıkları analiz edilecek olursa TRT, bu konuda meydana gelen eylemleri kesin ifadelerle kınayan ve lanetleyen bir üslupla haber başlıkları oluşturmaktadır.

Terörle mücadelede medya kanalları, teröre karşı taraf olmalıdır. Bunu da haber başlıklarıyla ve haber söylemleriyle dile getirmelidir. Terörün temel felsefesi olan korku ve şiddeti ekranlara yansıtmamak, medyanın terörle mücadeledeki rolünü ifade etmektedir. Bu bağlamda elde edilen veriler doğrultusunda TRT, terörle mücadelede önemli bir duruş sergileyerek terör olaylarında, terör örgütüne kararlı mesajlar vermektedir. Sunulan haberlerde terör eylemlerinin şiddet içeren görüntülerine yer verilmemekte ve terör örgütünün amaçladığı propaganda ortamı engellenmektedir. Haber bültenlerinin başlıkları terörü kınayan ve lanetleyen kesin ifadeler taşımakta ve terörde zarar gören halka ve güvenlik güçlerine sahiplenme önemli bir kararlılıkla dile

getirilmektedir. TRT'nin terör haberlerini duyururken medyanın gündem belirleme gücü de kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Yapılan araştırmada terör örgütü lehine verilen sözde siyasi demeçlere TRT tarafından yer verilmemiştir. Terör örgütü lehine verilen demeç ve söylemler, terör örgütüne siyasi bir yapı kazandırmak ve terör örgütünün kanlı eylemlerini meşrulaştırma çabalarıdır. TRT, bu çabalara karşılık ortaya koyduğu yayın anlayışıyla terör örgütünün, propaganda stratejisini de bu şekilde engellemektedir. Terör örgütü lehine verilen demeçler örgüt üyelerinin moral değerlerini yüksek tutma amaçlıdır. Bundan dolayı ulusal medya vasıtasıyla verilen demeçler örgütün, örgüt üyelerinin ve örgüt sempatisanlarının iletişim ağını da oluşturmaktadır. TRT, bu konuları haber değeri olarak kendi gündemi dışına iterek terör örgütünün bu çabasını da boşa çıkarmaktadır.

TRT'nin bir devlet kanalı olarak terör haberlerini sunmakta izlediği yol ile diğer televizyon kanallarının bu konudaki yayın anlayışı arasındaki farkı belirtmek için TRT1'de yayınlanan bir terör haberi ile Kanal D'de yayınlanan haberin sunum ve söylem şekilleri karşılaştırılacak olursa, bu iki kanalın haberlerde korku ve şiddeti ifade etme şekli ortaya çıkacaktır. Aynı zamanda ulusal televizyonlarda yayınlanan terör haberlerinin sunum şekilleri arasındaki fark terör örgütünün ulusal kanallarda propaganda yapabilme veya yapamama durumunu da ortaya çıkarabilmektedir.

Terör örgütlerinin propaganda unsurlarından en önemlilerinden biri örgüt lehine verilen demeçlerin haber bültenlerinde yayınlanmasıdır. Bu yolla terör örgütü ve mensupları geniş kitlelere örgütün propagandasını sunmakta ve örgüt içerisinde moral desteği oluşturmaktadır. Bu konuya örnek olan haber sunumları aşağıdaki gibidir.

17 Kasım 2009 Tarihinde Star TV'de Yayınlanan Haber Bülteni: PKK'lılar Kürsüye de Çıktı: “ İmralı'daki Güneşimize de merhaba. Selam olsun. Teslim olmaya da teslim almaya da gelmedik. Barışı tekrardan diriltmeye geldik”. 19 Ekim'de Habur'dan giriş yapıp teslim olan PKK'lılardan 4 tanesi Van'da ortaya çıktı. Habur'da yaşananları aratmadı. Kandil'den gelen Gülbahar ÇİÇEK Hamiyet DİNÇER ile Mahmur'dan Gelen Nizar BULDAN ve Nurettin TURGUT'un içerisinde yer aldığı 300 kişinin katıldığı bildirilmektedir. Kalabalık PKK'lılar öpmek ve onlarla tokalaşmak için sıraya girdi. Gülbahar ÇİÇEK: “ Özgürlük ve barışın teminatı olan yoldaşlarımızın selamını getirdik. Size öncelikle bize bu günleri yaşatan, bizi sizlerin arasına getiren İmralı'daki güneşimize de merhaba, selam olsun. İmralı'daki terörist başına güneşimiz diyen Gülbahar ÇİÇEK, Türkiye'ye neden geldiklerini de anlattı.”

7 Aralık 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Haber Bülteni: AYNA: “Varlık Sebebiz PKK... “Tabanımız bize istifa edin dağa gidin diyor.” Bu açıklamanın sahibi DTP Eş Başkanı Emine AYNA. Yarın esastan görüşülecek kapatma davası öncesi Radikal Gazetesine verdiği Röportaj Gözdağı verir nitelikteydi. Bu haber, Emine AYNA’nın röportajının tam metninin spiker tarafından okunması ve ekrana yazılı bir şekilde yansıtılmasıyla ortaya konulmaktadır. Röportajın spiker tarafından en çok vurgulanan kısmı ise şu şekilde ifade edilmektedir: “ Ben ÖCALAN’ı önemsiyorum. PKK’yı önemsiyorum. Bugün bizim var olma, varlığımızın dünyanın kabul ettiği bir varlığa dönüşme nedenidir. PKK’nın kurulması bizim siyaset yapabilme koşullarımızı ÖCALAN ve PKK ortaya çıkarmıştır. Bunu inkâr etmem beklenmemeli; edemem. Bu kendimi, tarihim, kimliğimi, inkârdır. Kimse bunu DTP’nin inkâr etmesini beklemesin.”

14 Şubat 2010 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Haber Bülteni: PKK Şeref Tribününde: Kandil’den gelen PKK’lı şeref tribününde ağırlandı. Hüseyin İPEK terör örgütü lideri Abdullah ÖCALAN’ın çağrısı üzerine 19 Ekim’de Kandil Dağından gelen PKK’lılardan biriydi. Dağdan dört ay önce inen İPEK, Mardin’in Kızıltepe İlçesindeki Belediye Spor-Eğitim Spor karşılaşmasını şeref tribününde izledi. İPEK’e Belediye Başkan Vekili Şerife ALP ile Belediye Meclis Üyeleri eşlik etti.

9 Mart 2010 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Haber Bülteni: “PKK: Bomba Yağdırırız” Son günlerde terör örgütü PKK’nın Avrupa yapılanmasına yönelik operasyonlarla gündeme gelen Belçika, bu kez örgütün bombalı tehdidiyle alarında. Belçika Polisinin 4 Mart’ta gerçekleştirdiği baskınlarda aralarında üst düzey PKK’lı yöneticilerin de bulunduğu 20 kişiyi gözaltına almıştı. Örgütün Avrupa yöneticilerinden Remzi KARTAL, Zübeyir AYDAR’ın da aralarında bulunduğu 8 kişi tutuklanmıştı. BDP Milletvekili Emine AYNA, Brüksel’de düzenlediği basın toplantısında PKK’ya yönelik bu operasyonlara tepki gösterirken Belçika’yı boy hedefi yaptı.”Emine AYNA:” bizler, Türkiye’nin değişeceğini beklerken, Avrupa Birliği statükocu ve baskıcı bir anlayış içerisine girmiştir. Bu, bugüne kadar nasıl Türkiye’yi bir çıkmaza sokmuşsa, başta Belçika olmak üzere Avrupa’yı da çıkmaza sokacaktır.” ve beklenen oldu. Belçika’da örgüt yöneticilerini cezaevine gönderdiği ve Roj TV’nin de kapatıldığı operasyonun ardından örgüt yandaşlarının öfkesi sokaklara yansdı. PKK yandaşları protesto yürüyüşü yaparken önlerinden geçtikleri bir Türk Lokantasına saldırdı. Şimdi de PKK, Belçika’yı bombalı saldırılarla tehdit etti. Bir sigorta şirketine gönderilen PKK

imzalı faksta, bu hafta içinde Brüksel’de çok sayıda binanın bombalanacağı tehdidinde bulunuldu. Bu haber bültenlerinde terör örgütü lehine verilen demeçler yayınlanmaktadır. Terör örgütü lehine verilen demeçlerin temelinde örgütün siyasallaşmasını sağlayıp örgütün legal bir görünüme kavuşturarak, yapılan kanlı eylemleri bir özgürlük mücadelesinin sonucu olarak göstermektir. Bu yolla terör örgütü bu demeçler içerisine kendi sözde tehditlerini de 9 Mart 2010 Tarihinde Star TV’de yayınlanan haber bülteninde ifade etmiştir. Bu tehdit her ne kadar ülke dışındaki noktaları hedef alsa da bunu yansıtan bir televizyon kanalı olarak Star TV’dir.

Terör örgütü lehine verilen demeçlerin örgütün siyasallaşmasına hizmet etmesi çıkarımı yine bu demeçlerin ortaya konulduğu siyasi parti yetkililerinin söylemlerinden çıkarılmaktadır. Milletvekili Emine AYNA, PKK terör örgütünü “Varlık Sebebimiz PKK” diye ifade etmektedir. Bunu, ÖCALAN’ı önemsiyorum, PKK’yı önemsiyorum sözleriyle sürdüren AYNA, terör örgütüyle olan sözde siyasi bağına dile getirmeye çalışmakta hatta: “Tabanımız bize dağa gidin diyor.” Sözüyle destekleyerek bir tehdit söylemi telaffuz etmektedir.

Terör örgütü lehine verilen demeçlerde en çok göze çarpan konulardan bir başkası da haber başlıklarıdır. Bunlar: PKK: Bomba Yağdırırız, PKK, Şeref Tribününde, Varlık Sebebimiz PKK, PKK Kürsüye Çıktı.” şeklindeki haber başlıklarıdır. Bu haber başlıkları terör örgütünü siyasallaşma çabalarının haber söylemi olarak ifadesidir. Bu durumda ilgili televizyon kanalı terör örgütünün propaganda aleti ve aracı olmaktan kurtulamamaktadır.

Terör saldırıları sonucu hayatını kaybeden güvenlik güçlerinin ve vatandaşların acılı ailelerinin durumunu yansıtan haber bültenlerinde yapılan yanlışlar da terör örgütünün hedeflediği propagandaya alet olmaktadır. Buna örnek teşkil eden haberler kısaca şu şekilde ifade edilmektedir.

9 Mayıs 2010 Tarihinde Kanal D’de Yayınlanan Haber: “Anneler Gününde Evlat Acısı: “Sayın Seyirciler Dağlıca’da şehit düşen Uzman Çavuş Metin Can’a son görev bugün Adana’da yerine getirildi. Ak Parti Milletvekili Kürşat TÜZMEN de cenaze törenine katıldı. Ancak hiç beklemediği bir tepkiyle karşılaştı. Bir grup TÜZMEN’i protesto etti. Hatta saldırmaya çalıştı. Polis yeni bir yumruk olayının yaşanmasını güçlükle önledi. Adana bugün ayaktaydı. Şehidiyle ayaklandı. Bir anne yavrusunu sonsuzluğa uğurladı. Seçil CAN, 46 yaşındaydı. Acıların en büyüğünü yaşadı. 26’sındaki oğlunu Uzman Çavuş Metin CAN’ı Anneler Gününde sonsuzluğa

uğurladı. Kucağında oğlunun arkadaşlarının aldığı bir buket çiçek vardı.” Bu kısımdan sonra tekrar başa dönmekte ve Milletvekili Kürşat TÜZMEN’in protesto edilişi uzun süre ikinci defa yayınlanmaktadır. Haberin konusu bir şehit cenazesidir. Haber başlığı da bu konuyu içermektedir. Konuyla ilgili kısa bilgi verildikten sonra hemen milletvekilinin protesto edilişine yer verilmektedir. Şehidin annesi konu edilmekte ve olay anneler günü ile ilişkilendirilerek dramatize edilmeye çalışılmaktadır. Şehit annesinin metanetli duruşu, haberin nasıl bir abartıyla anlatıldığının açık göstergesi olarak gösterilebilir. Bunun yanında konu şehit cenazesi olduğu halde milletvekilinin protestosu şehit haberinden daha çok irdelenmekte ve olayın sorumlusu olarak milletvekili şahsında hükümet gösterilmeye çalışılmaktadır. Bunu da: “Adana Ayaktaydı. Şehidiyle ayaklandı.” Sözleriyle sunan spiker, yapılan protestoları bir başkaldırı veya ayaklanma olarak değerlendirmektedir. Oysaki tarihte bu halk şehit cenazeleriyle ayaklanmamış ve her zaman vatan uğrunda şehit olan vatan evlatlarıyla gurur duymuştur. Bu ayaklanma söylemi terör örgütünün halk nezdinde ortaya çıkarmak istediği kaotik bir ortamdır. Bu televizyon kanalı da ortaya koyduğu haber söylemiyle bu amaca alet olmaktadır.

19 Haziran 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Terör Haberi: “Yüreklere Ateş Düştü: “ Alçak saldırı haberi Türkiye’yi yasa boğdu. Yürekler kor düştü. Evlatlarının şehit olduğu haberi üzerine baba ocaklarında ağıtlar yükseldi. Anneler, acıya dayanamadı. Er Sabahattin DERİN, Er Mehmet Ali TOSUN, Er Mutlu SAYLAN, Er Oğuz YELKEN, Er Mustafa KAYIN, Er Ramazan ERDEM ve adı henüz belli olmayan diğer kahramanlar... Acı, yas ve dinmeyen gözyaşı... Aynı ateş 10 evi kavurdu. Bugün o evlerden yürek burkan feryatlar duyuldu. Gün boyu hiç durmadı. Kiminin evinden Kürtçe ağıtlar yükseldi. Kiminin evinden Türkçe... Sözler farklı olsa da acının o dokunaklı dili herkes için aynıydı aslında.” Bu haber ailelerin acı dolu görüntüleri eşliğinde sunulmaktadır. Ailelerin matemli görüntüleri teröre tepkisi olan herkesin vicdanında olumsuz yer edinebilecek düzeydedir. Bu terörün insanları ne denli derinden sarstığı bir gerçeği belirtmektedir. Haberde annelerin Türkçe ve Kürtçe ağıtlarla şehitlerine ağlamaları haber kanalında önemli mesajlar içermektedir. Mikro milliyetçilikten beslenen terör örgütünün aslında Türk Milletini oluşturan unsurlardan biri olan Kürt kökenli, vatandaşların da hedefte olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Terör örgütünün bir propaganda aracı olarak mikro milliyetçilikle yola

çıkığının aslında temelde olayın bir taraf olma ve olmama meselesinde hedefler konulduğu gerçeğini bu haber görüntüleri en iyi şekilde göstermektedir.

21 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Haber: “Türkiye Şehitlerine Ağladı. Sizleri Asla Unutmayacağız: Türkiye’nin doğusundan batısına tam 12 eve ateş düştü. Annelerin, babaların yüreğindeki ateş, sel oldu aktı gözlerinden. 12 vatan evladı, vatan için çarpışarak şehit düştü. 7 şehidimizi dün toprağa verdik. Türkiye tek yürek oldu ve 5 şehidini daha ebediyete uğurladı.” Türkiye Şehitlerine Ağladı. Haber başlığıyla sunulan bu haber Türkiye ad aktarmasıyla Türk Milleti kastedilerek ifade edilmekte ve şehitlerin acısına milletçe ortak olunmaktadır. “12 vatan evladı, vatan için çarpışarak şehit düştü.” Haber söylemi şehitlere olan saygının bir göstergesi olarak ifade edilerek şehitlerin vatan için can verdikleri belirtilmekte ve bu şekilde şehitler kutsanmaktadır. “Türkiye tek yürek oldu ve 5 şehidini daha ebediyete uğurladı.” İfadesi ise teröre olan milletçe tepki ekranlardan bildirilmekte teröre karşı bir anti propaganda yürütölmektedir.

27 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Terör Haberi: “Halkalı’daki hain terör saldırısında ağır yaralanan Jandarma Astsubay Mehmet BOŞNAK, şehit oldu. Şehit Astsubay için İl Jandarma Alay komutanlığında tören düzenlendi. Saldırının ardından Bakırköy Eğitim ve Araştırma Hastanesine kaldırılan 37 yaşındaki Mehmet BOŞNAK, makineye bağlı olarak yaşatılıyordu. Ancak BOŞNAK daha fazla dayanamadı. Önce beyin ölümü gerçekleşti. Ardından da hayatını kaybederek şehit oldu. Samsun ‘un Bafra İlçesine kayıtlı olan BOŞNAK, evli ve iki çocuk babasıydı. Şehit Astsubay Mehmet BOŞNAK için İstanbul İl Jandarma Alay komutanlığında tören düzenlendi. Törene İstanbul Valisi, Hüseyin Avni MUTLU, 1. Ordu Komutanı Orgeneral Hasan İĞSİZ, İstanbul Emniyet Müdürü Hüseyin ÇAPKIN, mülki ve askeri yetkililer katıldı. Şehit Astsubay yarın memleketinde toprağa verilecek.”

Terör saldırısı sonucu ağır yaralanan Astsubay Mehmet BOŞNAK’ın şehit olduğunu bildiren bu haber, arşiv görüntüleri eşliğinde aktarılmaktadır. Şehidin olaydan sonra hastaneye kaldırıldığı ve hastanede yaralıya gerekli müdahaleler yapıldığı bildirilmektedir. Ancak yaralının daha fazla dayanamadığı ve şehit olduğu ifade edilmektedir. Şehit cenazesine devlet töreni yapıldığı ve törene devletin üst düzey temsilcilerinin katıldı bildirilerek. Devletin terör karşısındaki kararlı duruşu vurgulanmaktadır. Ayıca şehidin evli ve iki çocuk babası olduğu ifade edilmektedir. Bu da terörün insan hayatında ne büyük acılar bıraktığı mesajını vermektedir.

Terör haberleri içerisinde terör örgütünün propaganda olarak en çok istifade ettiği terör haberi Olay Anını Yansıtan Haberlerin Sunumu şeklindedir. Bu başlık etrafında terör olaylarının gerçekleşme anında alınan görüntüler yer alır. Bu görüntüler ilgili televizyon kanalı tarafından hiçbir filtrelemeye tabi tutmadan yayınlanır. Olay sonucunda terörün ortaya koyduğu korku ve dehşet ortamı bütün çıplaklığıyla ekranlardan duyurulur. Bu terör örgütünün ekranlardan sözde güç gösterisi çabalarıdır. Bu görüntü ve haber sunumu televizyon kanalları tarafından haber verme ve haberi birinci elden halka duyurma çabaları ve sorumluluğu olarak ifade edilmektedir. Ama bunun terör örgütlerinin bir propaganda malzemesi olduğu düşüncesi bazı televizyon kanallarında elde edilen görüntüler doğrultusunda tespit edilmektedir. Bunu belgeler durumda olan görüntüler şunlardır:

25 Mayıs 2009 Tarihinde Kanal D’de Yayınlanan Terör Haberi: “Patlamadan Hemen Sonra: İşte o anlar, patlamadan sonraki anlar, o dehşet anları... Yerde bir polis memuru... Başında arkadaşları... Ortalık kan gölü! Ağlayanlar, koşuşanlar... ve ikinci bir patlama ihtimaline karşı kalabalığı dağıtmak için havaya birbiri ardınca ateş açan özel harekâtçılar... Saat üçe çeyrek var gibiydi. Yüksekova, müthiş bir patlama sesiyle yankılandı. İpek Yolu Caddesinde arabayla geçen bir grup yola bomba bıraktı ve hızla kaçtı. Bomba infilak ettiği sırada trafik polisi Ufuk ŞENTÜRK, evine gitmek üzereydi. Şarapnel parçaları vücuduna saplandı. Ağır yara aldı. Polisin silahı da hemen elinin altındaydı. Belki bomba bırakanlara doğrultmuş ama ateşleme fırsatı bulamamıştı. O silaha başka bir polis el koydu. Orada polisin kız arkadaşları da vardı. Onlar yara almadan kurtuldu. Ama patlamanın ardından ikisi de şoktaydı. Patlamayla birlikte olay yerine güvenlik güçleri yığıldı. İkinci bir patlama riskine karşı kalabalık, havaya ateş açılarak dağıtıldı. Frekans karıştırıcılar da devreye sokuldu. Yaralanan polis, ambulansa alındı. İlk müdahalenin ardından, Van’a Yüzüncü Yıl Üniversitesi Hastanesine kaldırıldı. Hastane bahçesinde de güvenlik önlemleri hat safhaya çıkarılmıştı. Polis memurları yaralı arkadaşlarından görüntü alınmasın diye ellerinden geleni yaptılar. Ufuk ŞENTÜRK, hemen ameliyata alındı. Ne yazık ki kolunu bacağını ve gözünü kaybetti. Yaşamsal tehlikesi de halen sürüyor. Yüksekova Emniyeti de soruşturma başlattı. Şimdi her yerde bombayı bırakanlar aranıyor. Önceki gece de Yüksekova’da bir polis memuru kız arkadaşıyla gezerken kurşunlandı. Daha o olayın failleri bulunmadan bu olayın yaşanması, kentteki gerginliği elle tutulur hale getirdi.”

Bu haber sunumunda haber söylemi olarak olayın bütün detayları sözlü ve görüntülü olarak ifade ediliyor. Görüntü patlamanın hemen sonrasında çekilmiş. Bu görüntülerde yaralı polis memurunun kanlar içindeki hali ve patlama veri de bulunuyor. Spiker haberi panik içerisinde sunuyor. Olayın zamanını dehşet anları olarak ifade eden spikeri, meydana gelen olayı, hem haber söylemi hem de görüntü destekli olarak geniş halk kitlelerine yayınlıyor. Olayda yaralanan polis memurunun kanlar içindeki halini anlatan spiker olay sonrasında insanların panik ve korku hallerini de sansasyonel bir edayla sunmakta ve ekranları başındaki izleyicilerin korku ve dehşet duygularını tetiklemektedir. Bu anlatım ve sunum tekniği ile seyircilerin ilgisini çekme ve izlenme oranını arttırmayı hedefleyen haber spikeri, terör örgütünün amaçladığı korkuyu yayma ve tehditkâr vasfıyla gündemde kalma isteğine alet olmaktadır. Bu olayı bir maç spikeri üslubuyla anlatan sunucu her yaştan geniş bir kitlenin bu haberi izleyeceğini öngörmemekte ve olayın şiddetini ekranlara yansıtırken hiçbir azaltıcı işleme tabi tutmadan hatta bunu arttırarak sunmaktadır. Terörün hedeflediği korkuyu ve şiddeti halka yayma isteğine alet olmaktadır.

27 Nisan 2009 Tarihinde NTV’de Yayınlanan Terör Haberi: “Şu anda NTV kameramanı İlhan KANDAZ’ın vurulma anını ekranlarınıza taşıyoruz.” Bu sunumun ardından kameramanın vurulma anı ve vurulduktan sonra ortaya çıkan panik, insanların kaçışları ve bağırıltıları, ekranlara aralıksız yansıtılmakta her yaştan izleyici kitlesi de bunu izlemektedir. Bu olay 27 Nisan 2009 tarihinde İstanbul Bostancı’da bir terör örgütünün hücre evine yapılan baskın neticesinde meydana gelmiştir. Buna benzer görüntüleri haber yapan televizyon kanalları, görüntü için yarışan kameramanların birbiriyle yarışması, hem olay yerindeki güvenliğinin alınmasını engellemiş hem de güvenlik güçlerinin yürüttüğü operasyonu canlı olarak yayınlamak suretiyle operasyonun başarıyla sonuçlandırılmasını tehlikeye sokmuştur. Haber bültenlerinde olay yerinde diğer televizyon kanallarının temsilcileri de bulunmakta ve kameramanlardan bazıları yerde sürünerek görüntü almaya çalışmaktadır. Bu ve buna benzer görüntüler, hem güvenlik açısından hem de ekranlara şiddetin canlı görüntüsünü sunma bakımından düşündürücü sonuçlar doğurduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

16 Ağustos 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Terör Haberi: “Böyle Şehit Ettiler” başlığıyla yayınlanan haber, spiker tarafından şu şekilde sunulmaktadır: “İşte üç yıllık polis memuru olan Ferdi ÖZKAN’ı ölüme götüren o dehşet anları... Yasa dışı gösteriye müdahale etmek için görev başında ve göstericinin elindeki bıçağın hedefi

olmaktan kurtulamıyor.” Bu sunum eşliğinde polis memurunun göstericiler tarafından şehit edilişi gösterilmektedir. Haber süresi içerisinde defalarca tekrar edilip ekranlardan gösterilen bu olay, terör örgütü yandaşlarının asıl hedefi olan olayı geniş kitlelere yansıtılması amacına, ilgili televizyon kanalı tarafından alet olunmaktadır.

Sonuçlanmış terör eylemlerinin televizyonlarda haber olarak yansıtılmasında yapılan hatalarda terörün şiddet ve gündemde kalma propagandasına alet olmaktadır. Bunun yanında terör haberlerini sunmakta izlenen hassasiyeti taşıyan televizyon kanalları da elde edilen veriler neticesinde tespit edilmektedir. Bu düşünceyi belgeleyen görüntüler şu şekilde ifade edilmektedir.

6 Temmuz 2009 Tarihinde Star TV’de Yayınlanan Terör Haberi: “PKK’nın hain mayın tuzağı bu kez sivilleri öldürdü. Sabah 5 sularıydı. Bir grup işçi, minibüsle Şırnak’ın Silopi ilçesine bağlı Balıklıya Köyünün yakınlarındaki barajın yol yapım çalışması için yola çıkmışlardı. Minibüs, teröristlerin daha önce döşediği tahrip gücü yüksek mayına çarptı. Ortalık bir anda kan gölüne döndü. Havaya uçan minibüs içinde olan dört kişi, araçta can verdi. Hepsi akraba olan dokuz kişi de yaralandı.” Bu olaya ait herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Olay arşiv görüntüleri eşliğinde canlandırılmaya çalışılmaktadır. Arşiv görüntüsü arazide mayın patlamaları şeklindedir. Bu görüntülere arşiv yazısı da eklenmemiştir. Haberin sunucusu olayı birinci ağızdan tanık üslubuyla anlatmaktadır. Haberin başlığı da bu doğrultuda hazırlanmıştır. Haber başlığı izleyici kitle oluşturmaya yöneliktir. “PKK, 4 Kişiyi Öldürdü” söylemiyle izleyicili ekrana merak duygusuyla çekerek, haber sunumu başlamaktadır. Haberde yer alan “ortalık bir anda kan gölüne döndü, havaya uçan minibüs içinde olan 4 kişi, oracıkta can verdi.” Söylemler, olayın dehşetinin ekranlara nasıl taşındığını ortaya koymaktadır.

26 Haziran 2010 Tarihinde Kanal D’ de Yayınlanan Terör Haberi: “En Sıcak Durak Sayın Seyirciler, Ankara çok sıcak. Asıl ise alev alev bir bölge var. Ferit ASLAN karşımda Ferit ne oluyor diyeceğim. O kadar çok haber var ki. Bölge alev alev... Ferit sendeyiz.” Kars’ın Kağızman ilçesinde meydana gelen olayı bir panik havasında sunan spiker, olayın olduğu yeri ateşe benzetmektedir. Bunu da alev alev ikilemesiyle belirterek beden diliyle ve kullandığı haber söylemiyle olayın daha detayına inmeden korku ve panik atmosferini ekranlardan kitlelere yaymaya başlamaktadır. Bu tavır ekranlara milyonları sabitleyip olaya ilgili televizyon kanalının ve haber spikerinin bakış açısından bakma niyetinden öteye gitmemektedir.

26 Haziran 2010 Tarihinde ATV’ de Yayınlanan Terör Haberi: “Kağızman’da Çatışma: Sevgili seyirciler, dün gece sabaha karşı teröristler Kağızman’da güvenlik güçleriyle çatıştı. Çatışmada 1 terörist öldürüldü. Diğerleri kaçtı. 10 kişi oldukları bildirilen grup, verilen bilgiye göre abluka altında.” Bu haber, bölgede yürütülen askeri operasyonların görüntüleri eşliğinde sunulmaktadır. Elde edilen bilgiler, seyircilerle uygun bir üslupla paylaşmakta olayla ilgili şahsi yorumlara gidilmemektedir. Bu da olayın olumsuz atmosferini asgariye indirmektedir. Ancak bir teröristin öldürüldüğünü duyuran kanal bu yönüyle şiddet içeren bir söylemi ortaya koymaktadır.

26 Haziran 2010 Tarihinde TRT 1’de Yayınlanan Terör Haberi: “Karsın Kağızman ilçesinde jandarma timleriyle teröristler arasında çatışma çıktı. Çatışmada bir terörist etkisiz hale getirildi. Kağızman İlçesi Yankıpınar köyü kırsalında jandarma komando timlerinin yürüttüğü arazi arama-tarama faaliyetleri kapsamında, terör örgütü PKK mensubu bir grup teröristle karşılaşıldı. “Teslim Ol.” Çağrısına teröristlerin ateşle karşılık vermesi sonucu çıkan çatışmada terör örgütü PKK’nın sözde Kağızman sorumlusu, Fırat kod adlı terörist silahıyla birlikte etkisiz hale getirildi. Kars Valisi Ahmet KARA, operasyonların aralıksız devam ettiğini bildirdi. KARA, bir teröristin de yaralı olarak yakalandığı bilgisini verdi.” Bu haber sunum şeklinde olay, en ince detayına kadar güvenlik güçlerinin sürdürdüğü faaliyetlerle birlikte verilmiştir. Terörle mücadele direkt faaliyet gösteren güvenlik güçlerinin faaliyet alanları ve mücadeleciler tavırları ekranlarda özellikle vurgulanmakta, devletin bu yoldaki kararlılığı ifade edilmektedir. Ayrıca haber söyleminde spiker, terör örgütünün içyapısını : “ Sözde Kağızman bölge sorumlusu” ifadesiyle gerçeğin dışına iterek televizyon ekranlarından bir terör anti propagandası yürütmektedir. Bu sorumlulukla ilgili televizyon kanalı izleyici kitleye güvenlik güçleriyle güven devlete ve millete hasım unsur teşkil eden terör yapılanmasına da ciddi ve kararlı bir mesaj vermektedir. Olay sonrasında ölen terörist için “Etkisiz hale getirildi.” tabiri kullanılarak olayın şiddeti izleyiciye en düşük seviyede yansıtılmaya çalışılmaktadır.

Kars’ın Kağızman İlçesinde güvenlik güçleriyle teröristler arasında meydana gelen çatışma haberi yukarıda örneği olan Kanal D, ATV ve TRT1 tarafından haber olarak yayınlanmaktadır. Aynı tarihte yayınlanan bu haber bülteninde ATV ve TRT1’in sunumunda habere konu olan olay tüm merak duygusunu gideren bilgilerle ifade edilmektedir. Ancak Kanal D’de olay bir panik havasında ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Bu amaçla ekranlarda seyirci kitlesi oluşturmaya çalışan kanalın elinde

yayınlayabileceği bir görüntü de mevcut değildir. Buna rağmen olayı ilginç kılmak için haberi kanalın Kağızman'daki temsilcisiyle ve paniklemiş bir üslupla dile getirmektedir. Bu durum haberin olduğundan fazla abartıya tabi tutularak aktarıldığının açık bir delilidir; çünkü aynı tarihte bu olayı aktaran farklı televizyon kanallarının yayını da mevcuttur.

Terör Örgütü Lehine Gerçekleştirilen Toplumsal Olayların haber bültenlerindeki sunumu, terör örgütünün ve örgüt sempatizanlarının meydana getirdiği provakatif eylemlerdir. Bu eylemlerle terör örgütü hem medya vasıtasıyla ülke gündeminde kalmak hem de masum vatandaşlara yaptıkları eylem neticesinde devletin otoritesinin yeterli olmadığı imajını vererek kaotik bir manzara seyrettirmektedir. Bu manzarayı olayın gerçekleştiği yerde yaşayan halktan tamamen soyutlamak imkânsızdır.

Ancak bu eylemlerin haber bültenlerinde gereken özen gösterilmeden yansıtılması geniş tekrarlara tabi tutularak kitlelere duyurulması, yapılan eylemin amacına tamamen çanak tutmak niteliğindedir. Bu durumu ifade eden haber bültenleri şunlardır:

2 Aralık 2009 Tarihinde Star TV'de Yayınlanan Haber: “Terör Örgütü Yandaşları, Molotof ve Havai Fişeklerle Yine Ortalığı Birbirine Kattı. Mersin’de PKK yandaşları Çevik Kuvvet polislerinin içinde bulunduğu bir ekip minibüsünün önünü kesip molotof kokteyli attı. Saldırganlar, kaçarak kayıplara karışırken alevler içinde kalan minibüsteki iki polis yaralandı. Terör örgütü yandaşlarının İzmir’deki hedefi ise belediye otobüsüydü. Belediye otobüsünü taş yağmuruna tutarak durduran saldırganlar, yolcular inerken araca molotof kokteyli attı. Olayda yaralanan olmazken otobüs kullanılmaz hale geldi ve Beytüşşebap, terörist başının cezaevindeki koşullarını protesto etmek için korsan gösteri yapan grup yollarda barikat kurdu. Özel harekât polisleriyle göstericiler arasında çatışma çıktı. Taşlarla saldıran gösterici gruba polis havaya uyarı ateşi açarak cevap verdi. Cizre’de örgüt yandaşları yola barikat kurup yolu trafiğe kapattı. Şanlıurfa’da olaylar vardı. Adana’da polise havai fişeklerle saldırıldı. Yol kenarındaki bir telefon santral dağıtıcısı ateşe verildi.”

Ülke içerisinde çeşitli yerlerde gösteri yapan, kamu düzenini bozan terör örgütü yandaşları, medya vasıtasıyla gündeme gelmek ve terör örgütüne bir propaganda ortamı amacı içerisindedir. Bu yolla ülkede güvensizlik oluşturarak kaotik bir alt yapıyla örgüte uygun ortam temin etmeyi amaç edinen terör örgütü yandaşları, çevrede bulunan her şeye özellikle kamuya ait binalara, taşıtlara ve sivil halkın mal varlığına saldırarak

halkta korku ve panik ortamı sağlayarak kitlelerin teröre tarafsızlığını sağlamaya çalışmaktadırlar. Bu gerçekleştirerek güvenlik güçlerini güvenliği ve asayişini sağlamada yetersiz göstermek, terör örgütünü ve onların silahlı örgüt üyelerini daha etkin göstermek amacıyla bu faaliyetleri içerisinde yer almaktadırlar. Bu haberlerin televizyonlarda yer alması doğal bir süreçtir; ancak haberin kitlelerin zihninde kalıcı yer edinmesine sebep olan uzunlukta ve fazlaca tekrarlarla ortaya konulması terör örgütü ve onun yandaşları açısından önemli propaganda malzemesi temin etmektedir.

18 Aralık 2009 Tarihinde NTV’de Yayınlan Haber: “Kanlı PKK’nın kuruluşunun yıldönümü nedeniyle çeşitli illerde görülen eylemler, devam etti. Hakkâri’nin Yüksekova İlçesinde dün başlayan gerginlik, bugün şiddetini arttırdı. Ağrı’nın Doğubayazıt İlçesinde ise Kandil ve Mahmur’dan gelen örgüt üyelerinin de katıldığı miting sonrasında gerginlik yaşandı. Polis kendisine taş atan gruba gaz bombası ve tazyikli suyla müdahale etti.” Bu haber sunumunda terör örgütünün kan döken bir yapı olduğunu ifade etmek amacıyla “ Kanlı PKK” tabiri kullanmıştır. Bu da medya kuruluşu olarak bir teröre tepki niyetini taşımaktadır. Bununla beraber olayların yaşandığı illerde ve ilçelerdeki görüntüler izleyiciye haber sunumuyla gösterilmekte ve görüntülerde sık tekrarlara yer verilmemektedir. Haber sunumunda terör örgütü mensuplarının da mitingde bulundukları belirtilerek, mitingin ve yapılan provokasyonun boyutu ortaya konulmaktadır. Olaya güvenlik güçlerinin müdahalesi ve bu müdahalenin gerekçeleri açıkça görüntü destekli ifade edilmektedir.

14 Şubat 2009 Tarihinde Kanal D’de Yayınlanan Haber: “Güneydoğuda birçok noktada 15 Şubat gerginliği yaşandı. Hakkâri’de, Şırnak’ta Mersin’de, Şanlıurfa’da sokaklara dökülen gruplar barikatlar kurdu. Polisle çatıştı. Güneydoğu’da son günlerin en gergin günü yaşandı ve o gerginlik sokakları savaş alanına çevirdi. Gerilimin nedeni 15 Şubat, Abdullah ÖCALAN’ın yakalanıp Türkiye’ye getirilişinin 11. yıl dönümü... Yıldönümü yarın ama bölge bugünden hareketlendi. Bazı guruplar gösteri yapmak istedi. Gösteriler izinsizdi. Polisin müdahalesi de gecikmedi.” Bu haber sunumu bölgede terör örgütü lehine yapılan sokak eylemlerinin görüntüleri eşliğinde sunulmaktadır. Terör örgütü yandaşlarının yaptığı bu eylem, haber sunumu olarak ifade edilmemektedir. Eylemcilere grup olarak ifade edilmektedir. Söz konusu eylem sokaklarda kamu düzeni ve güvenliğini bozmaya yönelik tavırları içermektedir. Bu eylemlerin neticesinde olay yerini betimleyen spiker bölgeyi savaş meydanına benzetmekte ve terörün bölge halkına yaptığı baskıyı ekranlarda göstermektedir. Terör

propagandasının en önemlisi hedefinde yandaş gruplar elde etmek, bu gruplar vasıtasıyla genele hükmetmek ve kitleleri sindirmek vardır. Terörle mücadelede tarafsızlık bile terör örgütlerinin işin yaramaktadır. Bölge halkının bu olaylar gerçekleşirken tarafsız kalması devletin güvenlik güçlerini ve o bölgede terörü yok etmeye yönelik yürütülen projeleri aksatmaktadır. Bu eylemler terörle mücadele yöntemlerini başarısızlığa uğratmaya yönelik davranışlardır. Terör örgütü lehine gerçekleştirilen eylemleri de terör yandaşlarının yaptıklarını vurgulamak örgütün bu yolla yandaş gruplar elde etme amacına medya olarak ekranlardan engel olmak gerekmektedir.

9 Mayıs 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Haber: “Okmeydanı Savaş Alanına Döndü: İstanbul Okmeydanı’nda bir grup, gösteri yaptı. Gösteri bir süre sonra molotof kokteyli, taşlı saldırıya dönüştü. Polis gaz bombalarıyla karşılık verince çatışma büyüdü.” Bu haberde terör örgütü yandaşlarının İstanbul’da yaptığı yasa dışı gösteri yer almaktadır. Bu gösteriye ait görüntüleri eşliğinde sunulan haberde olay bütün şiddetiyle ekranlara yansıtılmaktadır. Çevreye zarar veren göstericilerin ortaya koyduğu manzarayı savaş alanına benzeten spiker bu tavrıyla şiddeti ve korkuyu ekranlara taşımıştır. Bu olaylar özellikle İstanbul’da yaşayan vatandaşları tedirgin etmeye neden olabilmektedir.

Terör eylemleri sürerken devletin bu konuda televizyonlar üzerinden yürüttüğü mücadele şekli de önemlidir. Devletler bir taraftan terörle mücadeleyi kendi güvenlik güçleriyle sürdürürken, diğer taraftan terörle mücadelenin anti-propagandasını televizyon kanalları üzerinden yapmak durumundadır. Bu yöneme örnek olabilecek haber bültenleri de şöyle ifade edilmiştir.

21 Haziran 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Terör Haberi: “ Devlet Sınırda: Dün Hakkâri şehitlerini aktarmıştık. İlk olarak Van’da düzenlenen törenin ardından şehitler son yolculuklarına çıkartıldı. O törene Başbakan, Genelkurmay Başkanı ve çok sayıda bakan ve kuvvet komutanı katılmıştı. İşte o heyet dün Hakkâri’ye daha acının izi silinmeden sıcaklığına o tabura gitti; yaralı gazilerle konuştu. Onlara moral verdi; hatta aynı kumanyayı paylaştı. Çatışma sırasında askerler, komutanlarına ve Başbakana o anları anlattı. “ Arkadaşlarımın kanının döküldüğü, şehit olduğu o tepede dikili taş olmaya razıyım. Geride kalan askerliğimi orada bitirmek istiyorum. Gerekirse fazlasıyla” Bu haberde yer alan görüntüler devletin en tepesinden, güvenlik güçlerin en alt kademesine kadar terörle mücadelede devletin bir bütün olarak yer aldığını

göstermektedir. Bu haber sunumunda yer alan görüntüler vasıtasıyla terör örgütü mensuplarına ve örgüt yandaşlarına önemli mesajlar iletilerek ülke vatandaşlarının da televizyon kanalları vasıtasıyla devlete olan güven bağları kuvvetlendirilmektedir.

21 Haziran 2010 Tarihinde ATV’de Yayınlanan Terör Haberi: “Devletin Zirvesi O Mevzide: 9 askerin çatışmada şehit düştüğü tepeye dün Başbakan ve Genelkurmay Başkanı birlikte çıktı. Hem de çatışmadan sadece 36 saat sonra.” Haber Başbakan ve Genelkurmay Başkanının olay yerini incelemelerini ve askerlerle sohbetlerini içeren görüntüler eşliğinde aktarılmaktadır. Bu durum terörle mücadelede devletin en üst düzey yöneticilerle terörle mücadelede yer aldığını ifade etmekte ve orada görev alan güvenlik güçlerine önemli ölçüde moral ve motivasyon sağlamaktadır. Devletin üst düzey yöneticilerinin sınırda mevzi içinde görüntülenmesi, devletin teröre karşı kararlı duruşunu terör örgütüne ve onun yandaşlarına göstermesi bakımından önemli bir yer tutmaktadır. Görüntülerde başbakanın askerlere memleketlerini özellikle sorması önemli bir ayrıntı niteliğindedir. Askerlerinin memleketlerinin Türkiye’nin doğusundan batısına kadar farklı yerlerde olması vatan savunmasında milletçe yer alındığının bir göstergesidir.

SONUÇ

Yaşadığımız yüzyılda en çok tartışılan konularının başında güvenlik gelmektedir. Güvenlik, insanların huzur içerisinde yaşamasıdır. Huzurun ülkeler içerisindeki varlığı güçlü bir devlet otoritesiyle mümkündür. Devlet, varlık sebebi olan vatandaşlarının huzuru ve güvenliği sağlayarak halkının devamlılığı sürdürmektir. Devlet bunu yaparken sahip olduğu coğrafyanın farkında olmak durumundadır. Devlet kendi yapılanmasıyla sahip olunan değerlere hasım olan unsurları bilmek ve bu tehdide karşılık savunma stratejileri geliştirmek mecburiyetindedir. Bunu yaparken devleti ayakta tutan güç unsurlarını korumak gerekmektedir.

Devletin, halkın güvenliğini sağlayabilmesi için öncelikle kendi varlığını sürdürmesi en önemli konular arasında yer alır. Bu durumda devlet, kendi düzenine ve otoritesine düşman unsurlarla mücadele etmek durumundadır. Bu çalışmada devlet kavramına doğrudan ve dolaylı tehditler devlet güvenliği bağlamında ifade edilmiştir. Günümüzde söz konusu tehdit unsurlarının en çok kullandıkları yöntemlerin başında medya yer almaktadır. Medya nasıl ki toplumların hür iradesinin ekranlara yansımalarıyla veya yazılı olarak basılmasıyla mümkünse, bu geniş serbestinin boşluğundan özellikle devletin varlığına düşman odakların medyayı bir araç olarak kullanması da söz konusu olabilmektedir.

Medya bir araçtır. Özellikle medyanın haber verme, halkı bilgilendirme sorumluluğuna karşılık, terör faaliyetlerinin haber konusu olarak halka iletilmesi, medyanın terör örgütlerinin propaganda aracı olarak ortaya çıkmasına neden olmuştur. Medya, terörle mücadelede bir resmi veya özel kuruluş olarak ne yapmaktadır veya neler yapmalıdır? Medya propaganda gücünü terör odaklarına karşı antipropaganda olarak yapmalı mı? Etnik milliyetçiliğe dayanan terör örgütüne karşılık devlet kanallarının yaptığı yerel dildeki yayınlar bir anti terörizmin propaganda aracı olarak kullanılabilir mi? Yerel dillerde yapılan yayınlarda halkı birlik ve beraberlik ülküsüyle hareket etme bilinci yeterince verilebiliyor mu ya da verilmeli mi? Soruları terörle mücadelede bir ihtiyaç konusudur.

Terörün amaçlarının ve terörü ayakta tutan şeylerin neler olduğu bu çalışmada irdelenmiştir. Terör temelde propagandayla ayakta kalır. Propagandasını sürdüremeyen terör odakları işlerliğini kaybetmektedir. Bu temel hedef terörü medya kuruluşlarına yönlendirmekte ve gerçekleştirilen terör eylemleriyle terör odakları kendi

propagandasını yapabilmektedir. Bu durum da medyanın görev sorumluluğuyla halkı bilgilendirme amacı gerçekleştirilirken meydana gelmektedir. Araştırmaya konu olan ve incelenmeye tabi tutulan ulusal kanallardan bazılarıdır. Bu kanallar halka haber ulaştırma ve halkı bilgilendirme amacı doğrultusunda çalışmakta ve ekranlara meydana gelen olayları yansıtmaktadır. Temelde bu amaca hizmet eden televizyon kuruluşları demokrasinin ve özgürlüğün de göstergesi niteliğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda farklı dünya görüşü ve ideolojik bakış açısı medya kuruluşlarını farklı söylemlere itmiş ve farklı haber sunum teknikleri ortaya koymuştur. Bu tekniklerde bazıları özellikle sansasyonel anlatım tekniği ve buna bağlı üslup terörün ortaya koyduğu korku ve dehşet duyguları söz konusu üslupla hat safhaya çıkmakta ve terörün amacı olan propaganda gerçekleşmektedir. Bu üslupla ve buna karşıt anlatım yöntemleri benimseyen haber sunumları, elde edilen veriler doğrultusunda analiz edilerek ifade edilmektedir.

Devlet, soyut bir kavramdır. Ancak devleti toplum içerisinde günlük hayatta canlı tutan ve onu adeta somutlaştıran onu meydana getiren unsurlar ve devamlılığı sağlayan güç varlıklarıdır. Terör eylemleri devletin şahsına ve devletin ortaya koyduğu anayasal düzene doğrudan saldırı biçimidir. Terörün cephesi, milliyeti ve inancı yoktur. Terörün tek bir öğretisi vardır. Baskı ve şiddet yoluyla amaçlanan ideolojiyi toplumlara enjekte etmektir. Devletin en önemli güç merkezi varlık sebebi olan vatandaşlarıdır. Devlete olan saldırı devletin korumakla mükellef olduğu vatandaşlarıdır. Terörün vatandaşlara olan şiddet eylemleri, medya kuruluşlarının vasıtasıyla geniş kitlelere ulaşmakta ve bu korku ve dehşet ortamında terör beslenmekte ve hayat bulmaktadır.

Bu araştırmada 5 ulusal televizyon kanalı veri toplama kaynağı olarak seçilmiştir. Bunların içerisinde TRT1 bir devlet kanalı olarak terör haberlerini sunmakta izlediği yol temel alınarak diğer kanalların yayın şekil ve üslupları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Star TV ve Kanal D'nin terör haberlerini sunarken izlediği yol; izleyici kitle oluşturma amacına hizmet etmek olarak değerlendirilmiştir. Bu yolla seyircinin merak duygusunu harekete geçirmek amacıyla meydana gelen olayları haber söylemi olarak abartmakta, bu vesileyle terör olaylarının verdiği korku ve dehşet ekranlardan duyurulmaktadır. Bu yöntem belki ilgili televizyon kanallarının izlenme oranını arttırmakta; ancak terör örgütünün de bir propaganda aracı olmaktan kurtulamamaktadır. Ayrıca NTV'nin yayınladığı bir kameramanın terörist tarafından vurulma anı ekranlara hiçbir filtrelemeye tabi tutulmadan aktarılmaktadır. Bu da olayın dehşetini ekranlara en sıcak şekliyle aktarılmasına vesile olmuştur. Terör örgütü lehine

verilen demeçlere bakılacak olursa bu demeçlere örnek olan kayıtlara Star TV’de rastlanmıştır. Bu televizyon kanalı bu haberi gündemine alarak terör örgütü lehine verilen demeçleri geniş kitlelere duyurmuştur.

İncelenen televizyon haberlerinde en belirgin tema seyirci kitle oluşturmak veya bu kitleyi ekranlara reklâm taktikleriyle çekmektir. Bireylerin merak ve algılamadaki seçiciliği farklı olana endekslidir. Bazı televizyon kuruluşları farklı olma ve bu yolla reyting elde etme çabasıyla meydana gelen terör olaylarını olandan daha abartılı olarak sunmaktadır. Mesela bir şehit haberini fazlasıyla dramatize etmek, bir saldırı anının dehşetini ve şiddetini söylem olarak daha da üst sınıra çıkarmak, terör olaylarının görüntülerini fazlaca tekrara tabi tutarak ekranlara yansıtmak, belki diğer medya ve televizyon kuruluşlarından farklı olmayı sağlayan etkenler arasında gösterilebilir. Ancak bu ortamda televizyon kanallarının seyirci kitle oluşturma çıkarının yanında terör odaklarının temel amaçlarına da alet olunmaktadır. Bu bağlamda bu tezin hipotezi olan: “Türkiye’de ulusal televizyon kanallarından bazıları, terör eylemlerini haber bültenlerinde sunarken terör örgütlerinin hedeflediği korku ve şiddeti halka yansıtarak terör örgütlerinin propaganda amacına alet olmaktadır.” önermesinin doğruluğu elde edilen veriler doğrultusunda saptanmıştır.

Günümüzde insanlığı direkt tehdit eden bu yolda büyük kitleleri korku ve dehşete sürükleyen terörle devletin anayasal kurumları olan güvenlik güçleri mücadele etmektedir. Bu mücadele terör örgütünün direkt tehdidine karşılık huzur ve güven ortamını ortaya koymak için yapılan yasal faaliyetlerdir. Ancak terörle mücadele terör eylemlerinin çok yönlü olmasına karşılık çok yönlü bir tavrı gerektirmektedir. Teröre karşı durmak bir vatandaşlık görevidir. Terörle mücadele etmek sadece direk mücadeleyi gerektirmez. Terörün propaganda gücü olan kaynaklar da kesilerek bu yolda gerekli desteği gerek yazılı gerekse görsel medyanın sağlaması gerekmektedir. Medya kuruluşları demokrasinin gereği olan tarafsızlık ilkesiyle yayın yaptıklarını ifade edebilmektedirler. Ancak terörün hedeflerinden biri de kitleleri korku ve dehşetin karşısında duyarsız ve tarafsız hale getirmek vardır. Terörle mücadele söz konusu olduğunda medya taraf olmak durumundadır. Medya kuruluşları terörle mücadelede halktan ve devletten taraf olmak, yayın yaptığı topluma haber ve bilgi verirken sarf edilen söze ve yayınlanan görüntüye dikkat etmek durumundadır.

Bu durumda televizyon kanalları ne yapmalıdır? Televizyon kanalları terör haberlerini sunmamalı mı soruları da bu araştırmanın cevaplamakla yükümlü olduğu

sorulardır. Televizyon kuruluşları terör haberlerini de yurttan olan bütün olaylar gibi halka duyurmakla görevlidir. Bunu yaparken sunduğu haberin arka planında bir propagandaya alet olup olunmadığı sorgulanmalı ve bu duruma göre haber metinleri yapılandırılmalıdır. Elde edilen görüntüler şiddet ve korku içerikli olduğundan ekranlara bu görüntülerin içerdiği duygular asgariye indirgenerek halka yansıtılmalı, olaylar dramatize edilmemelidir. Görüntüsü olmayan olaylar arşiv görüntüleriyle canlandırılmamalı ve bu tip olaylar birinci şahıs görgü tanığı üslubuyla anlatılmamalıdır.

Terör saldırısında şehit düşen güvenlik güçlerine sahip çıkan sözler bir söylem olarak dile getirilmeli, terör örgütü liderinin başına terörist veya terörist başı sıfatı eklenerek vurgulanmalıdır. Terör örgütü lehine verilen demeçleri örgütü siyasi bir zırha bürümek için yapılan gayretlerdir. Bu çabalar terör örgütü mensuplarının ve örgüt yandaşlarının moral değerlerini yükseltmekte ve onlara sözde azim ve kararlılık vermektedir. Bu demeç ve açıklamaları kısa ve öz tutarak hedeflenen propaganda medya zemininde engellenmelidir. Terör bir insanlık suçudur. Geleceği nesilleri ve devletleri çokça uğraştırmakta ve ortaya koyduğu şiddet ortamıyla yaşamaya çalışmaktadır. Elde edilen veriler ve geçmişte yapılmış çalışmalar şunu göstermiştir. Terör hiçbir zaman amacına ulaşamamıştır. Tarihte hiçbir devlet ve sistem yoktur ki terörle var olsun ve geleceğe yön versin.

Terör varlığını çeşitli alanlara borçludur. Ancak bu çalışmada terörün bir propaganda aracı olarak gördüğü medya kuruluşları olan televizyon kanalları ve bunların ana haber bültenlerindeki eylemlerin sunumundaki propaganda alanı tespit edilmeye çalışılmış ve bu tespitlere bağlı olarak çeşitli öneriler ortaya konulmuştur. Yaşanılan yüzyılda devletlerin en çok uğraştığı konuların başında terör gelmektedir. Terörle mücadele, sadece devletin güvenlik güçleriyle ortaya koyduğu bir mücadeleler bütünü değildir. Bunun yanında devletin mücadelesine paralel olarak tüm medya kuruluşları terörle mücadele söz konusu olduğunda ortak tavır geliştirme; izlenme, izleyici kitle oluşturma çıkarı, televizyon kuruluşlarıyla olan ticari rekabet ortamı ve terör haberlerinin yansıtılması durumunda düşünülmemelidir. Medya kuruluşları olarak terörle mücadelede devlete ortak hareket ederek terör haberlerinin sunumunda gerekli hassasiyet gösterilmelidir.

KAYNAKLAR

- ALEMDAR, Korkmaz ve ERDOĞAN, İrfan (1998) **Başlangıcından Günümüze İletişim Kuram ve Araştırmaları**, İstanbul MY Yayınları, Ankara.
- ALEMDAR, Korkmaz (1999) **Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar**, Alfa Yayınları, İstanbul.
- ANADOL, Cemal (1992) **Televizyon Yayınlarının Milli Kültüre Tesiri**, Bayrak Yayıncılık, İstanbul.
- ASLAN, Metin Murat (2009) **Milli Güç ve Millet Kavramları**, www.cagınpolisi.com.tr.23.03.2009 Tarihinde indirilmiştir.
- AYDIN, Nurullah (2008) **İnsan Hakları, Demokrasi ve Medya**, Kum Saati Yayınları, İstanbul.
- AYDIN, Nurullah (2009) **Küresel Terör ve Terörizm**, Kum Saati Yayınları, İstanbul.
- BİLİR, Hüseyin (2009) **Terör Medya ve Devlet** IQ Kültür ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- CHOMSKY, Noam (2002) **Seven Stories** Press, Canada.
- DAVER, Bülent, **Siyaset Bilimine Giriş** (1969) Sevinç Matbaası, Ankara.
- DEVELİOĞLU, Ferit (1998) **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Devletin Kavram ve Kapsamı** (1990) MGK Genel Sekreterliği Yayınları No:1,Ankara.
- DEVİRAN, Yusuf (2010) **Haber Söylem İdeoloji** Başlık Yayınları, İstanbul.
- DUCLOS, Jacques (1976) **Anarşizm, Yöntem Yayınları**, İstanbul.
- ERKAN Muzaffer ve DİLMAÇ Sabri (2009) **Devlet, Güvenlik ve İstihbarat**, Emniyet Genel Müdürlüğü İDB Yayınları, Ankara.
- FİDAN, Mehmet (1996) **Kitle İletişim Araçlarının Terör İle İlişkisi**, Yeni Türkiye Ansiklopedisi, Cilt 12,Ankara.
- FISK, Robert (1990) **Pity The Nation:Lebanon at War**, Oxford University Press, Oxford.
- GİRGİN, Atilla Haber **Yazmak** (2002) Der Yayınevi, İstanbul.
- HASSAN, Ümit (1977) **İbn Haldun'un Metodu ve Siyaset Teorisi**, Ankara Üniversitesi SBF Yayınları, Ankara.
- İLHAN, Suat (1998) **Terör Neden Türkiye?** Nu-Do Yayıncılık, Ankara.

- İNAN, Afet (1969) **Mustafa Kemal Atatürk'ten Yazıklarım**, Altınok Matbaası, Ankara.
- İNAN, Afet (1969) **Medeni Bilgiler ve M. Kemal Atatürk'ün El Yazıları**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- KARATAŞ, Halil (2008) **Devlet Güvenliği ve İstihbarat**, Kutup Yıldızı Yayınları, İstanbul.
- KİPER, Özdemir ve ÇAKAR Nihat (1992) **Devlet Güvenliği ve Haber Alma**, Polis Akademisi Yayınları, Ankara.
- KOÇAOĞLU, Mehmet (1998) **Anayasa Hukuku**, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara.
- KÜÇÜKKAYA, Zuhuri (2009), **Türkiye'nin Jeopolitik Hassasiyeti, Sürekli Tehdit ve Yıkıcı Faaliyetler**, cagınpolisi.com.tr.05.03.2009 Tarihinde indirilmiştir.
- MUTLU, Erol, **Televizyon ve Toplum**, TRT Genel Sekreterlik Basım ve Yayın Müdürlüğü, Ankara.
- PARLA, Taha (1997) **Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri**, İletişim Yayınları, İstanbul.
- SAĞSAN, Mustafa (2008) **Bilgi Savaşı: Siperlerden Klavyelere Taşınan Harekâtın Anatomisi**, Avrasya Dosyası, Sayı:2,Ankara.
- ŞİMŞEK, Halil (2002) **Türkiye'nin Ulusal Güvenlik Stratejisi**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık İstanbul.
- TAN, Alper (1996) **Medya ve Yönlendirme**, Yeni Türkiye Ansiklopedisi, Cilt 11, Ankara.
- T.C Anayasası 3717 Nolu Terörle Mücadele Kanunu Madde 1.
- YAMAÇ Fatih (2003) **Siber Terörizm Denemeleri1**, Hatay Polis Dergisi Sayı:6, Hatay.
- YENİÇERİ, Özcan (2010) **Milli Bilinç Nasıl Kırılır?**, Kripto Kitaplar, Ankara.
- TÜRK, Bahadır (2003) **İdeoloji**, Lotus Yayınları, Ankara.
- TOKGÖZ, Oya (1994) **Temel Gazetecilik**, İmge Yayınları, Ankara.
- USLUATA, Ayseli (1997) **İletişim**, İletişim Yayınları, İstanbul
- VAN DIJK, Teun (2003) **Söylem ve İdeoloji: Çok Alanlı Bir Yaklaşım** Çev: Zeynep Özarslan, Nurcan Ateş, İstanbul
- YÜKSEL, Erkan (2009) **Terörle Mücadelede Medyanın Rolü**,populartarih.com.11.04.2009 tarihinde indirilmiştir.

ÖZGEÇMİŞ

Necati TÜRKAY, 1980 yılında Elazığ'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Elazığ'da tamamladıktan sonra 2000 yılında Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde yüksek öğrenimine başladı. 2004 yılında bu bölümden mezun olduktan sonra 2004-2005 Eğitim ve Öğretim yılında Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon Sinema Anabilim Dalında yüksek lisans eğitime başladı. 2005–2007 yıllarında Gaziantep'te bir özel okulda Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği yaptı. 2007 yılında vatani görevini Er olarak Kırklareli ilinde yaptı.

Necati TÜRKAY, Temmuz 2001 Tarihinde 10. Cumhurbaşkanımızın eşi Sayın Semra SEZER'in Çankaya Köşkündeki davetine Fırat Üniversitesi Öğrencisi olarak katılmıştır. 10 Kasım 2001 tarihinde Fırat Üniversitesini ODTÜ Gençlik Sempozyumunda temsil ederek Mehpere ÇELİK Yönetiminde TRT GAP'ta yayınlanan Gide Gide GAP programına davet edilmiştir. Bu programda Elazığ'ı ve Fırat Üniversitesi'ni temsil eden Necati TÜRKAY, 18 Haziran 2005 tarihinde Belçika'nın başkenti Brüksel'de düzenlenen “Daha Geniş ve Büyük Bir Avrupa İçin El Ele” adlı bir gençlik organizasyonunda ülkemizi temsil ederek ülkemizin tanıtımını yapmıştır. Haziran 2005 tarihinde Sayın Başbakanımız Recep Tayyip ERDOĞAN'ın eşi Sayın Emine ERDOĞAN'ın davetiyle “Yılın Gençleri Gecesi”ne öğrenci olarak davet edilen yazar, 16 Mayıs 2008 tarihinde İngiliz Büyük Elçiliğinde başta Sayın Başbakanımız Recep Tayyip ERDOĞAN ve eşleri Sayın Emine ERDOĞAN'ın, ayrıca bakanlarımızın katıldığı toplantıda Uluslararası Gençlik Ödülü Derneğinin lâyük gördüğü Altın Ödülünü İngiliz Kraliçesi II. Elizabeth ve Eşi Edinburg Dkü PHILIP'in elinden almıştır. İngilizce ve Farsça bilen Necati TÜRKAY, evli ve bir çocuk babasıdır.